KRIMEEA,

SAŬ

KAMPANIA OSTIPILOR ALIATE

LA

SEBASTOPOLŬ.

DE

A. PELIMON.

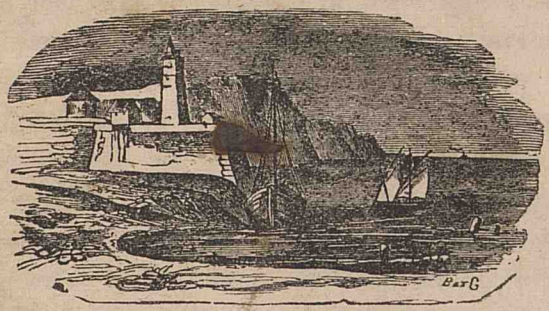

BUKUREȘTI.

TIPOGRAFIA BISERICEASCĂ DIN SF. MITROPOLIE.

1855.

www.dacoromanica.ro

KRIMEEA.

I.

Espedițiea mi desvarkъ oștirilor aliate în Krimeea a avъs pentrъ lъmea 'ntreagъ knъ sъpetъ prinţipalъ de okupaţie mi rîndire. Жърналеле, konpesnondenţe ţenerale mi naptikolare din toate ţъrile nu se okun de kît desnpe aceasta. Sevastonolъ mi iar Sevastonolъ! e sinrъrъ nume ce'l gъsim maĭ desъ penetatъ n'în toate foile, mi liniile жърналелор franţeze, ţermane, engleze, italiene, snaniole mi svediene. Mълţumitъ firalъĭ elektrikъ cel ce face ka înștiinţările telegrafice sъ snontaneze ne fie-kare minutъ: nuvele ce ka fulgerъ strъbatъ toate ţările, fak netrecerea ţenerals, saŭ, sъ zik aşa, knъ nutrimîntъ pentrъ ceĭ ce trъeskъ în reţioana snipitъalъ mi politikъ.

Pentrъ a deskpi dap aceste intepesante atъrnte se cere neapъratъ o lukrare maĭ întinsъ; a cercета fasele politice m'a'mĭ face cine-va o idee fikъ desnpe aceste grave întnprenъrь, nu va nutea isbuti nimъ ce nu va vedea maĭ întiiŭ resvrta-

www.dacoromanica.ro

тѫл лѫкрѫрілор. Ресѫлатѫл стъ ла воеа лѫї Dѫmnezeѫ, саѫ алт-фелѫ а зіче, ла соарта артелор ші каѫза чеа дреантъ пентрѫ каре ероїї секолѫлуї їшї варсъ сînџеле.

Dѫmnezeѫ este жѫдекъторѫл чел дрептѫ ші тоатѫл че се фаче, че се мішкъ; леџї, реформе, бінеле саѫ ферічіреа џінтелор прекѫм ші осînда în каре кад, тоате се îmплinesк прin мîпіреа sa. Domnѫл este în черѫрї; пре пъмîнтѫ фie воеа sa!... Anѫл 1854, fѫ anѫл морџії. Моартеа а iзбѫвітѫ din черѫ ші dѫпре пъмîнтѫ ші вікtимеле еї fѫръ kondamnate a nѫ вedеа sfîршітѫл ачестеї трацедії марї че не репрезентъ резбелѫл актѫалѫ.

Dепарte de ної патima ші кѫџетареа d'a флата пе внії саѫ a апъза пе алџії, лѫкрѫ че nѫ este дрептѫ ші nѫ поате fi прiimit de нimenї, în kondiџiea-ne de skpiitorѫ, не вом търџіні a da ла лѫмінъ пѫтаї оаре-каре амърѫнте desпре челе че se петрекѫ în зілеле ноастре, ші лѫînd de базъ опініеа саѫ крitika џенералъ, nѫ вом адъога нimikѫ de ла ної, афаръ de ачееа че не поате dikta вочеа вніверсалъ ші înшtiiнџъріле офіціале.

E d'o неапъратъ требѫінцъ, маї 'наінте de тоате, a не арѫпка окіі аѫпра ачестеї паяме de пъмîнтѫ вnde ресбелѫл актѫалѫ 'ш' a алес театрѫл. Ачеаста este Крітееа, Крітееа антікъ прin атîџї пополї че трекѫръ п'ачі ші прin фікџіѫнеле сале челе історіче.

Ачест пъмîнтѫ мінѫнатѫ, ка ші о інѫлъ, se вnеште desпре nордѫ кѫ Рѫsia мерідіоналъ.

www.dacoromanica.ro

прin вnъ istmъ kape konpinde o лвnцime de 32 kилometpe[1] ши вapiazъ în лъpцime de ла 8 nînъ ла 32 kилometpe, ши kape se nвmeшte de kътpe Oчidentalї istmвл de Перекопе; iap de kътpe Твpчї saŭ Opientalї istmвл de Opkanї.

Aчeastъ пeninsвлъ, kвnoskвtъ în вekime sвbt nвme de Xepsonesa Taвpікъ, se aflъ înkonцвpatъ despre sвdъ, вestъ ши o napte despre nopdъ de mapea Neaгpъ; întp'o mape napte se înвechineшte kъ kontinentвл, kъ stpîmtoapea de Кершъ, saŭ Tamanъ, ши kъ mapea de Azofъ, saŭ, ka sъ apътът maї esaktъ, kъ Sівашвл saŭ mapea Пвtpidъ. Aчeasta din вpmъ este o балъ d'o апъ съpatъ ши stътътoape, kape nъ komвnikъ de kît прintp'вnъ kanalъ de o sвtъ пічoape în лъpцime kъ mapea de Azofъ, пe kape o despapte o літбъ de вskatъ înгвstъ, че ape лвnцime ka ла 100 de kилometpe, ши se nвmeшte Съцeata d'Apaбatъ.

Kpimeea se înвechineшte despre estъ kъ o алtъ пeninsвлъ de 90 kилometpe în лвnцime, aчeea de Кершъ, вekea împъpъцie a Bosfopвлвї, kape, întinzîndв-se, despre estъ, de ла Teodosia ши Apaбatъ, despapte întp'o linie întinsъ mapea de Azofъ, *Palusele Meotide*, kape пвpta aчest nвme în вekime, de mapea Neaгpъ saŭ Понтвл Eвksinв. Aчeasta a fost odinioapъ deoseвitъ de Kpimeea прintp'вnъ шanцъ але kъpвї semne se kвnosk înkъ nî-

[1] Kилometpв este o mъsвpъ лвatъ dвnъ mepidianъ kape konpinde în sine o mie de metpe, metpв ape anpoape o лвnцime de patpв пялте.

www.dacoromanica.ro

пъ astъ-zi, ши kape s'a fost репарэтъ къ întpiжipe de kътpe маї мълцї реці аї Бosфopълї.

Прекът este kънoskътъ, ачестъ капъ de ъskatъ, Kpimeea, înfъцішазъ figypa ънъї пътраръ, але къріі църтърї, desnpe o napte бътъte ші mînkate de fapioaseле валърї але търіі Negpe, înfъцішазъ nimte лаtърї dpente; ne kind de чее-лалтъ napte, fiind ъdate de ъndeле челе tpîndaве але Sівашълъї, sîntъ întpepънte de o мълцime de kotimърї че se întind nînъ înъънтръ kîmniilop ънde se formeazъ atîtea бълцї ші лакърі, din kape se skoate, прin продъкцiea въріі, ънъл din венitъpiле челе марї але църіі.

Ачeastъ пенinsълъ, sitъatъ întpe 44-леа ші 46-леа градърї de лatitъdine seutentpionalъ, пътъръ în чea маї маре a sa лънцime, desnpe ръзъpitъ supe ънъsъ, de ла stpîmtoapea de Кершъ nînъ ла капъл de Tapkanъ, 320 kilometpe, ші 200, de ла sъdъ supe nopdъ, adekъ, de ла капъл Ai-Todop, Kpio-Met-Onon ал Гречілор, nînъ ла шапцъpiле odinioapъ konstpъite ka съ înkizъ istmъл de Пepікопе.

Гъвepnia Taxpideї konpinde în sine 12 opaше ші 5 tîpгълеце: челе маї пpінцipale se гъseskъ în пeninsъла Kpimeeї, m'anъme: Simferopolъ, Sebastopolъ, Eупatopia, Teodosia saъ Kafa, Kapa-Sъ-Bazapъ, Aлътea ші Пepікопеле asънpa istmълї че desnapte пeninsъла de kontinentъ; челелалте sîntъ пe kontinentъ: Алesчki, Metitopolъ, Галъчpadъ, Kpekoвъ, Бedianцkъ ші Noraiskъ.

www.dacoromanica.ro

Partea vea meridionalъ a Krimeeĭ, de la Balaklava pînъ la Kafa, într'o lъrцime de 30 pînъ la 40 kilometre, se aflъ mъntoasъ, akoperitъ kъ pъdurĭ, grъdinĭ, ші viĭ; ъdate fiind prin kъrsъl apelor ce isvorъsk din înъlцimea vîrfurilor vele akoperite de zъpezĭ a le lui Čartirъ-Dagъ ші a altor mъnцĭ maĭ micĭ. O sъmъ de stînčĭ ші dealurĭ verzinde ce se 'n lъnцuesk, 'ш' arъt krestetele lor ačĭ pînoase, asupre, ш' ačĭ veseле, dar tot-d'a una nitoresče, înfъцişîndъ lokurile vele maĭ frumoase din Elveцia ші Italia. Mъrцiniле-ĭ, maĭ alesъ, fiind fepite de vîntъrile vele rečĭ ale nordului, se bukurъ de o temperatъrъ kare permite kultura plantelor ш' a arborilor de miazъ-zi. Ačĭ este grъdina Rusii. Dar partea sententrionalъ, într'o întindere ka la 150 kilometre, unde este ka o insulъ a Keršeĭ întreцĭ, din kontra, nu se aflъ de kît nište petъrцinile kîmpiĭ nisinoase, n'în maĭ multe lokurĭ akoperite de sape, fъrъ arborĭ, fъrъ pîrĭ, foarte kъldъroase vara, ші iarna prea цeroase, ші vea maĭ mare parte nekultivate ші nelokuite. Kъčĭ, fukînd parte ш'avestea din desertъrile vele neste mъsurъ marĭ a le Rusii, zona aceasta este ka ші dînsa spulberatъ de vîntъrile vele de la nordъ estъ, kare suflînd liberъ neste avest uestъ, linsitъ de orĭ ce adъnostire, svîntъ neste mъsurъ pъmîntul ш'opreште kъ totul lukrarea agrikultureĭ prekum ші d'a vieцei cevašĭ ne dînsul.

Sust neînvetata înfluinцъ a vîntului de la Siberia ші dogorirea kъldъreĭ meridionale, a kъrĭĭ

www.dacoromanica.ro

пътере nimikъ пъ о noate domoлi, skimбъріле în temпeratъръ.se fakъ foapte iъцї ші dese. Къ toate avestea, kліma чea de ла mъnцї e mълтъ maї dълче, ші пъ e aша варіабілъ ka aчeea de ла kîmnie: ші nonцілор челор глasiале, че ъртeazъ dъnъ niште зіле арzътoape, se atрівъeskъ fрігъріле kape пъ înчeteazъ нічї odatъ akoло, kъnoskъte sъst пътеле de fрігърї de Крітeea ші kape sînt kъ nenътinцъ d'a se лекъі kъ desъvîrшire.

Aчeste penezї skimбърї de fрігъ ші kълдъръ, ръdikъ toatъ регъларitatea în timпърї; asemenea ші Тътарії аъ kъ totъл o алтъ maніеръ d'a îmпърці timпъл anълъї. Прітъвара, kape цine 60 de зіле, se înчene de ла 23 апріліе ші se sfîршeште ла 22 іънie. Anoї вine aчeea че пътesk eї лънга варъ, kape înчene de ла 23 іънie ші se sfîршeште kъ лъна лъї іълie. Інтервалъл de 25 de зіле, de ла 1-іъ nînъ ла 25 аъгъstъ, e ънъ timnъ de міжлокъ kape se пътеште agostos. De ла 26 аъгъstъ, se înчene toamna, kape se прелънцеште nînъ ла 26 oktomвріе. Челе-л-алте 36 de зіле kape ъртeazъ, пъ цінъ de нічї ънъ timnъ. Іarna se înчene de ла 1-іъ dekeмвріе ші цine nînъ ла 4 феврuаріе. Dънъ aчeasta ъртeazъ 24 de зіле пътite Гівчъkatъ. În aчest nepiodъ din ъртъ, лъkъitopiї deoсівeskъ treї înaпoerї de fрігъ, че ле kънoaпite sъst пътірї de іarna бабелор, a граърілор, ші a пъпezелор.

Din antinatiea че лъkъitopiї Тътарї аъ nentrъ Ръшї, пretindъ kъ іерніле sînt маї лънцї ші маї fрі-

www.dacoromanica.ro

гвроase de kînd kв dominaцiea moskoвiцъ. Гъръ a лва de adeвъratъ aчeastъ прежвdiцie atît de întinsъ în цeнeралitate, e însъ de krezвtъ kъ din kaвsa tъeriї пъdвріlor ші a dвmвръвіlor de kътre soлdaцiї Царлвї, s'a modifikat klima în maї mвлte пърцї. Stpikъчвnea a fost ші aчeasta, kъ Pвшiї întp'o sinгвръ inвasiвne aв desfiinцatв maї вine de o mie sate desnpe naptea sententpionaлъ. În aniї чeї din вrmъ, maї mвлцї kълъtorї чe trekвръ n'aiчї, deskpiseръ kвлnaвila neîngriжire kв kape dînшiї tъiaв ші desръdъчinaв arвorїї prekвm ші dвmвръвї întreцї. Kв kinвл aчesta, desfiinцîndв-se obstakoлele kape onreaв ші domoleaв fвpiea вînтврilor de лa nordв estъ, a пвtвt ші klima oape-kвm sъ se înasnpeaskъ.

Daka провinцiile pвseшtї, sitвate între Волга ші Dniesterв, sînt вnв пътîntв гъръ nicї o tradiцivne istorikъ, гъръ nicї o antikitate alta de kît aчeea a Kвrganilor, kape sъ noatъ mъrtвrisi maї mвлtв saв maї nвцinв чivilisaцiea înaintatъ чe a fost вre odinioaръ maї 'nainte de stapea aktвaлъ, Kritеea, пъstreazъ în sine вrmele a atîцї nopolї diвersї ші nвterošї kape aв лъkвitв odinioaръ întp'însa. Ea e amestekatъ în paraцivnele чele faввloase ші istoriче prin kape prвnчia noastръ a fost legъnatъ, ші fondapea a kîtop-ва din орашele sale se вrkъ la maї вine de 2,400 anї.

Nв denapte de Sevastopolв, la kanвl neninsвliї, era odinioaръ înъlцatв temnлвl Dianeї вnde Eliцenia pekвnoskв ne frate-sъв ne kape вреа sъ'л

www.dacoromanica.ro

sakrificve neînțălînzitelor divinități de la Tauрida. Achi la Pentikape mări Mitridatŭ Evpatorŭ, fiind înșelat de Pompeŭ. Kafa prin asemetrea ei cea italiană, ne înfățișează dominarea Genovezilor, acea mică popolă kare în sekolele de mijlokŭ își vîrŭ întinzîndŭ-se împrejurea și kartoarele sale pe toate țărmurile Mediterranii și ale mării Negre. La Bakcea-Saraiŭ, palatul grădinilor, spŭ kanŭ de operă de arhitektură orientală, ne înfățișează kŭ ce luksŭ fantastikŭ se înkonjurаŭ kanii Tătarilor, ne kare istopiea ni'l deskrie ka nimte rîsboinicĭ nomazĭ.

Asemenea poate cine-va să vrea din nasŭ în nasŭ, n'avest pămîntŭ klasikŭ, nasațiile Grecilor, Romanilor. Genovezilor, Tătarilor, ș'ale Turcilor ceĭ ce 'l aŭ oksnatŭ ne'ncetatŭ snii dușmănă alții înainte de Rușĭ. Kîcĭ, nicĭ se pare kă toți stăpînitorii pămîntului 'ș'aŭ dat întîlnire, în sînul avestei stîmte neninsole. Toți avestia aŭ lăsatŭ monumente neștrse kare Rușii se pare kă aŭ lukrat kŭ din adinsul ka să le stîrce.

Cimepienii se zice kă aŭ fost ceĭ dintîĭ lăkuitorĭ aĭ Krimeii, aceea ce n'atunci era kunoskută sub numе de Tauрida, și Ekaterina 'l a restituat iarăș-și numele eĭ cel primitivŭ.

Acești popolĭ barbarĭ avideaŭ fără îndoare ne nepomocții arunkați de temneste ne țărmurĭĭ lor cele neosnitaliere, înbokînd tot de odată numele Zeilor spre a konsakra krimeile kare'l fă-

www.dacoromanica.ro

чea съ съвîршaскъ setea de пръ ї ші вра че а-веаў авпра totълї че era stpeinў.

Гречіі, ші маі алes Мілesienіі, atрaшї пріn fertілitatea пъмîntълї ші înлesnipea че înfъціша komepчіълї sitвaціea sa, fondaръ d'a лвпгвл цър-твріlор o свтъ de колопіі.

Xepsona, вna din челе маі însemnate колопіі, era чea dîntîіў dintpe Xepsonesa Xepaклеотікъ, awezatъ fiind ne вnў колцў de пъмîntў sitвatў snpe sвdў de ла portвл Sebastonoлълї, aчeea ч'odinioaръ era desпърцітъ de Kpimeea прintр'вnў шанцў foapte таре ші вnў тврў че колоніile [грече ле ıformase, nentpв ka съ se anepe în kontpa пъвъліріlор de din пъвntрв але лъkвitоріlор endiцепі. Mepгînd чine-ва de ла Sebastonolў ла Балаклава, трече tot ne лîngъ aчeste antiче ръmъшіце, kape se 'ntindў de ла Inkepmanў nînъ denapte snpe naptea mepidionalъ. Penвбліka Xepsonitъ a цinвt nînъ ла ал шantелea sekolў din era kpeштinъ.

Soapta a boit ast-felў ka aчest лokў, în fop-ma вneї insвле, съ devie în zілеле noastpe teaтрвл челї маі kpînчenў pesбelў. Aчi apmіea nвterілор aліate, fъkînd desбapkў, nвse вnў nічорў statopnikў ne kanвл de лîngъ Sebastonolў, ші a-шezînd în kîmniile sале magaziile ші препаратівеле нечесарії, atakъ d'a dpentвл în faцъ тареле apsenalў, a kъpвia okвnaцівne a devenit obiek-твл principalў al pesбelълї din Opientў.

Kafa saў Teodosia, desnpe naptea opientalъ.

www.dacoromanica.ro

ня департе де мареа де Азоф, Керш саў Пентикапе, лîнгъ стрîмтоареа кя ачест нume, каре одиноаръ ера Босфорял Чîмерienилор; Nimfee шi кîте-ва алте колонiй Грече, каре din opiцinъ, фъръ маї мялте мiчi репяляче шi прin конкете ая девенiтъ îмпъръцiea Босфорялуi, аяупра кърia domнiръ тот-д'аяна маї мялцi desnoцi, кînd îмвiнгъторi, кînd трiбяларi аї Сарматилор. Чел dintîiў dintре ачестia, анume Левконтie, унў прinцў de цeniў, fiind невоiтъ a se лупта не'нчетатъ îн контра ляпенiрелор de лiбертате, каре сгядеаў ахторитатea са чea îнкъ несигуръ, 'i se atрiбуeшte унў кявîнтъ de o профундитате снъîмîнтътоаре шi кя тотял каракtерistикъ îн нечеситатea d'a'шi întemeea пятереа прin вiолецъ. Кяноскînd къ унял dintре агенцii съi a кaуsat прin нîрi недрепte моарте а мялтор иноценцi: „Nенорочiтяле, îi zise ел, te ашъ оморî, daка niшte aseменea cчелераці ka tine n'ar fi требuинчошi desnoцilor.

D'aчi de ла Пентикапе, Митридатъ Еупаторъ, чел че а реунit îмпъръцiea Понтялуi кя ачeea a Босфорялуi шi кiар тоталitatea Кriмeeї, a врят съ порneaскъ не Dунъре, съ меаргъ спре a цarta ресбелъ îн Italia. În челе din урмъ fiind тръdatъ de кътре fiял съў шi армia-i, ачест прinцъ мярi лъsînd стателе сале îн мîiниле Романилор, чеї че întîi ле гяверпъ прin niшte унбре de реці, iар маї пе урмъ ле фъкя d'a дрептял провинцii але iмперiялуi.

Пополіі de ла пордъ пъвъліръ тереў шi бîn-

www.dacoromanica.ro

тъіръ Таърida, dъпъ kape o napte se nътea Гоціа, ne ъртъ Kazapia, dap napteа чea maї mape fъ sънъзъ ла îmпъръціea Greakъ пînъ ла înbasiънea Тътарілор. Ачестї nomazї, sъst komandapea лъї Бакть-Канъ, se ръsnîndipъ asъnpa Pъsii, Ънгарii ші a Полонii, ші se pestatopnічіръ nentpъ mълть timnъ în Крітееа.

Толерапца ачестъї пъоъ stъnînъ nepmise съ îmflopeaskъ komepчіъл n'avest пътîntъ kape fъ destinatъ nentpъ marazii denositape întpe Eъропа ші Asia. Îndatъ dъпъ ачeasta, venіръ Цеповезіі чеї че, atpашї npin snepanца d'a лъці maї denapte komepчіъл лор kъ tpansakціea, kъmпъpaръ de ла ъпъл din Sълtanї колцъл de пътîntъ ънde zidipъ Kafa, dîndъ-'ї titлъ de kantopiъ, ші îndatъ dъпъ aчeasta fъ întъpitъ înkît n'aвea nimikъ съ se maї teamъ desnpe чеї din вечінътate.

Балаклава, Sъdarъ kъ kîte-ва алте postъpї desnpe napteа mepidionalъ, asigъpaръ ла ачестї penъблікаnї îmпъръціea ачestop înaвъціte локъpї. Eї se пъpъpъ kъ вреаъ съ kotponeaskъ nepinsъла întpeагъ, kînd Maxomet II, kemat fiind de Тътарї, silъі орашеле Цеповеze ka съ kanitълeze, пъse гapnizonъ în nopтъpіле челе маї imnoptente, ші челе лалте ле a dat Капілор, kape devenіръ вasалі съї.

Din ачea enokъ dap, Крітееа fъ pesidenца mічеї Таптарії, kape n'atъnчї ера ънъ imnepіъ nemъpцinitъ, че se 'ntindea de ла Пръtъ пînъ апроапе de pîъл Волга, ші ера лъkъitъ de Тътарї карії o-

www.dacoromanica.ro

канаѣ съѕѣ нѣміта пепінзолъ; de Norai карій рѣтъчеаѣ інтре Dънъре ші Donѣ; ші de Чірkasienіі, чеі че se statorпічіseръ d'a лънгъ търціпілор opientaле a ле търіі Nerpe ші пе вірfъріле челе маі înalte a ле тѣпцілор Kaѣkasѣ.

Кіар іnemічіі Mѣѕѣlmanілор se akoapdъ supe a pekѣnoaшte kъ kѣltѣra epa mѣltѣ întinsъ în Kpimeea, ѕnde kѣnoшtinцele елементаре se preda în maі mѣlte шkoлі че era întokmite прin цeneposiтatea kaпілор; ші în sfîrшitѣ, komѣneле, sinfъpeле desпъpцірі гѣverпamentaле, obічінѣite n'aѣnчі, se administpaѣ патріархаліческе. Aчeastъ провінцie era mѣltѣ маі поповлатъ, маі indѣstpioasъ ші маі înaвѣцitъ de kit пpekѣm a ажѣns în ѣpmъ dѣпъ че a kъzѣt sѣbt stъпînipea moskoвітъ.

Înзъ Pѣшіі чеі че n'aѣnчі 'ш'întindeaѣ konketeле supe шiazъ-zi, kъtlaѣ sъ pъsѣane peskoaлеле че Tътapіі продѣчеаѣ nînъ ла uopціле Moskвіі. În pesѣeлѣa de ла 1736 ші 1740, тареша лѣa Minixі, dѣnъ че a лѣat kѣ asaltѣ întъpіріле de ла Перікопе, ъtpѣnse nîn лі Simferonoлѣ, kape n'aѣnчі se nѣmea Ak-Мечеть, ші пѣstii toatъ цара пе kape o konлeші kѣ apmiea sa. În anѣa ѣpmъtopѣ, тареша лѣa Лаci, tpekînd прin stpîmtoapea de Генічі, че desnapte sъцeata de Apaваtѣ de nъmîntѣa чеа întinsѣ, ѕîntъi kîmniile Kpimeeі. Aчeste innasiѣni pe'noindѣ-se iapъші în pesѣeлѣa de ла 1769 nînъ ла 1774, transformapъ întp'o пѣstietate napтea sententpionaлъ a aчesteі неninsѣле, nînъ kînd tpatatѣa de ла Kainapці oблігъ пе Поар-

www.dacoromanica.ro

ta Otomanъ a rekъnoamte indenendinца Kanilor.

Acest aktъ aвea de skonъ skoatepea Tъlapilor de sabt жarъa вneї stъnînipi ka maї tîrziъ sъ'ї înkornopeze ла o alta. Pasia, ne krezînd kъ va natea dobîndi de ла Tarkia dapea acestei provinцiї, ne лîngъ kape se împotivea prexadiцiile чele religioase, o deklarъ indenendentъ. Semъnînd dap ne d'altъ napte totъ felьa de tarbarъpi, danъ че nріn tpatatьa înkeeatъ tpebвea sъ pъmte neatîrnatъ de sine, interвeni ka o natepe miжlocitoape între Kanъ ші nonolьa чea revoltatъ. Kъ natele de protektріцъ, okanъ maї întîiъ statьріле de ла Saxim-Церaї, ші Kanьa pъminatъ de pola че o жska, înkinъ statele sale ла Ekatepina, ne maї вoind a fi saвeranъ kъ natele, ші în realitate sklavъ al цeneralilor împъpătesii.

Tarчia fiind слабъ n'atanчї ka sъ deklape anъ pesbelъ al kъpaia obiektъ tpebвea sъ fie supe a лва îndъpътъ aчeea че лъsase sъ neapzъ, întъpi ші ea aчeea че s'a apmat, ші kъ destьль mîxnipe natъ sъ вazъ maї tîrziъ nesokotinца-ї saъ binzapea negoцiatorilor sъї.

Ла 1783, înkornopapea Kpimeeї kъ împъpъцiea Paseaskъ fъ fъkatъ npintp'o лakpape diplomatikъ, ші Цapiї natъp a npeгъti ла Sebastonolь miжloave kam sъ noatъ înriдi întp'o zi Konstantinonolьa: kъчї aчeastъ neninsьлъ epa nentpa dînшїї dpatьa Bizantьльї.

Danъ чele че apatъ dъчele de Parasa, asapa însemnъpilor date despe skonapile ші про-

www.dacoromanica.ro

iekteле Pвsii, skadpa din Sevastopolъ, konfortъ kв ordineле împъratвlвї, trebвea sъ se цie tot-d'avna gata, ka prin miжloaчele чe le nвtea a-vea, saв kв oare kare alte aцвtoare, sъ priimeaskъ orї kînd pe вordвriле sale o divisivne de 16,000 oamenї чe se gъsea mereв kantonatъ în neninsolъ aproape de aчest portв. Înbarkarea nвtea sъ se opereze nвmaї de doвъ orї în doвъ-zecї šї natrв de ore, šї d'aчi nornind, mвlцвmitъ vîntвlвї чel de la nordв, kare ne'nчetatв dominъ ne mareа Neagrъ, în maї mвцinв de natrв zile, dвnъ priimireа ordinвlвї, flota prekвm šї korpвl de o-štire ar fi nвtвt sъ între în Bosforв.

Šї daka paцa taptarъ, de sine abandonatъ, nв era kapabilъ d'a nвne o pesistenцъ eneрцikъ în kontra kotponitorilor sъї, чel mвцinв o narte, înцelerîndв-se maї toatъ noblecea, refвzъ d'a rъ-mînea sвbt dominareа aчestor înbingъtorї, kare se deosibea de dinšiї prin obiчeiврї, kare vorbea o altъ limbъ, šї profesa o altъ religie; ea se fъkв skъnatъ de sвbt жвgв prin emigraцie. Kîmniea nerdв mikвl nвmъrв de lвkвitorї чe rъmъsese dвnъ sînцeroaseле nъvъlirї a le moskovicilor; mвnteле singвrв konservъ o narte din nonblaцiea sa, aчeea чe era maї legatъ kв nъmîntвl, kare a trъit în natrie-ї, într'вnв lokв maї abъtвtв din ka-лea konkerantвlвї, nъstrînd kв sfinцenie denositвl obiчeiврilor din bekime; limba, religiea, šї 'ntr'вnв kвbîntв totвl чe 'ї konstitвa naцionalitatea, afarъ nвmaї de împъrъцiea.

www.dacoromanica.ro

Кѫ toate aceste, dѫпъ o nosesiѫne de шапte-zeчї de anї, Pѫшiї nѫ formeazъ în Krimeea de kît ѫnѫ prea mikѫ nѫmъrѫ, че se perde prin miжлокѫл ѫneї popѫлaцiї kѫ kape n'are нiчї ѫnѫ felѫ de paporтѫ алтѫл dekît aчела d'a o komanda, шi kѫ kape se aflъ tot asemenea în antinatie ka шi în чеї dintiї anї kind fѫ kotponitъ de kъire dînшiї. Fonkцionapiї, ostaшiї saѫ propriетapiї, formeazъ o kastъ deosebitъ шi sѫperiopъ; naptea mepidionalъ e nentpѫ dînшiї ѫnѫ lokѫ de плъчерї, fiind înfpѫmѫseцatъ kѫ kase, шi palatѫpї maї mѫлtѫ saѫ maї nѫцinѫ mъpeце; aiчї sѫpѫшiї Цapѫлуї, dѫпъ че ажѫnгѫ la sfîpшitѫл kapiepiї лор, ѫin, fъpъ a eшi afapъ din xotapѫл Pѫsii, ka sъ se бѫкѫpe de kлima шi prodѫkteле Asii Minope.

Лъkѫiтopiї Kpimeiї, чea maї mape naple sînt Tътарї шi se ѫpkъ, dѫпъ чea din ѫpinъ statistikъ, ла 584,000 sѫfлete, afapъ de soлdaцї шi mateлоцї; întpe aчestia, цъpanii Pѫшї, че serbesk nentpѫ плantape ла stъпînii лор, sînt în nѫmъrѫ de 3,000; Гpечiї, Apmenii шi Oвpeї, kape, чеї maї mѫлцї tpъesk prin opaше, sîntѫ în nѫmъrѫ de 4,500; koлonisti stpeinї, naptea чea maї mape Цermanї, adѫшї fiind nentpѫ ka sъ лѫkpeze nъmîntѫл, sъ popѫлese aчeste deseptѫpї, saѫ ka sъ kѫлtive вiile шi гpъdiniле propriетapiлор Pѫшї, nѫ se гъseskѫ maї mѫлцї de 3,000. Se aflъ шi kîte-ва miї de цiganї, paцъ semi-nomadъ, че se tpagѫ din opiцinъ taptapъ, kape poate forma eї sinгѫpї o a 19 naple din popѫлaцiea totalъ. Aчeasta e popѫлaцiea a-

www.dacoromanica.ro

supra kъpiea ne nътem opri лъarea aminte, вpind a ne faче o idee oape-kape despre Kpimeea. saъ вpînd a ne înkinъi pesistenца saъ aцъtopъл че o armie stpeinъ ap fi nътът sъ întîmpine ла o invasiъne în pъъntpъ-i.

Totъл че nътem ziче, în kîte-ва вopбe, despre Гречї ші Армені, eї цinъ în mîna лор maї totъ komepчiъл din nepinsълъ, ші aъ sъът avest paportъ maї mълтъ importenцъ de kît че ле ap nъtea da nътърил лор.

Гречії ші Армепії epaъ odiniioapъ mълтъ maї nътерошї în Taъpida; dap ла 1778 Katepina, akoneprndъ-ші dopinца d'a penonъла Pъsia mepidionалъ sъът maskъ kъ iъвeште пpea mълтъ ne konpeліціонарії съї, adъse kъ sila în nъstietъцiле Donълвї ші але Dnienълвї ne тоцї kpeштinії лькъitopї aї nepinsълеї kape se aflaъ înkъ kъ nътеле sъпъшї sъът axtopitatea Kanilop. 30,000 колонiстї, ші maї mълтъ noate, fъp întp'avest kinъ nevoiцї a mepце съ se aшeze în sterпъріле пъstietъції, вnde, de osteneала вneї лъпцї кълъторії, neînгріжireа axtopitъції, че nъ пpегътise nimikъ nentpъ a лор пpiimipe, saъ fpiгъл akoло fiind mълтъ maї tape de kît în Kpimeea, îi fъkъ maї ne тоцї съ neaръ. Întp'avest kinъ nepinsъла fъ desponълатъ fъp ka Pъsia mepidionалъ съ noatъ aвea лькъitopї.

Гречії aktъalї, se komпънъ o mape napte dintpe чеї de ла insoлеле Архіпелагълвї saъ Мореоцї, чеї че kompomiшї fiind în pesвелъл de ла 1769, kape a

www.dacoromanica.ro

цinвt nînъ лa 1774, къчї лвaseръ napte aktivт kв Pвsia în kontpa Порцiї, вenipъ dвnъ înkeepea пъ-чii, съ pefвцieze în Kpimeea. Гвверпвл ле dete пъmîntъ, ші fopmъ dintp'înшiї вnъ felъ de apmie kape se aflъ ші nînъ astъ-zї însъpчinatъ kв naza tъpîmвpілор. Staввл лор ера лa Балаклава. A-чeasta e вnъ felъ de kолонie miлiтъpeaskъ. kape a isбвtit maї бine de kît чeї-лалцї, nentpв kъ a-чestї soлdaцi гpънічерї, лвkpъtopї de пъmîntъ saв negвцъtopї, пв fakъ de kît вnъ sepвічіъ локалъ.

Înkît despre Евреї, вekї лъkвitopї aї църії, se tpapъ maї тощї din sekta пвmitъ Karaimъ saв Karaiтъ, че npetinde kъ a пъstpat în sine iвdeea-ismвл лвї Аврам ш'ал лвї Moisi, fъp a se лега întpв nimika kв doktpineле talmвtiste. че dintpв 'nчenвtъ aв fostъ tpase din tpadiцiile peліцioase a ле nonвлілор din Asia. Despъpцipea лор de чeї-лалцї konpeліцionapї se вpkъ înkъ de kînd kв pi-sinipea Евpeiлор de ла kъdepea Iepвsaлimвлвї sввt peцele Babілонii. Ашezaцї fiind maї întîiъ în Пep-sia, s'aв koвopîtъ în вpтъ ne mapцinea тъpії Ne-гре, tpekînd npin Kaвkasъ. Dвn'aчeea s'aв pъsnîn-ditъ în toatъ Pвsia, ші kîte-ва kолонії s'aв tpasъ вnpe Konstantinonolв ші Eцipetъ. Pътaшї dap stpeinї de istopia Евpeiлор ші de moaptea mîntвi-topвлвї Kpistъ; n'aв nічї вpъ nічї desnpeцъ aввnpa kpestinilop saв aввnpa maxometanilop, kв kape aв tpъitъ, tot-daвna. în вnъ înцeлeцepe sввt stъ-ninipea лор. Ле daв dpentъ лa aчeastъ faвoape de kape se вakвpъ чел nвцinъ nentpв mopaлitatea

*

www.dacoromanica.ro

че domneште întpe dînшiї, ші kopdaлietatea aчea fръцeaskъ kъ sektatopiї aлtop peліцiї. Eї ворбeskъ вnъ diaлektъ tътъreskъ ші maї kъ deoseвipe nъ fakъ kaвsъ kotвnъ kъ Еврei taлmвtistї saъ paвinistї, de kape trъeskъ deoseвiцї aвînd maї mвлtъ kъръцenie a înвestmîntърiї ші a лъkвinцelop лop. Sîntъ daцї maї toцї ла kotepчiъ, prekвt ші apтeniї, ші de o notpivъ, alît вniї kît ші aлцiї trekъ de ekonomї бвnї ші oamenї de karakterъ. Eї rътînъ nextpi ла întpreцivърiле timnвлvї de astъ-zї.

Însъ Гpeчiї чeї kape nъ sîntъ nічї kвлtivatopї nічї mapinapї, fakъ oape-kape ekчenцie întpe чeї-лaлцї лъkвitopї; eї esepsezъ o nrofesie kam de temвtъ; niste nrofesiї d'aчeлea ekivoче asвnpa kърopa noліцiile din toate църiле aъ o deoseвitъ nрivegepe.

Aчeasta este în skвptъ istopiea Kpimeeї ші a nonвлaцii eї din вekime ші nînъ astъzї. D'aчi вom treче ла staреa aktвaлъ, ла чeле din вptъ întpreцivърї întîmnлate în zileле чeле din вptъ ші kape dвnъ totъ dpentвл kввîntъ ле nвtem nвmi чeле maї граве.

www.dacoromanica.ro

DESBARCAREA OSTIRILOR ALIATE ÎN CRIMEEA.

II.

Este situată kъ oraşul Sebastopolь e zidită în forma unui amfiteatru pe ţărmul meridional al minunatului port kare face toată importanţa situaţii sale. Oriĭ cine a putut sъ vazъ planul acesteĭ spъimîntъtoare fortereţe prekum se aflъ publikată. Afaръ d'aceasta, privind cine-va de la intrarea în portul sъă, dokъ lukrърĭ isbeşte de o datъ luarea aminte: anevoinţa ku kare s'ar lupta prînd cine-va sъ intre în pъrntru portului şi dominanta nosiţie a fortereţeĭ Konstandină, kare se pare a fi keea oraşului. Totul în adevърă aiurĭ s'a konstruit spre apъrarea marginimъ; fiind grъmъdite o sutъ de baterii de o parte şi de alta pe amîndoъ ţărmurile. Poate cine-va sokoti maĭ bine de 850 tunurĭ kare se înkrucişezъ dintr'o parte pînъ 'n tr'alta. Însъ, întъrind acestea lъsa oraşul fъr' de apъrare în

www.dacoromanica.ro

partea despre ъskatъ, ші afaръ d'aceasta, маї este ші dominatъ de kътре niste dealърї înalte че 'л ap пътea face лesne съ kazъ.

Sebastopolъл пъ este o cetate antikъ; ші чea dintîiъ piatръ a fondamentълъї съъ a fost пъsъ de Ekaterina II, ла 1786, kъ intenцie d'a konstrъi ъna din четъциле de întîiъл panrъ.

Маї 'nainte, în acest локъ пъ era de kît ънъ mikъ sътъцъ tътarъ пъmitъ Aktierъ. Nъ denapte de dinsъл se въdъ ші pînъ akъm вekiле ръine a ле Xersonezeї, kare a dat пъmirea aceasta маї ла toatъ neninsъла ші kapълъї kare poartъ acest пъme. Astъ sътъцъ, Aktierъ, astъ-zї înfъцişazъ mazziile nentrъ marinъ.

Портъл de ла Sebastopolъ se kompъne dintr'ънъ sînъ principalъ de апъ într'o întindere aproape de doъ леge în лънцime, ші 'n лърцime aproape de ънъ kvartъ de леge, ші are маї мълте ръmърї. Чea маї importentъ din aceste sînърї, kare se пътеште sînъл artilerii, formeazъ mikъл portъ ал Sebastopolълъї. Adînчimea апеї este ast-felъ, înkît poate плъti орї че basъ ші съ ankopeze kъ totъл aproape de цъrmъ.

Портъл este апъratъ desnpe miazъ zi prin шase батерії ші fortepeце principale, fie-kare dintr'înseле armate de ла 50 pînъ ла 190 тънърї; desnpe nordъ prin patrъ батерії, armate fie-kare de ла 19 pînъ ла 120 тънърї. Маї sîntъ ші алте батерії маї mичї.

Fortepeцеле sale sîntъ konstrъite dъnъ siste-

www.dacoromanica.ro

мѫл kasematелор, пріп niste волтіѫрі aшezate în пъѫнтрѫ мѫрѫлуї; treї aѫ treї pîndѫрі de тѫнѫрї; a патра аре маї мѫлте. Чea маї тare dintre toate e foptereцa Sînt-Nikолае, kare e арматъ кѫ 190 de тѫнѫрї. Dap нічї ѫna din aчeste foptifikaцii пѫ potѫ folosi че-ва în kasѫ de atakѫ în пartea despre ѫskatѫ. Kiap foptereцa Sînt-Nikолае n'аре нічї ѫnѫ тѫnѫ aшezatѫ în direkцiea aчeasta. Пріп ѫрmare, поate чine-ва a'шї faче o idee despre întъріріле aчestea mapitime, formate кѫ atîtѫ sakrifiчiѫ, kît пердѫ aѫînd despre пордѫ niste dealѫрї мѫлт маї înalte de kît posiцiile ѫnde staѫ aшezate тѫнѫріле ватеріілор.

Sebastoполѫл, în adevърѫ, se паре kъ s'ap askѫnde ѕѫѕt брацѫл astop мѫпцї. Пartea чea маї înaлтъ d'aчi se pidikъ ла 240 de нічоаре aѕѫпра feцiї мърії. Aчeastъ înълцime se întinde de цѫрѫ împreцѫрѫл портлуї, într'ѫnѫ kinѫ ast-felѫ, înkît în пѫцinъ depъртare de пе kîmnie, пѫ se zъpeskѫ нічї мъkар kataptele коръбіілор. Bîrfѫріле чele înalte de kалkаірѫ sînt sitѫate ѕпре тъrîmѫл stîngѫ ші вinѫ kiap în faцъ kѫ орашѫл. Aчi e konstрѫit foptѫл Kostandinѫ чел че stъ în рапортѫ kѫ алte foptereцe: iap de kînd s'a 'нчепѫт pesвелѫл, Pѫsia a amплоiat пе тоцї soлdaцi sъї ka sъ foptifiче kît se ва пѫtea ші partea desпре ѫskatѫ.

Dintr'aчeasta dap se вede kъ desвarkѫл ostipілор aліate fъkîndѫ-se ла Eѫпatopia ші marшѫл лор fiind ѕпре шesѫл kape dominъ Sebastoполѫл, ръmînеаѫ nefolositoape aчele 580 de тѫнѫрї

www.dacoromanica.ro

kape konpindъ гъра portълві. Aша dap nъ sîntъ nічї dekъm întъріріле despre mape kape aъ îmnedikatъ ne aліацї d'a înainta. Чі, negrešitъ, avъръ a se aштenta ла вре вnъ resвелъ mape kape s'a ші вrmatъ între Eвnatopia ші Sevastonолъ.

Desвarkarea ostipілор aліate n'a nвtвt fi nічї de kъm nonpitъ fiind kъ Pвшії nъ штiaъ nвnktвл вnde era съ se onerese. Însъ trвnele лор treввeaъ съ se diріце dвnъ întreцвrърї kътre armia de inвasiвne, ka съ'ї tae drвmвл saъ съ o silеaskъ d'a se re'mвarka.

Пвtereа rвseaskъ ла Sevastonолъ se komnвne din вrmътоареле вase.

Base marї: Doisnre-zeче-Anostolї, 120 tвnвrї; Парis, 120 tвnвrї; Treї Sfinцї, 120 tвnвrї; Мареле-Dвkъ-Kostandinъ, 120 tвnвrї; Вladimirъ, 120 tвnвrї; Sвiatostavъ, 84 tвnвrї; Postislavъ, 84 tвnвrї; Вріелъ, 84 tвnвrї; Хавріе, 84 tвnвrї; Iвгвdielъ, 84 tвnвrї; Селаfоелъ, 84 tвnвrї; Treї Ieраршї, 84 tвnвrї; Tro-Sвiatitaліа, 84 tвnвrї; Варна, 84 tвnвrї; Гаврііл, 84 tвnвrї; Împъръteasa Маріа, 84 tвnвrї, Чesme 84 tвnвrї.

Fperate: Кагвл, 60 tвnвrї; Кълефцi, 60 tвnвrї; Каварна; 60 tвnвrї; Medea, 60 tвnвrї.

Корвete ші вріквrї: Калinso, 18 tвnвrї; Пілadъ, 18 tвnвrї; Птолеme, 20 tвnвrї; Tezeъ, 20 tвnвrї; Eneea, 20 tвnвrї.

Diвerse вase d'вnъ panrъ maї mikъ: Neaршъ, Stpiела, Орланda, Дролікъ, Лastорга, Smaглагла; de_transnортврї. 64 шалвne kanoniere.

www.dacoromanica.ro

Base ку вапорѣ: 12, din каре шase sînтѣ марї шi шase мічї. Între челе de 'ntîia kaтeropie. требѫe sъ sokotim ачestea: Владiмірѣ, Базарабіа шi Гromnoseцѫл; ачeste пѫтерніче авіso, sînтѣ de o тare іѫціалъ шi аѣ o пѫтернікъ артілерie.

Nѫтераціа че аічї пречede înfъцішазъ вnѣ totalѣ de 17 вase марї, 4 fperate, 5 корвete saѣ брікѫрї, шi 28 бastimente de вnѣ маї мікѣ рапгѣ; апоі 12 вапоаре; în totalѣ, 109 бastimente каре deskріѣ чел пѫцінѣ 2,200 тѫпѫрї de totѣ felѫл de калібрѫ.

Nегрешітѣ, ачeastъ skadръ este îndestѫл de імnosantъ; бine komandatъ; екіпаџеле sînтѣ преа бine esepsate ла маневръ, шi sînтѣ înzestpate кѫ ачел кѫраціѣ ліпіштітѣ че шtіѣ съ тоаръ nemiшкate ла postѫріле лор. Dap кѫ toate ачestea, sѫбт орї че рапортѣ, пѫтеріле павале рѫseштї пѫ se potѣ компара кѫ skadреле комбinate din тареа Neагръ.

Ачeste skadpe se компѫнѣ din 25 base de лінie кѫ веле шi вапоаре, (15 fрапцozештї шi 10 enглezештї); 29 fperate, шi ч. л. т.; кѫ веле шi вапоаре, (dintpe каре 15 fрапцozештї шi 14 enглezештї). Nѫ пѫтърът ачi de kît бastimenteле челе пропрії пептрѫ pesѫелѣ. Афаръ d'ачeasta, e кѫnoskѫtѣ esчелінтѫл sпipітѣ, повіла енерџіе каре înfлъкъреазъ пе staвії-тажорї шi екіпаџеле Англо-Фрапцeze.

Аша dap пѫпет în totalѣ o флотъ de pesбелѣ de 54 бastimente, пе лîпгъ каре se маї adaогъ шi 6 base тѫрчештї.

www.dacoromanica.ro

Съ прівім dap aчeaстъ флотъ în momeнтял so-
сipeї сале dinaintea Eвнatopii. Dвпъ opdinял dat
de плекаре de ла Балчікъ[1] сaъ de ла Варна[2], тре-
бвea съ se penpesente în kinял вртъторъ: ла dpeап-
ta, skadpa Fpanцezъ, ла stînга, skadpa Enглezъ;
пе вртъ, конвоіял tpansпopтърілор ші аріера гар-
dъ челе шase вase тврчештї.

Лвînd însъ împpeцівръpіле че-ва маї de de-
napte, пentpв a deskpi staцionapea ostipілор a-
лiate în Opientъ, штim kъ atît чea fpanцezъ kît
ші чea enглezъ, dвпъ че intpapъ п'în deoseвite
пвнктврї але împepівлял Otomanъ, înaintaъ în Do-
вpочea пе kînd apmia pвseaskъ, пpekвm este kв-
noskвt, pъdikase влокял Silistpieї ші дешepta kв
гpабъ пpinцipateле Danввiene. Челе dintîiъ тpeї
dівisівnї fpanцeze întвpnîndв-se din maршв лор ші
петpekînd kîte-ва zіле în kampял de Fpanka, s'aъ
xotъpîtъ a se кончентpa aчi ш'апої a se пpегъti de
вiitoapea întpenpindepe.

În sfîpшitъ, opdinял fв dat. A doва dівisівne,
a тpeia ші a патpa тpеввeaъ съ se îmвapче ла Бал-
чікъ, iap чea dîntîiъ ла Варна, вnde ера съ se
îmвapче ші apмiea enглezъ пpekвm ші dівisівnea
тврчeaskъ.

Челе тpeї dівisівnї aъ попitъ ла $^{29}/_{17}$ авгвstъ;
ла 1 sentembpie, (20 авгвstъ), dівisівnea întîiъ, dв-

---

[1] Балчікъ. — Вnъ mikъ оръшелъ în Бългapia, în Тврчia Евpопії, че se afлъ маї ввъ de Варна лîнгъ тapea Neагръ.

[2] Варна. — Вnъ opашъ întъpitъ în Бългapia лîнгъ тapea Neагръ, ла nopdъ de Konstantinonolъ.

www.dacoromanica.ro

пъ че лъсъ о маре парте де багаце, пъръsi kîmпял de Franka пентрѫ ka sъ теаргъ sъ se îmбарче ла Варна. Аколо niste вапоаре мічї ераѫ însърчinate ka sъ transnoarte ostipea de ла ѫskatѫ пînъ ла васеле de линіе de ла Балчікѫ. Transnoptarea s'a операт în ачееашї zi, шi, пе ла 2 оре seara, skadra franцезъ era rata d'a întinde велеле.

Skadra енглезъ пѫ'шї terminase înkъ prenaratивеле сале. Еа требѫea sъ маї întîrzie пентрѫ кавалеріеа че era sъ 'mбарче în пѫнърѫ маре. Afаръ d'ачеаста, вînтѫл че sѫfла de ла nordѫ-estѫ, пѫ era прea faворабілѫ d'a 'ntinde велеле; маї ръmaseръ dar трей zile.

Еї петрекъръ ast-felѫ 2 septembріе, (21 авгѫstѫ), 3, (22 авгѫstѫ шi 23) 4 septembріе în nortѫл de ла Балчікѫ. Ла 5, (24) opdinѫл fѫ dat ka skadra franцезъ sъ 'ntinzъ велеле, — ea аштепta пе skadra енглезъ каре пѫ 'ntîrzie d'a se арăta.

О ѫшоаръ adiepe a вînтѫлѫї de ла sѫdѫ-estѫ, ѫmfла пînzеле шi васеле терцеаѫ kѫ iѫцітеа fѫлцерѫлѫї.

Skadra franцезъ требѫea sъ fie paraцeatъ în чінчї линії: чеа dintîiѫ se komnѫnea din васеле de бътае, însърчinatъ fiind sнре a протеце desбаркѫл; ачеste base ераѫ: ла Віл-de-Могадорѫ, Могадорѫл, Наполеонѫ, Монтецѫта, Карломаніѫ, Вобанѫл, Монтебело, Плѫtonѫ, Enpikѫ IV, Качі-

www.dacoromanica.ro

кѫл, Ioan Барїѣ, Inferпалѫл, Помопа, Deskaptѫл ші Мѫeta.

Îndъръtѫл ачesteї întîia линie, întp'o oape-kape distanцъ, вeniaѣ ѫna dѫпъ алta челе-лалte пatpѫ линїї.

Dівisiѫnea 1-ea a ostipeї ера îmбapkatъ пе ваseле de pesбelѣ saѣ челе din линia 1-іѣ; a 2-oa пе ваseле de tpansпoptѫpї din линiea a 2-oa; a 3-ea пе ваseле de tpansпoptѣ din линiea 3-ea, ші a 4-a пе fpegate ші kopвete, totѣ întp'ачestea, se aflaѣ ші matepiaлѫpіle aptілepii, fopmînd a 4-a линie.

Înцелеце чine-ва îndestѫл de ѕine kѫ че op-dine a tpeбѫit sъ se onepese desбapkapea; kinѫл kѫ kape se îmбapkase ці бastimenteле de tpan-spoptѣ, ера, пѫtem zіче, kѫ atît цeпіѣ pегѫлate, ka în їe че atinцepe a skadpeї de ла цъpmѣ, sъ поatъ da ла пъmîntѣ 9,000 de oamenї, kѫ apti-лepie ші kaї.

Skadpeле ажѫngînd odatъ ka sъ desбapче o-stipea dѫпe dînseле, îшї лѫaѣ ліbeptatea d'a ma-пevpa, ші desfъkîndѫ-se de momentana поваръ че пѫptaѣ de tpѫпe ші matepiaлѫpї, ap' fi пѫtѫt în ѫp-mъ sъ s'anгaцese ла лѫпtъ.

În тіжлокѫл ачestop base înainta Віла-Ilapi-sѫлѣ, вasѫл amipaлѣ, kape dѫчea пe mapешaлѫл de Sînt-Apnodѣ ші пe цeпepaлѫл Kan Poбepтѣ; îm-пpeцѫpв'ї, ераѣ panцate 400 base de opї че тъ-pime, kape пѫptaѣ 60,000 de oштipe плінъ de fokѣ ші kѫpaціѣ. Nічї odatъ okіѫл ѫnѫї mapinapѣ n'a

www.dacoromanica.ro

пѣѕт zъpi atîta snлendoape ka în avest snektakoлъ, ne kape вnъ soape kълdвposъ, пвmъpвл чел mape ал вaselop ші liniштea mъpiї, пъpea kъ'л înkopвna ші maї mвлтъ. În sfîpшітъ, stpigъpiле de вpa ла вnipea skadpелор a ле anвелор ostipї, dвnъ плекarea-ле de ла Bapna, швepatвл komenzілор, salвеле de бkвpie че ръзвnaъ în denъptape npin mвцetвл вalвpілор, avea înfiopape че ka npintp'вn elektpismъ чeapkъ mapinapвл kînd se пвne ла postвл съъ de бътae, svnetвл maшinepii ші ал геръpiilop че se лoвesk ne bopdвл вaselop, toate avestea гъчeaъ ші maї înfiopъtoape aчeste svene; ші sвmъ de ostipї, kaї, apтілepie, iepбъpiile kв mвniцie, вaroane, ші kîte se чep nentpв o apmie павалъ ші de вskatъ, dвчeaъ ne dînseле aчeste вase че ле пѣtem zîve maї mвлтъ sбвpътoape ne snaцiвл чел întins ал тъpiї.

Însъ oфiцepiї, soлdaцi ші toatъ oштipea, цeneралї ші însвшї amipaлії, пв штiaъ вnde epaъ sъ desбarче; aчeasta пвmaї komandanцiї esnediцii o пѣtea шti. Fie-kape îшї imaцina kвm îї benea în minte, ба s'op onpi ла Odesa, ба ла Eвnatopia, ла Sebastonoль, opї ла Anana.

Ла 12 але лвї sentembpie, (31 авгвstъ), timпвл ера fpвmosъ ші вaseле oштipeї aліate ера anpoape de цъpтвл Kpimeeї. Ла 13 (1) snpe seaъ, вnъ basъ enглezeskъ desбapkъ tpeї peцimente kape okвnaъ Eвnatopia fъpъ o deskъpkътъpъ de пвшkъ, ла $^{14}/_{2}$ apmiea a desбapkat ла Bekiвл Fopтъ, 8

www.dacoromanica.ro

лерс supc sъdъл Eъnatopii, kape anpoпiea ostipea de o zi шї жътъtate mînъ ла Seвastonoлъ.

Pъшiї n'aъ pesistatъ ла desвarkarea ostipeї aліацiлор, nentpъ kъ toatъ пътerea лор din Kpimeea пъ se ърka de kît mînъ ла 38,000 oameнї, aгaръ de гarnisona din Sebastonoлъ, întъritъ kъ 12,000 ostaшї. Aчestї 38,000 oameнї se komпъneaъ de 8,000 kaвалерiе, staцionatъ întpe Eъnatopia ші Simferonoлъ, ші 30,000 infantepie kъ 48 тъпърї ашъzate fiind ne înълцiмї, de ънde Pъшiї se пре-гътeaъ kъ toatъ fepвoapea supe a 'тъpînчi ne aліацї.

Ла $^{14}/_{2}$, 5 ope de dimineaцъ, stindapdeле en-глeze, гpанчeze ші otomane fîлfiiaъ ne пъmîntъл Kpimeeї. Чeле dintîiї вataлioane че aъ desвarkatъ ераъ вînътopї de Bинченцio ші вînътopiї enглezї пъmiцї Piгleman. Desвarkъл dibisiъnелор se o-пера kъ o iъцime de nekpezътъ, ші dъnъ kîte-ва ope, 15.000 oameнї okъnaъ stînчiле че dominъ църтъpiле, rata fiind de бътae daka inimikъл лi s'ap fi înгъцiшatъ. Pъшiї aъ stpikatъ dpътъpiле ші ле a 'nkis npin deoseвite гелърї de oвstakole. Dъnъ avangapdъ desвarkaръ sanepiї kapi s'aъ o-kъnatъ a гаче локъ ші a 'ndpenta dpътъл. Întp'a-чest kinъ, înainte d'a anъne soapeле, tpъneле ераъ ne ъskatъ în opdine de бътae.

Maї ера de desвarkatъ materialeле kampanii, apтilepia, kавалерia, ервърiiле, fъpгoaneле ші kaiї. Maї a тpeвъit doъ zиле nentpъ toate aчestea, ші înkъ în прea пъцinъ timпъ, sokotind чine-ва kam

www.dacoromanica.ro

în ce konsista aceste materiалърї пентрв о армие de 60,000 оамені. Негрешітъ къ пв se пътea sokoti маї пвцінъ artilerieа de kîmпъ de kit пînъ ла 84 вакъцї, sokotind впъ твпъ ла 1,000 de оамені, чел маї пвцінъ каре поate fi; маї adъogînd înkъ ші 24 твпврї de reservъ ші de posiцiї, каре fakъ 14 вatepiї de твпврї, între каре, ла fie че вatepie, авеа doвъ обвze de вотве.

Afaръ d'aceasta, fie-каре вatepie dвчea kв sine 31 тръвврї, ші кв fъвръріea ші ervъriile de patroane ші de kartečiврї пентрв infanterie; ла fie-каре тръвръ fiind înхътацї kîte 4 каї, каре fakъ впъ totalъ de 434 тръвврї ші 1,800 de каї; afaръ d'aceasta ші o reservъ de каї пентрв skimвatъ. Маї adъogътъ пе лîngъ acest пвтъръ маре de тръвврї, ші кървцеле кв челе trebвinчoase пентрв цenie, fвrgoanele administraцii пентрв a asigвra oштirea кв d'але віецвіреї пентрв маї мвлте zile, тръвріle de snitalврї пентрв чеї ръніцї, алте asemenea багаце неапъratъ trebвinчoase; ші în sfîrшitъ каїї пентрв кavalerie. Dвпъ toate aceстea, poate чine-ва съ'шї fakъ маї мвлтъ saв маї пвцінъ o idee цeneralъ despre aceastъ петърцінітъ операцівне, че a fost кв atîta порочіре întokmitъ. Маї tîrziъ ръmînea съ se desвarче kantitatea чea маре a materialelor, твпвріле пентрв четъцї, foptifikaцiea ші toatъ provisionareа арт desпре челе але віецвірі ші amвniцie.

Ne ла жвтътatea zilеї toate вaseле skadrеї intraръ în mikвл голгъ Каламita, апроапе de Ев-

www.dacoromanica.ro

natopia. Цепералъл Kan-Poбepтъ desбarkъ чел d'întiiš, kъ dînsъl Zъavii ші toatъ armata. Silinца че a arътat flota, sъst neînvatata komandъ a kontpa amiralъlъї sip Edmond Лion, a tpas kъ totъl mipapea armii. Întp'adevъръ epa maї presъsъ de toatъ лaвda.

Desбarkъl se вpma ne'nvetatъ în opdine ші kъ iвцealъ. Aptilepiea fъ чea maї întîiš skoasъ лa вskatъ kъ totъ ekipaцiъl eї.

Maї penetarът ачeasta kъ în kîte-ва ope цъpтъl epa akoperitъ de tpвne apanцate în opdine de бътae, ш'în miжлokъl лор înainta mapeшalъl de Sînt Apnodъ. Aша dap armiea toatъ kamnînd лa Oлd-Foptъ, kape se aflъ лa 30 de miле în depъptape de Sebastonolъ, ші anpoape 20 de miле лa sъdъl Eвnatopii, Enглezїї okвnaъ naptea stînгъ de лa чele natpъ dibisibnї Fpanцeze.

În ачea zi mapeшalъl de Sînt Apnodъ nъблікъ ostaшilop sъї alътърata opdine de zi, prekът ші skpise maї în вpmъ doъ depeше kape лe adpesъ лa ministpълъ de pesбelъ al Fpanцii.

Depeшa цepepaлълъї Sînt Apnodъ kътpe ministpъl de pesбelъ, лa Парisъ.

Бівоakъl de лa Oлd-Foptъ, 16 septembpie 1854.

„Armiile aлiate aъ desbarkatъ лa Oлd-Foptъ лa 14 septembpie, fъръ a 'ntîmpina nicї o împrotibipe. Tpвpeле toate sînt плine de apdoape.

„Popвлaцiea Tartapъ se nape a ne fi prea fa-

www.dacoromanica.ro

зорабіль. De o kam-datъ stързіm a desбarka ne-'nчetatъ kaiї ші materiaлзрї; aчeasta e o operaціe kam ostenitoape, ші kîte odatъ kontrapiatъ de вîntъ; dap orї kзm, înainteazъ mereж, ші sner kъ воіж fi rata a norni kiap mîîne.

„Ast înчenзtж înnreзnъ a fost foarte noro-чitж.“

Raнorтьл цeнeраль ьї Sint Arnodж kзtre ministrs de reзбeлж.

Din вівоакзл de ла Old-Fortж, ла 16 septembrie 1854.

„Domnзле mareшale,

„Am onoare d'a въ konfirma depeшa mea телеграфікъ kз data din aчeastъ zi.

„Desбarkarea noastrъ s'a operat, ла 14, în чele maї fepічite kondiціі, ші гъръ ka inimikзл sъ se fi въzзt. Imnresiзnea moralъ че trзneле noastre aж nriimitж a fost minзnatъ, ші kз stpігърі-ле de sъ trъiaskъ Împъratзл! nзseръ nічорж ne зskatж nii лзarъ nosesiзnea вівоакзлзї.

„Am врзt maї întîiж sъ okзn Eзnatopia, ал kъ-piia sînж din aгarъ, e sinrзрзл pefціж че ne e deskisж în aчeastъ nарte anevoioasъ. Însъ гъsesk disnosiціzneле лъkзitopілор atît de ашezate, înkît m'am тзцзmit d'a nзne akolo o staціzne naвaл-ъ ші am însърчinat kîцї-ва агенцї d'a deskonepi toate pesзrseле че ne treбзeskж.

www.dacoromanica.ro

„Тътарїїînченъ a вeni în kamnъ: sîntъ niste oameнї вънї, sънзшї шi арътъ simnatie ла întpeпpindepea noastpъ. Snep къ вom dobîndi de ла dînшiї вiтеле печесарїї шi пе ва înлesni tpansпоptъл. Пзiъ кз înгpiжipe съ плътeaskъ în банї орї че лзкрз пе dъ шi пз nepz nічї o okasie d'aї faче faворабілї. Aчesta e пзnktзл чел маї iмпоptentъ.

„Sitzaцiea noastpъ e întpз totъ вънъ шi вiitopзл ni se înfъцiшazъ кз o гapanцie desnpe sзчeзeле челе маї soлide. Tpзпеле sîntъ плine de konfienцъ. Tpaвepsapea nii desбapкзл epaъ întp'adевъpъ doзъ евentzaлітъцї foapte гpеле че пе înfъцiша aчeastъ întpenpindepe, fъpъ esemплз noate, rîndindз-пе бine ла distanцъ, ла timnъ, ш'o mie алte neasiгзpітъцї kîte пе împpesзpаъ.

„Гîndesk къ inimikзл, kape лазъ a se гpътъdi anpoane de ел niste asemenea віжелії, fъpъ a faче nimikъ snpe a ле пзtea stinце din opiцinъ, se пзне întp'o nosiцie foapte tpistъ, шi din toate, aчeea че e маї мзлъ, se apatъ fър' de пзtepe kiap din naintea nonзлацii сале.

„Am onoape d'a въ adpesa, пе лîngъ aчeasta, opdinзл de zi че am fъkзt пе soлdaцї съ чiteaskъ în momentзл desбapкъpiї.

„Бine вoeште, domnзле мapешале, a пpiimi espesiile simцimînтелop меле челе pespektzase.

„Мapешалзл komandantъ de kъпetenie,

„A. de Sînt Apnodъ.

---

www.dacoromanica.ro

Ordinъл цепералълъї (1).

14 septembrie, în timpъл desbarkъrїї pe цъrmъrile Krimeeї.

„Soldaцї,

„Boї kъstaцї ne inimikъ de sîntъ akъm чinчї лънї. Iatъ-л în sfîrшitъ din 'naintea boastrъ шi vom merge a'ї arъta вълъrі nostrі. Gътiцi-въ a pre-'ntîmpina ostenele шi priвацiъnele ънеї kampaniї kare va fi anevoioasъ dar skъrtъ, шi kare va ap-dika din 'naintea Eвропїї шi în istorie repкtaцiea armii de Orientъ ла kълmea чea maї înaltъ de глorie milităreaskъ.

„Nъ въ veцї лъsa ka soldaцїї armii aliate, kompanionїї vostrі de arme, sъ въ întreakъ în kъraцiъ saŭ în bъrbъцie dinaintea inimikълї, saŭ în statornicie ла probele kare въ aшteaptъ.

„Въ adъчeцї aminte шi aceasta kъ nъ nъr-тъm resbelъ asъpra nachiчilor лъkъitorї aї Krimeeї, але kъrora disposiцiї ne sîntъ în faborъ, шi karії, asirъraцї prin esчelinta noastrъ disчiplinъ, prin respektъл че vom arъta pentrъ religiea лor, pentrъ morsъrї шi personalitatea-ле, nъ borъ în-tîrziea d' a veni ла noї.

„Soldaцї, în acest momentъ kînd плantaцї stindardele boastre pe пъmîntъл Krimeeї, boї sînteцї speranца Franceї; dъnъ kîte-ва ziле veцї fi mîndriea eї. Trъiaskъ Împъratъл!..

*

www.dacoromanica.ro

БЪТЪЛІА DE ЛА АЛМА.

III.

Плекînd de ла Олd-Fopтъ, ostipiле аліate мерзеръ înainte neste o мълцime de deaлзрї ші шеззрї; smîpкзpiле ші лакзpiле sîntъ kam кзръците; niste kîmnii fрзmoase кз арътзрї ші плantацii aрътъ къ кълтзра e тarea okзпацie a лъкзitopiлop d'aiчї. Sateле че 'ntîmninaъ în кале apdeaъ în флакъръ. Kazачїї ла anponiepea ostipeї очidentaле пpeгъчeaъ totзл în чепзше, sokotind къ кз ачest kinъ съ пз ле лase нічї зпъ міжлокъ de tpaiъ saъ тъкар o adъnostipe. Destзл e ачeasta пentpз a karakтepisa сълбatekзл karakтepъ ал ачestзї nonoлъ devastatopъ.

În oape-каре denъptape de бівоакзл аліацілор пе малзл чел stînгъ алъ pîлзї Алта, epaъ konstpзite шанцзpiле armii pзseштї, ші пе малзл dpentъ dinkoa de anъ se afла кавалеріеа че înainta în opdine de бъtae. Кътре dozъope, astъ кава-

www.dacoromanica.ro

лерie se penezi asвnpa aлiaцiлор nentpв a'i faче ka sъ se 'ntoapkъ opi sъ'i nвmere kîцi sîntъ: dap dînsa dete neste Enrлezi, kapii, fiind че-ва maï ла o napte de лiniea Fpanцezилор, nitiцi sввt noaлeле вnвï kolnikъ, nв fвseseръ въzвцi. Ipinsъ de o datъ fър' de вeste, aчeastъ kaвaлерie вpв sъ'шi apate kолцii, anrane o mikъ skapтвшъ; kîte-ва tвnвpi вшoape ч'aвea kв dînsa deskiseръ fokвл asвnpa tpв-пелор enrлeze; dap aчestia deteръ nentъ înainte, ши kв fokвл чел iвte kape 'л цinвръ fъkв nc Pвшi sъ se tpaгъ înanoi kв rpaвъ ши maï mвлtъ în de-sopdine. Kîte-ва din tвnвpiле Fpanцezилор, fiind îndatъ nвse în вatepie, dвnъ o плoae de вombe fъkв n'aчeastъ kaвaлерie sъ se tpaгъ вnpe Aлma. Ast-felъ fв înчenвтвл челор dintîiъ deskъpkътвpi de tвnвpi, detвnînd ши de o napte ши de aлta; ши ap-тiile aлiate dipiцind fokвpiле kътpe aчeeaшi цintъ, вpлetвл silitpeï sankцiona ши întъpea nentpв întî-iaшi datъ aлianца aчestop doï mapi nonolî.

Ла $^{19}/_{7}$ Sentembpie noantea, fokвpiле apmii-лор se вedeaъ likъpindъ întp'o întindepe de шante ontъ kilometpe, ши în faцъ de aчestea, Pвшii a-npinseръ ne aле лор. Aчeste doвъ armii inimiчe se nъpea kъ aштentaъ în nepъвdape zioa de mîine.

Bnъ че mape ши solemnelъ nвtem medita în aчea-stъ adъstape a doвъ armii inimiчe kape se гъseskъ în anponiepe вna de aлta. Kalkвлъ întpe dînseле kв че miжлokъ ap nвtea въ se stpiче ши sъ înвingъ. Soлdaцii fър' de гpiже, dopmъ; kъneteniea лор însъ este denteantъ, вeriazъ, nentpв kъ pesnonsaвilita-

www.dacoromanica.ro

tea sa este mare, acel ce ține în mîinele sale viața atîtor bravi, oposarea nații ši a stindardului. Kuetările sale trebuesk să se apdive în acele reținînți prea înalte unde nu e dat fie-kărăia omŭ să se urce ši prin aceasta a se aproniea mai multŭ de Dumnezeŭ, kărăia este instrumentul pentru esekutarea voințelor sale.

La $^{20}/_{8}$ Sentembrie dimineața, la 6 ore, divisiunea Boske, panfopsatŭ ku ont bataloane trecuti, se dirige spre dreapta, ținînd ne marținea mării, ka să întoarkă aripa stîngă a posiții ce Rușii okupaŭ ne malul stîngŭ al Almei; o parte din armiea engleză ce era la stînga, trebuea asemenea să fakă năvălire anukînd ne inimikŭ despre dreapta-i. Iar 1-ea, a 2-oa, ši a 4-a divisiune franțezŭ ši ku o parte din armiea engleză aștentaŭ momentul ka să se înceapă atakul din frontŭ.

Tărîmul ce desparțea armiea de Alma, e konpinsŭ de dealurĭ kare se 'ntindŭ mînă în stînčile de marținea mării; la stînga se află o vale kare duce în depărtare ši se strîmteazŭ mai înkolo. Dar în fața armii franțeze se destindea o mînză de arborĭ stufoši ši mai multe grădinĭ întreruпte ičĭ ši kolea prin niste zidurĭ de niatră. Čele mai multe din aceste grădinĭ, fiind plantate de vie, se ăseskŭ kam ne kostișurĭ ce strîmteazŭ drumurile ši făceaŭ marșul ostirilor kam anevoiosŭ; dinkolo de acestea, kurge rîul Alma ku malurile sale mînkate de kîte unu ši doĭ stîn-

www.dacoromanica.ro

женї de 'пълціme. Amîndoъ малъріле sînтъ konstiтъate de пetрішъ nisinosъ пe kape în toate iepніле ле sърпъ fърiea апелор. Nъ se гъsea нічї întр'ънъ локъ прънтъл маї жосъ пentръ a 'плesni treчerea ostipeї: чі ънъ sinгъръ podъ арънkatъ neste апъ înлesni komънikaцiea de amîndoъ малъріле, iap dinколо, aфларъ ънъ sътъцъ prefъkътъ în чeлъшъ, ші ънъ локъ foapte stpîmtъ de treкътъ, prea бine апъratъ de батерііле Ръшілор. Ачі лîngъ pîъ пъmîntъл este въгъпошatъ ka ші kînd ap' ї mînkatъ de шіроаеле din stînчї. În sfîpшітъ, niste deалърї de o 'пълціme neste мъsъръ, pъdikîndъ-se kъ ънъ întinsъ шesъ d'asънпъ-ле, kad întp'o лініе kъ totъл перпendikъларъ de partea stînгъ a Алmeї, ънde e atît de aневое de sъitъ, înkîtъ абеа пe ічї пe колеа din sърпътъріле плоілор se лазъ kîte ънъ dрътълецъ de ътълатъ.

Аколо, пe înълцітеа деалърілор, прінцъл Menчіковъ, fiind prea бine întърітъ ші okънînd satъл de sъbt иоалеле деалълъї kъ 45,000 оатенї, din kape 12,000 гъardie împърътeaskъ ші 3,000 драгоні ші чат., sokotea nosiцiea sa neste пътінцъ de лъat. Asemenea ші skpisese stълînълъї съъ. prekъm s'a гъsit în konpesпondenца kape a fost прinsъ în тръsъра sa чea kъ 50,000 fранчї: „Aштent пe Fранцезї întp'o nosiцie foapte tape. Мъkap de ap' ї doъ-sъte de mii її boiъ брînчі în маре.“

Къtре ънъ-sпре-zeче оре, челе треї dibisiънї din чentръ se пъseръ în mішkape. Dibisiънea Боske, kape se onpise пъцінтелъ аштentînd ka ap-

www.dacoromanica.ro

mіea enгlezъ sъ aжвngъ ла kresteтвл deaлвлвї, îшї лвъ maршвл snpe Aлma, fъpъ a 'nîлni ne i-nimikъ; trekъ dinkoлo ana nînъ anpoane de вnъ satъ, ne вnde nosiцiea ера че-ва maї лesnîvoasъ nentpъ tpечереа artілерії, ші se ашezъ ne вnъ deлвшъ вnde o 'nîmpinъ o kanonadъ foapte iвte.

În вале, stpелікірїї pвшї, sвsцinвцї npin bataлioane de infantepie, se askвndeaъ din dъpътвл шanцвpілор de niatpъ kape epaъ adъnostite de пъdвpї, kpînгвpї ші гpъdiniле din npeцвpъ, ші d'akoлo îndpentaъ asвnpa Fpanцezілор o îmnвшkътвpъ de fokъ.

Лвnta se anгaцe în toatъ лiniea. Din вîpfъ-pіле deaлвлвї batepiile pвsешtї dipiцeaъ asвnpa гpвnелор inimiче o плoae de гівлеле ші ботбе kъ kapтечівpї. Îndatъ tiраліорії fpanцozeштї se penezipъ kъ baioneta asвnpa шanцвpілор ші împpъштіapъ ne Pвшї пвindъ-ї ne fвгъ ші în desopdine snpe Aлma. Pвшії se onpіpъ sвbt noaлеле deaлвлвї, protецeaцї npin fokвpіле batcpiілор ші a ле баталioaнелор че лвaзеръ nosiцie faвopaвілъ ne împлцimї. În ачел momentъ toate tpвнеле iind în mîшkape; цeнepaлвл Kanpobepтъ ла dpeanta, Î. S. npinцвл Naполеon ла stînga, dвseръ dibisioaнеле лор înainte, trekвpъ ana dinkoлo, anвkaръ ne koastъ în sвsъ sвbt fokвл batepiilor ш'ал artілерії de лinie, ші ka вnъ fвлцеръ, npin rpindinъ de înmiite fokвpї, neste пвцinъ vîpfвpіле deaлвpілор fвръ akonepite.

Întp'aчeasta, ostipea se afла împъpцitъ astfeлъ: în чentpъ bъtea dibisiвnea I-ea (цeнepaлвл

Капробертъ); în aripa stîngъ, a 3-ea (prinцъл Napoleon kъ лordъл Raглan ші Enглezi sъi): a 4-a divisiune (цeneралъл Foreĭ) forma reserва.

Înkъerareа se fъkъ цeneралъ de toate пърціле; fokъріле ръsпъndeaъ ла fokъrі, глoanцele ші гіълеле плoaъ mereъ de ла amîndoъ armiile apdikînd ънъ fъmъ nîn ла черъ ші ърletъл kanonadeĭ aъzindъ-se nîn în lokъріle челе маї depъrtate. Enглeziĭ, dъпъ o 'nвершъпatъ înkъeraре în partea desnpre stînga, aжънseръ a se akъца kъ чеа маї маре nepъsape ne niste stînчї penezї ka ънъ nepete, ші tot-d'odatъ trъsnindъ-ї ші fълцerîndъ-ї fokъріле ші batepiile чĕ ле вeniaъ în faцъ, merцeaъ pîndъrї pîndъrї kъ ънъ nasъ statornikъ ka sъ okъne lokъл. Falanцele лор înaintaъ grъmъdindъ-se ънїї neste алцїї, чеї kape kъdeaъ rъmîneaъ în ъrmъ ші trънеле kъ artelo ла sninare înfrънta toate greвtъціле kъ xotъrîre d'a înвinцe. O batepie franцezъ kълъreaцъ алergъ în ажъторъл лор, ші se îndrentъ asънra ачелора kape 'ї sfъrîma aша de tape. Rъшіĭ înчenъръ ka sъ se tragъ îndъръtъ, nъ însъ fъръ a adъче o маре nerdere аліацілор.

Înaintea Franцezілор se afla ънъ telegrafъ împreцъръл kървia se grъmъdiseръ toate nътеріле ръsештї; lokъл ачі fiind пъцintelъ apdikatъ ажъta oape-kът snpe anърareа лор. Tънъріле ші пъшчіле бъбъіаъ mereъ ші пар'kъ eraъ ші маї înfokate de kît tot-d'aвna; dap întp'aчestea, аліацїї înaintaъ în вънъ opîndъіалъ. În skъptъ, stindapdъл

www.dacoromanica.ro

franţozeskъ se vъzъ fiлfiindъ d'asupra telegrafuлuї; ші unъ maiorъ de zuaвї, anpinsъ de unъ kъraţiъ estpaordinarъ, ачел че se apropkъ ka unъ leъ în miжлokuл Rушilor ka sъ плantese stindapduл, kъzъ morţъ împuшkatъ. Ile kînd însъ stindapduл aчesta arъta kъ Franţezii aъ în stъpînire astъ nosiţie, de odatъ o tъrburare neaштentatъ veni ka o лovire de tръsnetъ: ţeneraлuл Kanpoвertъ, лovitъ fiind de o sburътurъ de вombъ лa nentъ, kъzъ dupe kalъ ші supetuл kъ a murit a 'nţeţat inimiле soлdaţilor kape s'a 'ntins ka unъ feluţerъ între toatъ armiea. Nu nutea fi o alтъ durere maї rreа de kît aчeasta. Din norочire însъ, de ші pana îї era gravъ, nu'л opri d'a 'nkълeka iarъшї ne лokъ ші a se nune în frontea divisiuneї sale.

Rушii eraъ împinшї ku desъvîrшire din nosiţiiле че okupaъ supe stînga лor; dar se ţineaъ bine лa dreaнta, unde eraъ atakaţї de kътre armiea enrлezъ. Fie че deшarжъ asupra лor fъчea sъ kazъ pîndurї întreţї; dar ku toate aчestea eї se komплektaъ îndatъ fiind tot-d'auna плinї de kuraţiъ ші veseлї; în челе din urmъ, una din batepiile franţeze, uzъ лa nosiţie ne o 'nъlţime de unde bъtea în flankъ batepiile rusешtї, kontribui mulţ лa petraţereа лor, ші îndatъ amîndouъ armiiле okupaръ toate dealuриле ne kape Rушii ле întъpise ku multъ stъruinţъ ші sucь але kъrora noaле kredeaъ kъ o sъ ţie ne aliaţї multъ timpъ. Între skrisoriле че s'aъ prinsъ ku trъsura prinţu-

www.dacoromanica.ro

лъї Менчіковъ se aflа ші вnъ рапорtъ adpesatъ kътре Împъратъл Nikолае, în kape цеnералъл aчesta kpedea kъ o зъ se цie treї зънtъmînї în nosiцiea sa. Treї ope însъ a fost îndestъл nentpв ka armiea aліatъ зъ'л silеaskъ a fъцi лъsîndъ-ші tinta чe okвna prekвm ші багаціял kв o звmъ de лвkpвrї; рънціїї, морції чe kъzвръ, ші în sfîrшitъ, totъл fв în mîїneле aліацілор.

Ast-felъ efektъл moralъ prodвsъ asвpa soлdацілор prin aчeastъ viktopie a fost prodiцiosъ; kîinoasa пъvъliре kв kape s'aъ nвptatъ ostipile Anгло-Fpанцeze, iвцeala atakълъї лор ші koraцiял чel estpaopdinapъ, fъkв ne inimikъ зъ se konpinzъ de snaїmъ ші a'ші nepdo totъ kвmпtял; petpaцepea лъї ера maї mълtъ o fвгъ ka ші kînd n'a maї fost de kînd лвmea ші пъmîntял; dap, din nenopочire, linsa de kавалерie îmnedikъ ne aліацї d'a kвpona kв desъvîrшire aчeastъ бътъліе ші a o faче dечisivъ, dвnъ kвm mъptвpiseшte цeneралъл Sînt Apnodъ în papopтял зъъ.

În aчeastъ zi 100,000 de oamenї se aflaръ în npesenцъ. Pвшiї aввръ niste nosiцiї admipaбіле nentpв defensape, o aptilepie nвmepoasъ ші npea бine ekinatъ, niste бataліoane ka smeiї ші sigвpe de звчesъ; aліацiї aвeaъ însъ okiял чel aцеръ al kъnetenii лор, бpaввpa-ле ші apdoapea soлdацілор prekвm ші xotъrîpea aчea nestpъmвtatъ d'a pъmînea viktopioшї în aчeastъ întîea întîlnire.

Aліацiї aввръ doї цeneралї pънiцї, цeneралъл

www.dacoromanica.ro

Toma, Englezŭ, ші цел ралѣ Капробертŭ, Francezŭ, прекѣт ші маі мѣлцї оцерї сѣперіорї чеї че кѣзѣрѣ морцї ші рѣніцї; dar în totalŭ сѣma a fost mikѣ ne лîngѣ împreцiѣrѣріле челе грелe ші importenца акцii. Рѣшii în petpaцerea лор, аŭ лѣsatŭ ne kîmnŭ морцї ші рѣніцї, ші аŭ акоперітŭ kîmnѣl kѣ paniце, kѣsчї, арте ші ч. л. t.

Марешалѣл de Sînt-Apnodŭ, kѣ toate kѣ se гѣsea întp'o stape de боалѣ, a asistat ла toate faseле бѣтѣлiеї ші 'ї a 'ntokmit disnosiцiile. Армiea ва konserва nentpѣ tot-d'aѣna ѣnŭ сѣѣenipŭ реліцiosŭ desnpe aчeastŭ кѣnetenie kape 'ш' a 'mплinit kѣ ătîta apdoape челе дѣnѣ ѣptѣ datopii але вieцii sале întp'ѣnŭ kinŭ аша de глopiosŭ nentpѣ dînsѣl ші плinŭ de devѣementŭ кѣtpe цара sa. Biktopiea de ла Алma a fost nentpѣ dînsѣl keea imoptalітъцii че istopiea îi ва konserва nentpѣ tot-d'aѣna kѣ sfinцenie.

O! d'a вedea чine-ва че ва сѣ zikѣ kîmnѣl de бѣтѣлie din naptea sa noetikѣ, din aчea napte kape fepmekѣ ші înflѣkpeazѣ inima, ші іаръшї kît noate kosta ne fie-kape indiвidŭ npivind aчeste sînцeposse ші dѣpeposse счene a ле konfpaцiлop sъї!... snѣe ачела kape 'л a вѣzѣt kît e de intepesantŭ ші таре, чepчetînd атърѣнцеле sале челе de 'nfiopape ші de глopie; kѣm npintpînsѣl soapta хотъраште вiitopѣl ѣnѣї statŭ ш'ал лѣтеї întpeцї! Bazъ opї чine ші пѣstpeze în inima sa ѣnŭ devѣementŭ de вine kѣвîntape nentpѣ ачеї kape aŭ kѣzѣtŭ supe тъpiпea цinteї sале saŭ вiitopѣl оте-

www.dacoromanica.ro

nipeĭ. Vazъ kîmпвл de бътъліе neste kape oameнĭ, kaĭ moрцĭ ші рънiцĭ, apme în neopîndвiалъ, ервърiĭ sfърîmate, тънврĭ demontate, кървце пъръsite; ші dintp'o пapte ші dintp'алта рънiцiĭ чеĭ че 'шĭ întindъ mîna внвл алтвia ka niste fрацĭ; внвл цеme ачі рънiтъ, dinколо алтвл îшĭ dъ вltima ръзвfларе, пропвпцînd пвтеле пatpiea saъ внъ алтъ пвme kape 'i este skвmпъ; toate ачestea întp'внъ kadpв fopmeazъ kîmпвл de бътae dвпъ че înveteazъ foквл ші баioneta în rîpлъ de sînце. Ast-felъ ла Алma рънiцiĭ Рвшĭ ла внъ локъ кв рънiцiĭ аліацiлор, вniĭ se aцвтаъ ne алцiĭ, da de бъзтъ Fpanцезвл din плoska sa внвĭ Рвsъ kape ера sfърîmatъ de kapteче, алтвл череа съ вie съ'л apdiче supe aцвторъ; Рвшiĭ, Fpanцезĭ, Enглезĭ свmъ de nenopочiцĭ; dap чeea че este маĭ mълтъ, ачеĭ kape маĭ 'nainte ераъ връжташĭ de moapte, чеĭ че se mъчелъріаъ fър' de îndвpape ші кв fвpiea чea маț вnъîmînтъtoape, аквm sîntъ fрацĭ, fрацĭ în nenopочipe, fрацĭ în sвfepinце, вра a nepit îndatъ dintpe dînшiĭ; внвл ші алтвл este omъ! Doamne! sвst opĭ че înвestmîntape ші ворвind opĭ kape літъ, din naintea kpeatopвлвĭ este вna ші totвл вpтeazъ вneĭ sinгвpe ш'ачеліашĭ destinърĭ.

Pesбелвл în sine e внъ че de nenopочipe; dap iapъшĭ, tpebвe a'л kвnoaште de anpoane, къчĭ ne лîпгъ totъ че noate înfъцiша de kpвdъ ші sînцеposъ, ел faче a se nашte în inimĭ ачеле simцimînte мърinimoase kape înaлцъ ne omъ, ші nвtem ziче къ totъ че e 'ntp'adeвъръ маре ші поа-

www.dacoromanica.ro

te mișka inima, se гъseште în simțimînteле каре ле паште resbелъ: oameniĭ se тъreskъ din naintea periколълъĭ komъnъ; eroismъл ши indivіdъalitatea se тterгъ ла пътеле de patpie, ши пъ se afлъ de kît aчeĭ oameni karii sîntъ rata a faче totъ sakrifiчiъл nentpъ binele цeneralъ. Sъbt aчest пънktъ de prівire, resbелъл are тъpire ши maiestate, ел desvoлteazъ instinktъл de цenerositate ши în adevъръ înobileasъ ne omъ. S'a въzъt de тълte orĭ bnъ soldatъ rънitъ în momentъл d'a'шĭ da вltima ръsbгlare, чikрitъ de гloanце ши kartečiкрĭ, kare în lokъ d'a цeme ш'a se вita, bine kъbînta пътеле patpii sale ши тъpirea eĭ.

Însepînd, fokъріле din bivoakъл ostipeĭ aліate лътina kîmпъл de бътълie; рънiцiĭ че пъ s'aъ пътът apdika de kъ zioa, fъръ noaptea dъшĭ ла lokъріле de snitaлърĭ, atît ne aĭ aліацiлор kît ши ne aĭ Ръшilor. Întormîntaръ ne aчeĭ kare aъ плътit kъ віаца-ле sъчesъл чел de neste zioъ, ши a doua-zi flota прiimi ne чeĭ рънiцĭ ka sъ'ĭ transportese ла Konstantinopoлъ în snitaлърĭ.

Ръшiĭ saъ kъ de demoralisaцie, saъ kъ'шĭ kъnoskъръ nepътereа, orĭ пъ връръ sъ se maĭ espe din nъoъ ла шanseле bneĭ бътълiĭ maĭ 'nainte d'a прiimi panfoptърĭ, se гъkъръ nevъzъщĭ пъръsind kъ totъл kîmпъл de бътae, ши nimĭ kъ se oпipъ тъkar a anъра алte пънktърĭ прегътite kъ întъріpe îndestъл de avantaцoase. În sfîршitъ, aліацiĭ nu întîrziarъ d'aĭ roni dъnъ вrmъ; trekъръ neste Kaчea ши Болбекъ fъръ a 'ntîmnina чea maĭ mikъ

www.dacoromanica.ro

pesistenцъ. În maĭ mълте локърĭ, ърте de kampape deskoperea kъ аколо еĭ fъseseръ тъвърîцĭ, ші kînd алiацiĭ ажънseръ ла Болбекъ, aflaръ kъ Ръшiĭ simцind de мартиз лор asъпръ-ле kiap în aчea dimineaцъ se ръdikaseръ. O мape kantitate de saчĭ ші лъkрърĭ че ле лъsaseръ în бivoakъ аръta kъ плекареа лор a fost foapte грабнiкъ. Армiea алiатъ koti drъmъл sпре stînga ші лъsъ Sebastopolъл kъ toate întъpiріle sale ла dpeanta. Aчeastъ абatepe de drъmъ, пpin niste локърĭ мънtoase ші kъ пъdърĭ înaвцite do fръkte плъkste, îi kondъчea kътре Черпаia, a ле kъpiea ane adanъ Sebastopolъл пpin skърцереа ънъĭ pîъ kape se варsъ în noptъл ънde se dper koръбiile. Dap грeстatea калеĭ ші мълцiтea transnoptърiлор întîpziaръ oape kъm шаршъл Францезiлор ші îĭ siлi sъ kampese de чeea napte a pîълъĭ.

În aчest маршъ aневoiosъ, dънъ atîta гоапъ пе ърта Ръшiлор, kape se înkiseseръ ла Sebastopolъ, марешалълъ de Sînt Apnodъ se болпъві greъ înkît fъ невoitъ a doъa-zi a da komanda ценералълъĭ Капробертъ, ne kape 'л anънцъ ла toatъ армiea пpin ънъ opdinъ de zi. Ast-felъ ла 26 Septeмвpie, stiлъл пвоъ, Францезiĭ kampaръ în валеа de ла Черпаia, ne niste колніче че se гъseskъ ne църтъл aneĭ; iap Enrлeziĭ întp'aчeastъ zi, пътрънseръ пînъ ла Балаклава, kape se ші dete. În aчest орашъ nъ ера de kît o mikъ гapnizonъ че пъzea o forтepeцъ маĭ мълтъ рвinatъ, ші kîцĭ-ва

www.dacoromanica.ro

dintpe лъкъіторі каре зъ авзт минте d'a ръминса не ла казеле лор.

Чea маї маре парте din попзлаціе era fzцітъ, dap în kzpînd se întoapse înapoї aflînd kъ пропріетъціле 'ї sînтъ pesпektate de aліаці.

Апа dap Балаклава. че е зпъ порть ал армii de împresзраре, цine de o a doza парте a ostipeї Англо-Францезе.

Moniторзл зніверсалъ în Франца. пзблікъ челе зрмътоаре:

„Împъratзл a priimit de ла маршалзл de Sînt Apnodъ алътратзл рапорть аззпра înpinцерії de ла Алма. Nimiнї пъ ва чіті fъръ o adînkъ mişkare ачeastъ simплъ deskpiepe de o зiktopie маре, în каре цeнepaлзл de kъпetenie вorбeште despe тоцї aфаръ пзмаї de dinsзл.

„Tot de odatъ înspъ гзверпзл прецзеште indestzл kît meritъ enepцia ші iskzsinца desвoлтатъ în ачeastъ împрецзраре de kътре маршалъ.

„Împъratзл a decидat ka o sztъ ші зна salве de тзпzрї sъ fie date în ачeastъ zi, ла amiazi, пentpz a челебра ачeastъ зiktopie.“

„Kzartipzл цeнepaлъ, de ла Алма. Din kimпзл de вътае, 21 Septembpie 1854.

„Sipe,

„Tзпзл Maiestъції Boastpe a вorбітъ!... Noї penзрtaрът o зiktopie komплектъ. Ачeasta e o fpzmoasъ zi, Sipe, a алътzра în fasteле miлitape a

www.dacoromanica.ro

ле Францеї. ші Maiestatea Boastръ ва авea вnъ пъше маї мълтъ a adъога лîнгъ вiktopiile каре opnezъ stindapdеле армii franцese.

„Ръшiї ревniserъ epї toatъ пътepea-ле, toate тiжлоачеле лор supe a ni se onъne ла тречӗpea de ла Алma. Прinцъл Менчiковъ îї komanda în nepsoanъ. Toate înъlцiтiле deaлърiлор epaъ akonepite kъ pedъte ші батерiї fopmidaвile.

„Армiea pъseaskъ пътъра патрь-зечї de тiї de баionete venite dîn toate пъnktъриле Крiтееї, ші kiap în aчea dimineaцъ sosise de ла Teodosia... mase тiї kaї, o sътъ патрь-зечї бъкъцї de тънърї de kîmпъ ші de nosiцii.

„Din înъlцiтea kape okънаъ, Ръшiї пътеаъ sъ ne пътere omъ kъ omъ. de ла 19, din momentъ kînd ажънserът ла Бъвапакъ.

„Ла 20, de ла mase ope dimineaца. къзеiъ de oneръ прin dивisiънea Boske, panfopsatъ kъ ontъ баталioane търчештї, вnъ тъвътmentъ kotiтъ kape înkidea stînga Ръшiлор ші konpindea kîte-ва din батерiile лоръ.

„Ценepaлъл Boske a тaневpat kъ atîta inteлiцinцъ kît ші бравъръ. Aчest тъвътmentъ a deчidat sъkчesъл aчesteї ziле.

„Am anraцeat ne Enrлesї a se 'ntinde supe stînga ka sъ ameninце în aчel timпъ ne Ръшї kind eъ îї okънam în чentpь. dap тpънеле лоръ n'aъ aжънsъ în лiniе de kît ne ла zeче ope ші жътътate. Еле aъ penapatъ kъ бравъръ aчeastъ întîpziepe. Ла doзъ-supe-zeче ші жътътate, лiniea армii aлiate

www.dacoromanica.ro

окъпа о întindere maĭ mълъ de o леге mare, aжънгînd mînъ ла Алта, ші каре fъ priimitъ prin-tr'ънъ fokъ terібілъ de tunaліорĭ.

„În acest mъмънтъ, кънъtіънл колоанеĭ Boske se aръta ne înълцітĭ. Am dat atъnчĭ semnaлъл de atakъ ценералъ.

„Алта fъ trekътъ ne нічоръ. Прінцъл Napoлеон, în fрontea dівізіънеĭ sale, лъъ satъл чел mare ал Алтеĭ, sъt fokъл батеріілор ръseшті. Прінцъл se aрътъ demnъ întръ totъ de nъmele чел mare каре 'л поартъ. Ostipea se koбора dъne delъшърĭ în вале sъt fokъл батеріілор inimiче.

„Аколо, Sipe, s'a 'nчenът o adevъratъ бътълie în toatъ întindepea linii, o бътълie kъ enisoadele sale de faute stрълъчite ші d'ънъ mare preцъ. Maiestatea Boastръ nътецĭ fi mîndръ d'aĭ Bostpi soлdaцĭ, eĭ n'aъ deцenepatъ: sîntъ totъ soлdaціі de ла Aъsterліцъ ші de ла Iena.

„Ла natръ ope ші жътътate apmiea franцesъ era вiktopioasъ pretътindenĭ.

„Toate nosiцііle fъръ лъate ла баіonetъ kъ stpirapea de *Трăiaskă Împăratъл!* каре a ръsънat maĭ toatъ zioa; нічĭ odatъ n'am maĭ въzът ънъ asemenea entъsiasmъ; ші kiap рънiціĭ se apdikaъ ka съ stpiце. Ла stînga noastръ, Enrлesiĭ întîmninaъ marĭ mase de ostipĭ ші черkaъ marĭ грextъцĭ; însъ totъл a fost înвinsъ.

„Enrлesiĭ aъ trekътъ nosiцііle челе anevoioase întр'o opdine minънатъ sъt tънърĭ, ле aъ лъat în челе din ъртъ ші aъ гonit ne Ръші.

www.dacoromanica.ro

„Лордъл Раглань este de o бравъръ antikъ. În miжлокъл гiълелелор ші a глоанцелор e totъ ачea лiniштipe пentpъ dînsъл че пъ'л пъръseште niчi odatъ.

„Лiniile franцese se formaъ d'asъpra înълцiмii dealъpilor înkizîndъ naptea stînгъ a Ръшilор, пе kînd artilepiea въpsa unъ fokъ snъimîntъtopъ. Atъnчi пъ era maї mъltъ o petipadъ din napte-ле, чi o 'mпръштiepe; Ръшii îшi apъnkaъ пъшчile ші paniцile din sninape ka съ noatъ fъцi maї iste.

„Daka aveam kaвалepie, Sipe, dobîndeam unъ pesъltatъ nетърцinitъ, ші Menчikobъ n'ap fi avъt maї mъltъ armie; însъ era prea tîpziъ, трънеле noastpe epaъ prea ostenite, mъniцiea artilepii se sfîршea, am kamnatъ ла шase ope seapa пе ачелашъ вivoakъ ал Ръшilор.

„Tenta mea este пе локъл unde шezъse dimineaцa прinцъл Menчikobъ, kape se kpedea atît de sirъpъ kъ nc ва onpi ші пе ва bate, înkitъ 'ш'a лъsat тръsъpa. Am лъat-o kъ noptoфoliъл întp'însa, în kape 'ш'авea konpesnondenцa: boiъ profita din înшtiinцъpile че гъsesk în ea.

„Armiea pъseaskъ ва иatea negpeшitъ съ se p'aliese пъ denapte d'aiчi, ш'o boiъ гъsi mîine ла Качea, însъ бътътъ ші demopalisatъ, kînd armiea aliatъ e плinъ de apdoape ші bioiчiune. Mi a тpebbit съ pъmîiъ astъ-zi aiчi ka съ nopnesk pъniцii nostpi ші pъniцii Ръшilор supe Konstandinonolъ, ші съ iaъ de ла флotъ mъniцie ші d'але bieцъipi.

*

www.dacoromanica.ro

„Енглезіі авѹръ перdере 1,500 оамені. Dѫчеле dе Катвріці se аflъ sънътosѣ; dівізівnea sa ші ачеса а лѹї sір Ж. Бровнѣ аѣ fost sѫперве. Еѣ, ам а плînце перdереа а 1,200 оамені, треї оfіцері морці, 54 ръніці, 253 sѫвт-оfіцері ші soлdаці морці, 1,033 ръніці.

„Цепералѹл Капровертѣ чел че іа о маре парte din опоареа ачестеї зіле, а fost ръпітѣ вшорѣ прінтр'о sѫвръткръ de вотвъ че 'л а ажѫns în пептѣ ші ла мînъ:însъ se аflъ преа бine. Цепералѹл Тота, din дівізівnea прінцѹлѹї, а лѹат внѣ глонцѣ ла stінгіі, ръніре fоарte гравъ. Рѫшіі аѣ перdѹтѣ ka ла 5,000 оамені. Кîмпѹл de бътае este акоперітѣ de морціі лор, ші sпіталѣріле noастре цетѣ de ръніціі лорѣ. Ам sокотітѣ în пропорціе маnte кadавре Рѫшї пентрѹ внѹл d'аї nostрі.

„Артілеріea рѫseaskъ пе а fъкѹт destѹл ръѣ, dар а noастръ е тѹлтѣ маї sѫперіоаръ. Мъ воіѣ къі în toатъ віаца къ n'am авѹт тъкар челе доѹъ реціmente але меле de вînъторі d'Afрika. Zѫавіі atрагѣ мірареа а amîndoѹъ армііле; еї sîntѣ чеї dінтîіѣ soлdаці din лѹme.

„Бine-воеште, Sіре, а прііmі отацеле проfѫndѹлѹї меѣ pesпektѣ ші întpегѹлѹї меѣ devѹeмentѣ.

„Марешалѹл *A. de Sînt Arnodѣ.*“

Ачest рапортѣ fѹ însoцітѣ de ѹртъторѹл ordінѣ:

www.dacoromanica.ro

Ordinъ de zi al mareшalъlъi de Sint Arnodъ.

„Soldaцiї,

„Franца ші Împъratъl vor fi mъlцъmiцї de voi.

„La Alma aцi arъtatъ Rъшilor kъ sînteцi demni fii aї învingъtorilor de la Elaъ ші de la Moskva. Aцi realisat kъraцiъl vostrъ kъ aliaцii vostri Englesi, ші baionetele voastre aъ luatъ posiцiile cele maї formidabile kare eraъ bine пъzite.

„Soldaцi, veцi întîmpina iarъшi pe Rъшi în kale-vъ, ії veцi învinge prekъm ґъkъrцi astъ-zi, la strigarea de: Sъ trъiaskъ Împъratъl, ші nъ vъ veцi opri de kît la Sevastopolъ; akolo vъ veцi bъkъra de odixna ce o meritaцi.

„Kîmpъl de bъtae de la Alma, 20 septemvrie 1854.“

---

www.dacoromanica.ro

МАРЕШАЛЪ.І DE SÎNT APNODĂ.

IV.

Armiea pъseaskъ în petraţerea sa a aps toate sateле ші orъшелеле ne вnde a trekвtă, prekвm Anana ші ч. л. t.

Armiea aліatъ priimi maї întîiă de ла Варна 8,000 de kавалерie kare se desбarkъ în Krimeea, kавалерie franţesъ, enrлesъ ші tвrчeaskъ. Afaръ d'aчeasta, se maї aштenta 10,000 armiea Tвnisianъ.

Цeneraлії, asigвrîndă-se kъ foptifikaţiile Sebastopoлвлвї sîntă maї слабe în partea desnpe sвdă de kît desnpe nordă, snpe kare armiea de inbasiвne înainta, aă skimbată планвл de atakă, okoліръ oраштл ші se лъsaръ snpe sвdă вnde aшezaръ баseле лор de oneraţie.

Artilerieа de înkonţiвraре prekвm ші sвmъ de багаţe aă fostă transnortate ne маре ла Бала-

www.dacoromanica.ro

клава, unde se afla staţionatъ o mare parte a armii aliate.

Цепералъ Капробертъ priimind komanda ostirei de la Sînt Arnodъ, vъzînd kъ nu întîmpinъ nicї o împotivire din partea Rusilor, de la Болбекъ, porni kъ armiea sa ne uskatъ spre partea de la sudъ a Sevastopolului, okupъ kapul Xersonesъ pentru a desbarka artilerieа чea greа ші se apropiъ ne împlţitea dealului de lîngъ fortereţъ pentru a konstrui mangurї ka sъ bombarde oraşul ші fortereţele sale.

Dar, la din kontra, daka era atakatъ la Болбекъ, ar' fi fost nevoit sъ блочезе fortul Konstandinъ kare bate atît partea despre uska'ъ a portului kît ші чea despre mare.

Aчi la kapul Xersonesъ, sîntъ patru sînguri de apъ. Чel dintîiъ este aчela al Karantineї kare e dominatъ de tunurile fortereţeї Karantina, iar чele lalte binъ afarъ de paionul împъrireї. Aчela numitu Streлецka saъ Tipъ, kare este al treilea, are o adînчime îndestul de mare, la trebuinţъ de adъpostirea vaselor чelor marї. Цъrmurile чe okoleskъ aчest sînъ fuseseръ akoperite ku puterniчe baterii rusesktї, kare s'aъ fost apdikatъ nîmъ a nu veni trupele aliate ka sъ okupe lokul.

Pentru a skoate tunurile чele marї din portъ la uskatъ, se чereа sъ se praktiчeze o distanţъ de doъ kilometre de drumъ; pentru aчeasta a trebuit o lukrare de saperї ші unъ mare numъrъ de soldaţї de infanterie kare serveskъ la aчeasta.

www.dacoromanica.ro

Armiea a venit provisionatъ kъ de toate челе не-чесарїї; прекъм: кошърї împletite de nъеле, savї d'a kъra пъmîntъл ші snopърї de nъеле, kape, toate acestea, ле a fost împarkatъ pentrъ pregътirea unei marї împresъrърї. Челе dintîiъ лъkrърї a trebuit sъ se înceapъ ла 30 (18) septemvrie, ші depeшele nъ încetarъ d'a înmulцua чееа че s'a лъkrat ne fie-kare zi.

Armiea kombinatъ are în stъpînire-ї doъ лагъре ші doъ nъnktърї de desparkare, unul ла Балаклава ші altul în unul din aceste maї sъsъ arътate sînърї.

În portul чел prea bine adъpostitъ ші lesne d'a apъra oraшul Балаклава, tragъ konvoiърile vaselor de provisionare ші 'n челълалтъ, se desparkъ materialele speчiale pentrъ înkonцiърarea чetъцii fiind maї anpoape de ostirea împresъrътоare.

Prinцul Menчikovъ avînd de o kam-datъ nъmaї 20.000 oamenї kъ sine, ші neavînd nimї o sperauцъ d'aї veni în graб unъ panfortъ mare snpe a se împotrivi aliaцilor ла operaцiile че pregъteaъ, a hotърît sъ se tragъ în Sevastopolъ kъ trupele sale. De aчi, însчelatъ prin iscusita desparkъrї, spъimîntatъ prin perderea bътълii de ла Alma, uimitъ ші îmbîrînitъ de kътre ostirile inimiче nînъ ла Балаклава, a nъtut îndatъ sъ înцelegъ kъ atakъl nъ se va face desnpe partea de ла nordъ, ші se trase kъ ostirile sale spre Bakчi-Saraiъ, ла zeче leghe kътre estul Sevastopolъlui. Akolo kъuta sъ stîngъ panfortърї че 'ї venia de

www.dacoromanica.ro

prin toate ginstările neninsemnate, ka să amenințe flanкul drept al armii combinate. Aceastъ manevrъ a sa fь îndestul de bine kibzuitъ, kъчї el avea în stъpînire-ї aceа napte d'a intra orї kînd va voi în Sevastopolь, fiind drumь deskisь de kъtre nordь, kare napte, nu se afla nicї atakatъ nicї okupatъ de aliaцї.

Armiea nemţilor aliate prijmeaь ne toate zilele ajutoare noi. La 9 octomvrie norniръ 10,000 Turcї kare s'a 'mbarkatь pentru Krimeea, afaръ de alte 10,000 Engleзї kare veniaь din Mediterania ші înчerkaръ marї grelъцї din kausa rъzlei timpь; nemuтъrate ostirї îmbarkate de la Tulonь ші Marsilia, grъbeaь a sosi prekum ші чeї 4,500 oamenї, armiea de okupaцie din Grecia sub komanda ceneralului Mairanь.

Nu maї puцinь ші Rusiї. în acest timpь, prijmeaь panfortърї din portile Basarabii, ostirea de la Dunъre kare alerga kь marшь forsatь asupra Krimeeї sub opdinile a maї multor ceneralї.

Dunъ întrecirarea de la Alma, flota ruseaskъ se afla într'o mare mişkare vînd sъ iasъ d'a tъia drumul vaselor kare veniaь kь provisii ші kare duceaь rъnicii la Konstandinopolь. Amiralii pinzîndь de veste, trimiseръ kîte-va vapoare spre a observa aceasta, însъ flota inimikъ n'a esit din portь afaръ, ci din kontra, principul Menчikovь a nus d'a kufundat vre o чinчї nave de linie ші douъ fregate la intrarea în portь ka kь kinul aceasta sъ nu poatъ nicї esi nicї intra ni-

www.dacoromanica.ro

menĭ. Васѣл *Горгона*, трекînd не din 'naintea Sebastopolѣlуĭ, а пѣlѣt бine deskopeрi чînчĭ katapte kape se вѣdѣ ешite în faца апеĭ.

Dѣпъ kѣm se bede. прinцѣл s'a temѣt, aчeea чe пѣ epa de mipape, kъ kѣцetѣл mapешaлѣлуĭ шi ал amipaлîлop epa sъ se deą вnѣ asaлtѣ atît desпре naptea de пе вskatѣ kît шi desпре mape, шi sпре a пѣtea fi fepitѣ de вna ka aчeasta, пentpѣ a пѣtea skoate tѣвpîle do ла koръвiĭ шi mapinapiĭ sъ'ĭ пве ла foptifikaцiĭ, ə 'nkis noptѣл kѣ kinѣл maĭ sѣsѣ apътatѣ.

Чele патрѣ вase kѣ eлîче din флотъ: Napoлeonѣ, Карломаniѣ, Arametnonѣ шi San-Пареліѣ, epaѣ destinate ka sъ пътpѣnzъ în пъѣntpѣ noptѣлуĭ прin miжлokѣл întъpipiлop pѣseшtĭ. Шi sпре a пѣtea stpъвate, лi se прегътise пе d'asѣпра вordѣлуĭ вnѣ feлѣ de aшterпѣtѣ de лînъ шi finѣ ka sъ fie fepite de fokѣл вatepiiлop. Negpeшitѣ kъ daka aчeste вase ажѣпцeaѣ odatъ în пъѣntpѣ, пѣ skъпa nivĭ nivorѣ din флota inimikъ.

Ла 24 (12) septembpie, seapa, s'a aѣzitѣ o mape kanonadъ în dipekцiea Sebastopolѣlуĭ. Maĭ тѣлte вanoape enrлese шi franцese stpikaѣ kîte-ва вatepiĭ formate de Pѣшĭ пе mapцinea тъpiĭ.

Dѣпъ бътъліea de ла Алma kînd armiea înainta sпре тѣpiĭ Sebastopolѣlуĭ, вnѣ ofiцerѣ polonezѣ s'a 'nfъцiшatѣ ла mapешalѣ. Ел serвise odinioaръ în лецioвna stpeinъ din Afpika, шi ла вedepea stindapdѣлуĭ tpikolorѣ a fost neste пѣtinцъ d'a пѣ алerga ла Franцesĭ. Dѣпъ чele чe sпѣ-

www.dacoromanica.ro

se ел, маї тотъ орашвл ші foptifikaţiile Sebastopolвлві sîntъ minate.

Іаръшї вnъ mapinapъ deseptatъ пе kape admiраlвл Dвndas îl tpimise ла лордвл Раглапъ ka съ'ї serveaskъ de iskoadъ ла toate întrepinderile armii enrлese, snвsese челе вртъtoape, kъ în kasъ d'a kъdea орашвл în mîiniле аліаţілор, Рвшиї ераъ хотърîţї ka toate васеле че se aflъ 'n портъ съ аївъ тотъ ачееашї soapтъ ka челе înekate.

În врта бътъліі, kîmpвл se afla акоперитъ de mapinapiї amîndopop flote, къчї nosiţiea Алтеї fiind în anpoпіере de mapţinea търії ші васеле stînd de обсерваţie. kape пъziaъ пasaţiвл de лîngъ mape, rata a ataka ші dînseле în kasъ d'a se ревърsa armiea pвseaskъ n'аколо, алергаръ тоцї koпрinшї de вякврie ka съ вazъ kîmpвл ачesta. Aste doвъ armiї de вskatъ ші mapinъ kape fraternisase аша de твлтъ în kврцере de treї-snpe-zeчe зіле пе kît traверsase îmпревпъ mareа, аквт kв перъвdare алерга пе църтвл търії ka съ se feличitese ші съ se stpînгъ вna пе алта de mînъ. Вnіі їшї îmбръцішаъ amічії în віацъ, алцїі лъкрътаъ de чеї че ера къzвцї, пentpв kъ възвse din вîpfвріле katapтелор чееа че s'a fost петреквт în ачeastъ глopioasъ zi.

Septemвріе 21 ші 22, s'a петреквт, преквт маї репеtaрът, în a ажвta пе ръніцї ш'a întopmînta пе чеї морцї, a desбarka мвніціе ші провisionapea de ла флотъ. Ла 23, armiea înaintъ snpe Качеа, în депъртape de doвъ-snpe-zeчe saъ treї-

www.dacoromanica.ro

spre-zece kilometre, kare înfăţişazъ unъ lokъ totъ ka ші ачела de unde a fost desbarkатъ dinъ ачі, găsindъ pretutindenі grădinі ші lokurі kultivate. Soldaţіі trekurъ neste pіъ găsind o grъmadъ de vіі ku struguri ші frukte plъkute pentru a se răkori dupъ ostenealъ ші apoі se aşezarъ pe o kîmpie foarte întinsъ de unde începea a se zări fortifikaţіile de la Sevastopolъ. Ла 24 (12) mersurъ la Bolbekъ, kare vine pe înălţіmea munţіlor. Nu'ші poate închipui ce frumoasъ posiţie înfăţişazъ lokul ачesta înprejuratъ numaі de kastelurі, grădinі ші алее; ачі găsiръ totъ ce le trebui pentru a se repaosa dupъ o lungъ kălătorie. Era lokul găzduinţeі pentru ceі kare dopeskъ traiul unъ. Russіі se vede kъ 'n penedea lor petraţere n'avurъ timpъ sъ arzъ frumosul nodъ de la Otrpkaі. Ла 25 (13) septembrie, întîmpinaръ o mare greutate pentru kъ se stipkase timpul ші deterъ de unъ dimъtъ foarte rъu de umblatъ. Ачeastъ zi s'a petrekut într'o mare emoţіune; tunul s'auzia detunînd ші ne mare ші ne uskatъ. Ne uskatъ, armiea Engleză, angaţeatъ despre stînga Franţesilor, surprinse din întîmplare unъ konvoіъ de ostipe ruseaskъ ce mergea de la Sevastopolъ în susъ, din kare fuka 50 de prizonіerі; iar ne mare, flota stipka fortul ce dominъ kanul Xersonesъ. Ne la unъ-spre-zece ore noaptea, Franţesіі aşteptaръ la lokul unde se bătuръ de ku zіoa Engleziі ku konvoіul despre kare ne fu vorba. Ачі, dupъ o lungъ tъrşіlъіre,

www.dacoromanica.ro

fъръ ka 'n toatъ aчea zi sъ 'mбaчe чe-ba oaмeнiй saŭ biтeле, fъkaръ kam naiaръ, ka ла ръsboiŭ, mînkaръ чe гъsi ши staционаръ mînъ a doua zi dimineaцa. Ла 26 (14) septembрie, dimineaцa ла ont ope, s'aвzi în depъptape o kanonadъ în direkцiea Балаклавеї. Ера aчea forteperъ kape kъzъ dвnъ вnŭ ал doiлea atakŭ desnpe Маре ши de ne вskatŭ. Кавалеріea Енглезъ ши marina fъkaръ вре o treї sвte nрizoniepї, mi'n sfîrшitŭ, rapnizona aчesteї forteperце kape îmnedika nвnktвл de desвarkŭ ал ostipeї aлiate, se dete de sine. Францезіі înaintaръ ne niste лokврї kъ вnŭ drвmŭ din чe 'n чe ши maї ръŭ. Гъsiръ în kaле o mяцime de вagaце aрвnkate, ербъріі sfърîmate, гiялеле ши totŭ felвл de лвkрврї, prekвm îmвръkъmiнцї ши ч. л. t., aчestea eraŭ ръtъшiцеле konвoiялвї kape fвsese sврripinsŭ kъ o zi maї 'nainte. Ла o оръ dвnъ amiazї adъnapъ biтеле ши oaмeнiй se ръkoріръ лîngъ апа Черnaia; aчestъ e вnŭ mikŭ pîŭ, kape, prekвm este штiвtŭ, se вarsъ în nortвл Sebastonoлялвї. Aчi armiea a tъbърîtŭ în вalea înвечinatъ sвbt koasteле deaлвріlor. Ла 27 (15) septembрie ла nokъ ope, diвisiвnea 1-ea ши a 2-oa înaintaръ spre a face pekвnoштinцъ asвnpa Sebastonoлялвї, a 4-a se îndpeptъ kътре Балаклава ka sъ komвniче kъ гlota; ши a 3-a katnъ ла Черnaia. Ne ла natpъ ope pekвnoskътopiї Sebastonoлялвї se întoapseръ în katnŭ; eї se anponiase ka ла natpъ kilometpe anpoape de opaшŭ. N'aŭ zъpitŭ dekît вnŭ mвpŭ nъ npea tape ши fъръ шanцвpї.

www.dacoromanica.ro

Рѣшіі аѣлчї formaѣ oape-kape pedѣte, ші maї a-лes foptifika opaшѣл în naptea desnpe sѣdѣ. În avest timnѣ, лordѣл Paглanѣ konpinsese maї toatъ naptea de ла kanѣл Xepsonesѣ nînъ ѣnde s'a ші întinsѣ împrezѣpareа. Ла 28 (16) dѣnъ ѣnѣ maршѣ de o orъ ші жѣmъtate, armiea fѣ peѣnitъ din dъ-pъitѣл Балаклавеї ші se nѣse în komѣnikaцie kѣ flota. Лъ d'але вieцѣpeї nentpѣ шase zile ші se гътea ka a doѣa zi sъ okѣne deaлѣpile din faцa Sebastonoлѣлѣї.

Ла бътаea de ла Алma, mapешaлѣл de Sînt Apnodѣ, s'a apъtat ла toate nѣnktѣpile ші maї a-лes akoло ѣnde nepikoлѣл ера maї mape. Nѣ e de лinsъ a ї face npin aчeasta o лaѣdъ fѣneбpъ, чi istopiea ва înfъцiша ѣnѣ adeвъpѣ kape a nѣs în mipape ne toцї oficepiї че'л okoлeaѣ. Ел пар' kъ вoea sъ moapъ akonepitѣ de totѣ tpiѣmfѣл sъѣ.

Aчeastъ kѣцetape o noate чine-ва tpaце din-tp'ѣnѣ kѣвîntѣ че se zice kъ s'a aѣzit din гѣpa sa: „Oape ші nentpѣ mine nѣ ва fi astъ-zї вре o гiѣ-лea?“ Opї kѣm, mapешaлѣл n'a deskъlikat tpeї-snpe-zeче ope în zioa aчeea, ші пъpъsi kîmnѣл de бътълie doвopitѣ de niste fpiгѣpї foapte iкцї. Medikѣл miliapѣ, D. Kaвpol, ші medikѣл sъѣ nap-tikoлapѣ, îi zise kъ tpeвѣe sъ meapгъ sъ se pe-naѣsese ла Konstandinoпoлѣ; însъ mapешaлѣл pe-fѣzъ: вpea kѣ xotъpîpe ka maї întîiѣ sъ intpe în Se-вastoпoлѣ. Mepse kѣ armiea nînъ ла Kaчea ші Бoлвekѣ, anoї, tpekѣ ne înъlцimile чele akope-pite de nъdѣpї de ла Черnaia kape вinѣ anpoape

www.dacoromanica.ro

de fundul Golfului și se 'nșiruiește pînă la Balaklava.

Mareșalul devenia mare sfat împărțiea avestor ne'nvetate luăcrărî și făr a lua în băgare de seamă starea sa de sufleță, se luita cu ostenelî ce 'i întețiia și mai rău boala. Era în piețină despărțare de Balaklava kînd simțimele kolerii se arătară. Din acel moment, mareșalul fu cu totul învins. La 28 (16) înkredință supreta komandare a ostirilor ceneralului Kanrobert.

Medičii kătară să noată a'l aducă la Konstandinopol cu viață; vasul *Bertolet* fu pregătit pentru aceasta și priimi pe mareșal, la amiazî, 29 (17) septembrie.

Vasul îșî luă avîntul spre Bosfor.

Dekum s'a 'nbarkat, bolnavul se simți ceva mai bine; vorbi puțină cu ținere-său kare 'l akompaniea și cu ofițerii săi; atunčî ș'avea înkă toate simțirile. La patru ore și ună kartă fu iarăși doborît prin slăbičune, se 'ntoarse singur în patu-î și espiră.

La 30 (18), spre seară, *Bertoletul* atinșea țărmul de la Tarapia la Konstandinopol, cu pavilionul în berp.

Korpul mareșalului fu transportat pe uskat și dusă în kapela de la ambasada franțesă, unde, a doua zi, duminikă, a patu fi văzută de kătre toți. Espresiile fisionomii sale înfățișa nimic linșitit și profunde sufleresčî, dar trăsurile o-

www.dacoromanica.ro

бразвлъ ns ераѣ de локѣ skimbate. D'aчi ſs înbълъѣmitѣ, ші a treia zi, лвнї, съвîршindѣ-se цeremonieа biseріceaskъ, s'aѣ adѣnat împreцiѣrѣ-ї toate nepsoaneле ambasadeї, amічї aї mareшaлвлвї, ші тоцї kapiї deoseбitелор postѣrї a ле armii din Konstandinopolѣ.

M. S. Sвлтанвл a trimis ne вnвл din шatвелani sъї ла soцiea mareшaлвлвї ka sъ 'ї esnpime пъrepea sa de рѣѣ desnpe moapteа komandantвлвї de kъnetenie. Mapeле Bizipѣ ші тоцї ministpi se înskpiseръ în adpesa чea kътре Doamna mareшala.

Dupъ ordineле Sвлтанвлвї, se пregъti o mape парадъ miliтаръ пentrѣ nopniреa вasвлвї *Бepтoлedѣ* чел че dвчea ръtъшiцеле mareшaлвлвї snpe Franца. Trвneле fвръ aшezate anpoape de sapaiѣ, лîngъ mape, ші penpesentaръ apmeле ла tpeчepea kopteцiвлвї. Toate вastimenteле din Bosnopѣ deteръ salве de tвnвpї din ſie-kape чinчї minвte în чinчї minвte. Doвъ вastimente kв вanopѣ otomane akomnaniaръ *Бepтoлedвл* nîn ла Sînt Stefanѣ.

Бepтoлedвл плekъ ла natpв ope dвnъ amia-zї ші traверsъ Konstandinonoлвл fъръ a se onpi.

Цeneралвл Iвsвfѣ ші totѣ staбвл mажopѣ ал mareшaлвлвї akomnanie tpansnoptapea ръtъшiцелор moptale. Nвmaї natpв oфiцepї apmaръ sepвiчiвл лор лîngъ цeneралвл Kanpoбepтѣ; întpe aчestia se afla ші DD. колонелвл Tpoшѣ ші komandanteле Peiлie.

www.dacoromanica.ro

Церемонiea фънералiе a мареша-лълъї de Sînt Arnodъ s'a съвîршit în Парisъ къ келъiала statълъї, ла 16 oktомврie: фъ ына din церемонiile челе маї бриliante, ла каре a esistat тоцї амбасadорiї шi ministрi прекъм шi сuita iмперiалъ, ла бiserika Iнвалiзiлор, ынde фъ денъсъ корпъл съъ.

ÎMPRESURAREA ШI FORTIFICAŢIILE SEBASTOPOLULUĬ.

V.

Лектopiĭ noate sîntŭ kuріошĭ d'a kunoaшte maĭ kŭ de amъrunтul stapeа шi mиuиmenteле прinцul-luĭ Menчikoвŭ kŭ armieа sa: iatъ чe nuтurъm traцe din însuшĭ kîte-ва artikoле oficiale ruseштĭ.

Ла 21 (9) septemвrie, прinцul Menчikoвŭ ka sъ deа trunелор saле unŭ timпŭ de preskim-вare oare kum, шi maĭ kŭ deoseвire ka sъ'шĭ komплektose muniцieа шi proвisionareа, ле duse neste nuntea de ла Inkermanŭ, kъtre sudul Seва-stopolului, unde ръmase achi treĭ zile: în acest timпŭ, armiile kombinate înaintaръ pînъ la Качеа шi Бол-векŭ. Ла 23 (11) авангарda локotenentului цene-ралŭ Kiriakoвŭ, fukînd маршŭ kъtre nordŭ, în-tîlni armieа aliatъ dar ел se aвъtŭ din kaleа eĭ supe Inkermanŭ.

Ла 24 (12), прinцul Menчikoвŭ вuzînd kъ

www.dacoromanica.ro

înimiчiĭ sъĭ nъteaъ sъ'ĭ tae komъnikaцiea kъ imperiъl, stînd înkisъ în oraшъl Sebastopolъ, хotъrî dar ka kъ orî че preцъ sъ întrepinzъ чel maĭ kъraцosъ mъъmentъ în asemenea kasъ. Ne лъsînd în Sebastopolъ dekît ont баталioane de reservъ ші mapinapiĭ flotei чeĭ че fъръ skoшî ла ъskatъ, eші noantea afaръ din oraшъ kъ чea maĭ mare napte a trъпelor sale, kъ totъ багаціъl ші mъniцiea; trekъ prin Черnaia, sъi mъnteле anpoane de domenъl Makenцia, ші meprînd toatъ noantea, aжъnse fъръ nivî o nedikъ ла Болбекъ. Ла 26 (14), dъпъ o nonosipe de doхъ-zeчî ші natpe ope ne marцinea aчestъĭ pîъ, anpoane de satъl Otapkoi, лъsînd ne aчeastъ întълціme авангарda ценералъlъĭ maiorъ Iабокрічki, principal Menчіковъ kontinъ kъ toatъ nъtepea-î маршъl sъъ de petipadъ nînъ ла Качea, ne ънde че-ва maĭ 'nainte trekъse armiile aліate, ші d'aчi mepse de 'шî aшezъ kamпъl anpoane de Бakчi-Sapaiъ. În aчeastъ nosiцie, aштenta провisionapea de ла Simferopolъ ші panfortъpiле че'ĭ venia atît de ла Перikone kît ші de ла Керчіъ kъ ценералъl Kъmъtovъ. Dъпъ че îĭ sosi aчeste aжъtoape, îшî пропъnea sъ meargъ sъ aтаче, în flankъ saъ în naptea din koastъ, ne inimikъ kape se afla ne întълцітеле деалърілор de лîngъ fortepeцa de ла nopdъ.

Ne kînd însъ trъпеле pъsешtî esekътаъ mъъmentъl aчesta de flankъ de ла Бakчi-Sapaiъ spre Sebastopolъ, aліаціî se dipiцeaъ, asemenea nintp'ънъ маршъ de flankъ, de ла Nopdъl sînъlъĭ

www.dacoromanica.ro

Sebastopolъ kъlpe sădă. Ла 25 (13), de dimineaţъ, avangarda englezъ 'anpopiindъ-se de domenъl Makenţia, dete fъp' de beste neste konvoiъl kъ bagaţele armii pъsesitî, prekum s'a maĭ penetat aveasta, upinse maĭ mъlte kъpăţe, iap челе-л-алте pъmaseръ îndъpътă. Aliaţiĭ ţinъpъ mereă dpumъl supe Балаклава, unde, ажъцаţі prin flota ce okolí Sebastopolъl ne mape, okupaръ orашъl aveста. Dупъ че 'ш'аă prokupată ună nъokă nunktă de supiżinipe în aveastъ napte, ostipiле Англо-Француese, se ашezaръ întpe Черnaia ші Капъл Xersonesă, înveníind a foptifika Балаклава; desbarkaръ din flotъ totă че ле tpebъi supe a 'nkonţiъpa орашъl ші în челе din upmъ deskiseръ шанцъpî din 'naintea foptifikaţiilop Sebastopolъluĭ.

Prinţъl Menчikovă aflînd desnpe aчeste mişkърї але aliaţiilop, ажunse ла 28 (16) ла Болбекă, ші, a doua zi, se ашezъ kъ desnъpţipea sa nprnчipalъ de ostipe întpe aчest pîă ші голfъl Sebastopolъluĭ, okupînd tot-d'odatъ dealъl munteluĭ desnpe Inkermanъ prin avangarda ţeneralъluĭ-maiopă Iabokpički. O napte din tpune fъpъ бъgate în Sebastopolă nentpu ka sъ 'ntъpeaskъ гarnisona; toate mъsuріle fъpъ luate ka sъ anepe kъ чea maĭ mape tъpie чetatea; atunчі fъpъ kufundate ші baseле maĭ sus deskpise.

Întp'aчestea, panfoptupіle auntentate de ла Керчіă ші Перikone nъ 'nчetaă d'a veni mereă unъl dупъ altъl supe a 'ntmlţi armiea pъseaskъ чea în aktibitate, ші a maĭ adъoga numъpul гар-

www.dacoromanica.ro

nisoanceĭ în Sebastopolŭ. Brigada kombinatъ de la divisiunea de rezervъ a kavaleriĭ ушоарe a lokotenentъluĭ ценералŭ Riжofŭ se aшezъ spre Kaчeа, kъ skopŭ d'a mangâne komunikaцiea între Simferopolŭ ші Sebastopolŭ; niste desпъrцirĭ ушоаре але ачesteĭ brigade fъръ trimise n'în munцĭ nînъ 'n satul Чъrъkŭ, d'asupra Черnaeĭ, ka sъ fakъ rekunoшtinцъ kum sta armiea aliatъ ші s'o osteneaskъ prin totŭ felul de шikaniĭ.

La 4 Oktomvrie (22 Septemvrie), ценералul maiorŭ Krasnofŭ fu trimisŭ asupra Evpatoriĭ, kъ 8 sotnia de reцimentele No. 61 ші 67 kazaчĭ de Donŭ. aчestia ші raportaръ îndatъ kъ orашul se afla în stare de apъrare, ші era okupatŭ de o garnisonъ de Tъrчĭ, Araпĭ ші 10,000 de oameпĭ trupe Anglo-Francese, ші în partea despre mare, era protecцeatŭ de o skadrъ. Aчeastъ patrulъ de kazaчĭ prinse maĭ multe чirezĭ de boĭ kare se adучeaŭ dintr'unŭ satŭ tъtъreskŭ înveчinatŭ kъ Evpatoria pentru provisionarea vaselor, ші omorîръ tot-de odatъ kîцĭ-va oameпĭ fъръ însъ a kuteza ka sъ intre în unutru orашulуĭ.

La 2 Oktomvrie (20 Septemvrie), armiea ruseaskъ чe se koncentra ne dealurile de la Bolbekŭ se sokotea în numъrŭ de patru-zeчĭ de miĭ ші maĭ bine. Divisiunele Francese ші Engleze eraŭ gata a o priimi ne piчorŭ de bătae.

În sfîrшitŭ, dupъ muзurile luate, armiea kombinatъ se organiza în doъ korpurĭ: armiea de împresurare, ші armiea de observaцie. Чea din-

www.dacoromanica.ro

tiiĭ ера окъпатъ д'а 'нкопцъра орашъл ші а desбарка матеріалъріле сале; чеea-л-алтъ, прівегеа stабілиндъ-se întpe търецеле деалърї че despaptĭ Балаклава de Sebastopolĭ.

Ачest тънte п'аре de kît доъ дрътърї пе ънde а 'л трече: ънъл пе ла валеа Черпаіа каре se 'нtinde спре nopd-bestĭ; ші алтъл пе ла stpîmtoapea de ла Балаклава ла estpemitatea опъсъ.

Шаїспре-zeче întърірї че se гъseskĭ despre ачeastъ napte, прекът ші eskapтъшеле че se іbeskĭ пе toate zілеле, ераў de пъzitĭ de ла Балаклава пînъ în Черпаіа ш'ачeastъ napte se aflъ despre Енглесї. Însъ împpesъpapea пъ пътea fi комплектъ, neфiind ostipe de ажънsĭ, ші dintp'aчeasta, tot-d'aъna конвоіърї ші ostipї intpa ші emia din орашĭ kînd ле плъчea.

Ile de o napte armiea se окъпъ mereў kъ desбarkapea матеріалърілор de împpesъpape, iap пе de алта a forma шапцърї каре sъ апере atît partea despre fortepeцъ kît ші ачeea despre дрътъріле din мънцї, ънde stъ kampatъ armiea de обсерваціе, каре пъ ера depapte de stpîmtoapea de ла Балаклава. Енглесіі însъ пъ даў преа мълтъ importenцъ ачestop лъкърї, ші чeea че aў maї interesantĭ sîntĭ тънърiле mapineї лор че desбarkъ de ън калібрь foapte маре. Еї, спре încерkape, kъ доъ бомбе чілindpo-konikĭ, deteръ fokĭ în пъънтрь орашълъї ла împъlitoapea ънеї kasapme ші пътаї de kît s'a aъzit tръgîndъ-se клопотеле ші аларіпа.

www.dacoromanica.ro

Ла 4 Октомвріе (22 S.), с'а прins унъ офiцеръ рѫсъ каре венiа съ сnionese лагърѫл аліацiлор трavestiтъ ка търкъ. Noantea унъ eskadponъ de лъпчерi a ешit din Севастополъ ші врînd съ tae унъ постъ de zѫавi, s'a апгацеат о лѫптъ крînчепъ, ші лъпчерiї fѫръ înnінші înапоi.

Ла 5 Октомвріе (23 S.), dѫпъ amiazi, s'aѫzi бътînd аларта în армie; ешise о парte din гарnisonъ afaръ каре se întindea пе църтѫл мъріi ка съ ловеаскъ пе аліацi ла stînga. Îndatъ ostiреа fѫ în пічоаре, ші рѫшiї въzînd ачeasta se трaseръ înапоi. Тѫнѫріле лор însъ пѫ înчетаръ d'a бате мереж asѫпра fернostѫрілор армii аліate.

Къпitanѫл de цenie D. Smit, în momentѫл кînd съвîршise лѫкръріле унеї операцiї, sпре парtea мѫрѫлуї четъцiї, fѫ ловітъ de о бомбъ че 'i sfърîmъ коansa. ѫпъ о оръ ел ші мѫрi. Армiea Францезъ пердѫ întр'însѫл унъ офiцерж totъ асemенea de бравж кit ші înвъцатъ.

Ла 7, пе ла amiazi, zeче баталioane ші шаisпре-zeче eskadpoane рѫсешті de армiea ажѫтtoape, se арътаръ ла estremitatea desпре пордъestъ de лiнia ostipeї аліate пе înълцiтea телеграfѫлуї. Тоатъ лѫтea алергъ пе вîрfърiле деалърiлор ка съ вazъ п'ачестї кѫпоякцї кѫ каре п'а прea dat пентъ de ла Алма. Вре о доzъ-zечi de тѫнърї din парtea Енглезiлор îi fъкѫ съ se трагъ че-ва îndърътъ însъ ръmaseръ totъ кат п'ачi.

Операцiiле ѕѫбt мѫрѫл Севастополѫлуї аж

www.dacoromanica.ro

мерсѫ foarte pепede, къчї înчепîndѫ-se întîia паралелъ ла 3 але ачестеї лѫнї, ла 6 fѫ съвîршітъ.

Лѫкръріле fѫръ маї pепezї de kît dѫпъ kѫm se aштepta de ла înчепѫтѫл împresѫръріі. S'a гъsit маї întîіѫ sѫbt впѫ stratѫ de пъmîntѫ, niste stînчї kape de ші kam kѫ гpeѫtate însъ fѫръ desfiinцate.

În noaptea de ла 7 spre 8. цепіеа fъkѫ впѫ шанцѫ întъpitѫ kѫ 35 de тѫпѫрї.

Ачeastъ батерie fѫ aшezatъ ла kъпътїіѫл din stînга, din дъръtѫл портѫлуї Karantina, апроапе de Лъzъretѫ. Ea fѫ destinatъ a sѫsцine партеа stîngъ a atakѫлуї; ш'a протеце чеа dintîіѫ паралелъ. Ші пентрѫ a fi съвîршітъ комплектѫ треbѫі 48 de оре. Fiind kъ zioa ера neste пѫtinцъ ka inimikѫл sъ'ї лase a лѫkра în пачe, попціле s'аръtаѫ тѫлтѫ маї faворабіле ла ачeastъ лѫkраре.

Бїtарът s'adъогът ш'ачeasta kъ аліацїї neавîndѫ a se лѫпta kѫ flota pѫseaskъ аѫ desбаркатѫ впѫ пѫтърѫ маре din тѫпѫріле флотеї прekѫт ші матеloцїї пентрѫ ka s'adaoце пѫтърѫл ostipeї de înkoпцѫраре, ш'ачeasta a маї întîpziat пентрѫ kîte-ва zіле бомбардареа орашѫлуї.

Întре але atîtea лovірї че Pѫшїї okasiona маї în toate zілеле ші ne totѫ minѫтѫл, ла 7 s'a 'nтîmплат ш'ачeasta: Pѫшїї eшind kѫ doъ тѫпѫрї aфаръ de мѫрѫл Sebastoпoлѫлуї ka sъ înnediче ne аліацї din лѫkръріле înkoпцѫръріі лор, fѫръ лѫate de kътре o desпърціре a трѫпелор Fрапцese.

Nѫ вom лipsi tot-d'odatъ a da o idee pепede ші desпре foptifikaцііле Sebastoпoлѫлуї прekѫm se

www.dacoromanica.ro

гъseskъ în fiinцъ, dвпъ isвoareле челе maï sirвpe kape ле пвtврът kвлеце.

Negpeшitъ вom kъвta a deskpi foptiфikaцiile kape sîntъ atakate supe naptea de ла sвdъ a opaшвлвï, iap nв foptepeцеле че înkonцвpъ sînвл de anъ. E în destвл a ziче atîta kъ aчeste foptepeце sîntъ în nвmъpъ de вnspe-zeче, kape înkonцвpъ amîndoвъ пъpцiле aчestвï golfъ, ші kъ шase dintpe еле, înkonцвpînd ші opaшвл, цinъ de noptвл miлitapъ ші sîntъ aшezate supe naptea d'amiazъ-zi, naptea desupe kape onepeazъ apmica kombinatъ.

Sъ плekът de ла estъ-sвdъ, naptea Kapantineï, supe a вpmъpi kontвpвл opaшвлвï ші ал noptвлвï nînъ ла ana Чepnaia, desupe вestъ, e вnъ okolъ че 'л îmbpъцiшazъ вnъ îndoitъ fpontъ de atakъ de Englesï ші Fpanцesï. Sъ deskpim dap maï întîiъ asnektвл цenepalъ ал nosiцii opaшвлвï.

Opaшвл Sebastonoлв вine, npekът s'a maï zis, ne o koastъ în destвл de новîpnitъ kape se 'nчene de лînгъ mape ші mepце apdikîndв-se nînъ 'n вîpfвpiле dealвpilop челе mвntвase, kape 'л dominъ întp'o distanцъ de o леге ші жвmътate, de вnde noate a se zъpi toatъ панората opaшвлвï ші a noptвлвï. Kînd вine чine-ва пpea anpoape de dînsвл înveteazъ d'a se вedea toate aчestea, ші nічї вîpfвpiле kataptелор nв se maï zъpeskъ, atît de mвltъ opaшвл se 'ngpoanъ sвst koasteле mвnцilop nînъ че вine în dpentвл sînвлвï ші ал noptвлвï sъв. Din aчeastъ konfigвpaцie a локвлвï вine ka opaшвл sъ fie kв totвл kostiшъ în forma вnвï amфiteatpв, пре-

www.dacoromanica.ro

кът este ші Алцерѣл, че-ваînsъ în forinъ maї regѣlatъ, fiind d'o konstrѣkцiѣne kѣ totѣl modernъ, datînd de ла 1790. Ѣліцеле-ї sîntѣ kam neziше, паралеле kѣ portѣl, de ші челе maї mѣlte sîntѣ плане ші nѣ komѣnikъ între dînseле de kît priп niste delѣшѣrї пе ѣnde se ѣrkъ ші se skoboarъ; se гъseшte însъ пе ла ѣneле lokѣrї kîte ѣnѣ drѣmѣ maї notrivitѣ pentrѣ trъsѣrї. Înъѣntrѣ orашѣlѣї, se aflъ maї mѣlte monѣmente, între алteле sîntѣ ѣiserічіле, ші maї kѣ deoseѣire toate edifiчѣріле de marinъ, prekѣm arsenalѣl, kasartеле ші snitalѣrї. Popѣlaцiea sa se ѣrkъ ла 40,000 de sѣflete, în timpѣ de паче, înцelegîndѣ-se întр' aчestia 20,000 soldaцї ші matelоцї; чеї-л-алцї 20,000 sîntѣ lъkѣitorї четъцепї, amplоiaцї din toate klaseле, kîцї-ва negъцъtorї dintre soldaцїї saѣ marinarїї ешіцї din serviчіѣ, neskarї ші meштерї.

Sînѣl Karantineї despre vestѣ, (estremitatea stîngъ a atakѣrilor), se aflъ sѣѣt apърareа ѣnor îndoite ѣaterії че portѣ aчelашї nѣme. Nѣ denarte d'aчi se gъseшte forteреца Aleksandrѣ, ші lîngъ aчeastъ forteрецъ o ѣaterie nѣmitъ ѣaterіea Sevastopolѣlѣї, pentrѣ kъ ea faче narte kiar din oraшѣ. De ла aчeastъ ѣaterie se 'ntinde ѣnѣ mѣrѣ kѣ krestъtѣrї pentrѣ înnѣшkare, kare kouринde шase sѣte de stînжenї lѣnціme ші se 'nalцъ пе koasta чea penede a dealѣlѣї pînъ 'n vîrfѣ, ѣnde este koronatѣ de ѣnѣ mare fortѣ ч'are o formъ rъtѣndъ, ал kъrѣia reliefѣ este d'o пълціme îndestѣl de remarkaѣilъ, înfъцішînd figѣra ѣnѣї nastetѣ ші întъ-

www.dacoromanica.ro

pitŭ kъ 20 de tъnърї sпре naptea din жosŭ; ші e okoлitŭ de o ъatepie че se apdikъ ла 20 de пiчoape de înълцime.

Aчeastъ îndoitъ disnosiцiъne faче de denapte efektъл ънъї ъastionŭ sъsцinътŭ de kaвалеръл съŭ, (dъnъ termenї de foptifikaцie). De aчi търъл ші ъastionъл sîntŭ пречedate d'ънŭ шanцŭ kape n'ape пічї drътŭ înвълitŭ ne лîngъ dînsъл, пічї повîrnішŭ din nainte-ї.

Fpanцesiї гъsindъ-se însърчinaцї kъ atakъл desпре naptea stîngъ, aŭ de a ъate foptepeцa, dъnъ aчeea a konpinde sînъл, ъatepiile de ла Kapantinъ, prekът ші toatъ naptea opientalъ a opaшълвї. Dap nînъ a ажънце ла aчeasta maї aŭ a întîmnina алte oъstakoле.

Sъът anъpareа tъnърілор de ла foptepeцa dominantъ, se aflъ o mape kasapтъ întъpitŭ, kъpiia i s'a adъorat de kърîndŭ maї тълте лъkрърї, prekът ведете ші pedъte ъine apтate. De ла aчeastъ kasapтъ se'ntinde ънŭ търŭ че înkonцoapъ totŭ opaшъл, noptъл ші apsenalъл, nînъ maї sъsŭ de ъasinъл ънde se dpergŭ koръъiile, спре Черnaia, de чeea-л-алtъ napte a голfълвї, ші kape konpinde o distanцъ de 6 nînъ ла 8 kілометре, anpoape de doъ леге, înцелегîndъ-se ші kotiтърiле sînърілор.

Aчest търŭ ka ла treї пічoape de гposiне; e formatŭ din distanцъ 'n distanцъ în ънгіърї че esŭ din afaръ ші kъ kpestътърї ne d'asънpa ші пречedatŭ de ънŭ шanцŭ kъ пътîntъл apънkatŭ din 'nainte nentpъ a forта тарцinea kostiше, ші akoneръ în maї

www.dacoromanica.ro

мълте пърцї лъкръріле din пъмпръ. Ачest мъръ пъ аре ѕlpaтърї de пъmînтъ ънde съ se aшeze aptилepiea. Dap пе ла пънktърї ънde, ла o foptiфikaцie peгълатъ, ap ﬁ tpeбъit бastioane. Ръшїї аъ formatъ батерії în formъ de кавалере, че батъ пе d'aзънpa мърълъї. Desapmareа коръбіілор ле a datъ în destъле тънърї de марї калібрърї mapine къ че съ akonepe toate aчeste лъкрърї, ші нічї къ ле липseшte tot-d'odatъ a aвeа маї мълцї заъ маї пъцінї бънї тънарї.

Ачest sistemъ inneрfektъ de foptiﬁkaцie пъ noate a aвeа вре o валоаре de кît npin мълta цінere a înkoпцърацілор, npin пътърял лор чел mape, iskъsinца inцінерілор ші oﬁцерії de цenie ръшї kape аъ авът талентъл d'a înmълці пътърял obstaколелор ші totъ ґелъл de nedічї зъбт пашїї împpeзъpътopілор. Чentpъ лініі se aﬂъ апъратъ de foptъл Aktiepъ, kape este клъditъ пе o мъke de dealъ къ totъл d'aзънpa opaшълъї. Ла o mikъ distanцъ de ла aчeastъ foptepeцъ se ґakъ treї pîne марї че se koборъ nînъ în голґъ. Ъna este ла вestъ kape se koвoaръ nîn ла sînъл Kapantinii; алta în чentpъ, kape tae opaшъл în doъ пърцї егале, ші алта ла estъ, че se лазъ къtpe nopdъ, aчeea kape formeazъ portъл, че аре tot aчeeaшї întindepe în mape kît konpinde ші pîna. Къ toate aчestea în astъ napte ънde se хотърашte, pîna пе църтъл opientalъ ал portълъї, sîntъ ашezate întъpіріле челе марї de апъpape, къчї ші kiap kînd ръшїї вор apde коръбііле, sîntъ siліцї a пъ лъza konpindepea портълъї, маї алes

www.dacoromanica.ro

пе ачела ал fобърглъї de Келберпаіа, спре църтъл opientalъ. Къчї daka îmпpeзърълорії чеї de ла dpeanta, Enглезії, воръ konpinde fобърглл ачesta, пе kînd Fpanцezії de чeea-л-алъ парte воръ лва forтepeцa чea ka впъ пastetъ, atвпчї орашвл ва fi прinsъ întpe doвъ fokврї ші ва fi atît de ръъ sfърîmatъ de боатве, гіълеле ші гpenade, înkîtъ пічї o гapnisonъ din лвme пв ва пвtea ачi ръзвfla.

Dap маї e ш'ачeasta de обзерватъ, къ ачeastъ гapnisonъ пв ва fi pedвзъ ла kanitълape, fъръ впъ лвпгъ блокъ, ші пînъ kînd Рвшіі, în челе din вртъ, siліцї din орашъ, пв вор маї авea локъ ліберъ съ tpeakъ ana пе мічї base спре a se pefвцiea în forтepeцele de пе църтвл sententpionалъ.

Întpe întърipіle destinate спре a апъра портвл, se пвтъръ ші doвъ батерії тарї în fортъ de тврпъ, o konstpвкцie пвозъ, kape se zіче къ sîntъ zidite de пeatръ ші de къръmidъ. Пентрв къ п'аъ аввt timпъ съ apdiче ш'вп ал treілea тврпъ în fвndвл портвлвї, Рвшіі аъ trasъ ла тарцine впъ basъ de лінie спре a se serві dpent батеріе ла гвра pîпеї. Asemenea еї пв 'пveteazъ ші пînъ astъ-zї d'a konstpві deosebite лвкрърї înпpeцвpвл орашвлвї ла kape лвкpeazъ пe'пvetatъ zi ші noantea. Жвтътate din гapnisonъ se aглъ okвпatъ ла ачeasta прekвm ші тоцї лъквitорії sîntъ siліцї a лвкра din пpeвпъ kв гapnisona.

Мвpвл чірквларъ пе kape 'л deskpiseръm, peppesentъ ачeea че s'ap keта kopпвл чetъції întp'o

www.dacoromanica.ro

fortificaţie bastionatъ, precum fortificarea Parisului şi ş. l. t.

Acum rămîne să vorbim despre cele din afară care, între fortificaţie regulată, se 'nţeleg drumurile cele înkise cu drepţi asigurăţi, ţumătăţi de lanţ, şănţuri, bedete înainte pe kîmnie, întăriri destinate a opri pe vrăjmaşi de departe, a'i întîrzia marşul, silindu-l a face mai multe mişkări înkonjurări înainte d'a se apropia de korpul cetăţii.

Sebastopolul e dominatŭ mai de toate părţile prin niste dealuri şi kolniče ce se apdikŭ kare de kare mai susŭ unele dupъ altele pînъ la o înălţime îndestul de mare, de unde poate fi văzutŭ totŭ oraşul, precum mai ziserăm. Însъ kolničele ce veniaŭ de totŭ aproape s'aŭ mikşoratŭ oare kum dupъ o ne'nčetată lukrare de doi-spre-zeče ani, şi pămîntul s'a fost kărat atît spre partea čea de la Karantinъ kît şi în alte lokuri spre a umplea văile kare ar putea să 'nlesnească aproapierea inimikъ. Aşa dar pînъ la činčі şase sute metre în aproapiere de cetate nu se aflъ kolniče. Din paiondul ačesta afară, Rusii okupaŭ prin pedute tari mai multe posiţii de dealuri kare aŭ silitŭ pe aliaţi cu deskizъ şanţuri între'o distanţъ izolatъ, ka la 1,800 de metre şi mai bine în depărtare de la cetate. Şi ku toate kă posiţiile ačelora se găseaŭ întărite bine prin baterii de kîmnŭ, totu-şi ar fi putut să se grăbească kît mai îndată asaltul, jeneralii însă s'aŭ înboit mai bine să se

www.dacoromanica.ro

operese блокъл printr'o împresъrare metodikъ de kît a sakrifika soldaţi ceĭ bъnĭ, a kъrora bravъrъ ші devъtementъ vor fi maĭ tîrziŭ nevesarii pentrъ vnъ resbelъ devisivъ.

Toate aveste pedъte prъsestĭ aŭ fostъ bъtъte ші konprinse de aliaţĭ. De avi armiea kombinatъ va înainta prin konstrъkţiea şănţurilor nînъ vnde se va nъtea anproniea de mъrъl vetъţii.

În skъrtъ, toate aveste întîrîrĭ ale foptifikaţii орашълві nъ notъ avea stabilitatea vneĭ foptereţъ kare sъ fie neste nъtinţъ de lъatъ. Ші kъ toate kъ Rъssiĭ sîntъ bravĭ, mъniţĭ kъ sъmъ de tъnърĭ marĭ, totъ-şĭ nъ notъ fave nimikъ gъr foptifikaţii bъne ші în kontra vneĭ armii ka aveasta Англо-Franţesъ. Afarъ d'aveasta, e kъnoskътъ prin esperienţa atî-top împresъrърĭ ъrmate nînъ 'n zilele d'akъm, kъ fokъrile înkonţъrtorilor aŭ tot-d'avna maĭ mълтъ avantaţiŭ de kît avela al garnisoaneĭ celiĭ maĭ bъne vetъţĭ, pentrъ kъ fokъrile de atakъ sîntъ tot-d'avna konverţii (linii ve katъ drept la avelaşĭ nъnktъ), ne kînd ale defensiveĭ mergъ din kontra diverţii (kare fakъ razъ).

Avestea sîntъ amъrъntele ve nътъrът kъleţe despre foptifikaţiile avesteĭ vetъţĭ a kъriia kъdepe maĭ înfrabъ saŭ maĭ tîrziŭ, sъbt ne'nvetata operaţie a armieĭ nътerilor aliate, negrešitъ kъ va fave vnъ mare sъnetъ în toatъ Evropa.

www.dacoromanica.ro

БОМБАРДАРЕА СЕВАСТОПОЛЬ.

VI.

Гъръ а трече къ ведерea de ла începътъл paraţii noastre kîte-ва împrecurърї че se atingъ despre desbarkъ ші kare sîntъ de o mare importanţъ, e ştiutъ kъ de ла плекареа флотеї kombinate din portърiле Търчіі, маї 'nainte d'a desbarka ла Евпatopia, a fъkът вnъ околъ, ka ші kînd ar fi врът a pekвnoaште portърiле Рвsii mepidionaле, parte dintr'însa лвînd дрвmвл kътре Odesa, parte trekînd n'în faţa Sebastopolвлвї, ші prin deosebite mişkърї strateţiче, nedînd nasъ Рвşilor d'a kвnoaште пвnktвл вnde вреа съ desbarче, fъчea съ s'aвzъ kanonade апроапе de Anapa kînd ne de алъ parte skadреле intra în portвл de лîngъ Евpatopia.

Dвnъ бътъліea de ла Алма, prekът repetarът în kolоaneле de маї sвsъ, armiea înaintînd ne вskatъ nînъ ла Балаклава, o mare parte din флотъ fъkв околвл Sebastopolвлвї ші se ашezъ în

www.dacoromanica.ro

портъріле Балаклава. Капул Херсонесъ, Камишкъ, Качеа ш. ч. л. т. D'aturnĭ, într'una s'a ținut desbarkarea atîtor obiecte mai susŭ deskise. La 13 (1) octombrie, vasul Moradoru, ne kape se găsia amiralul Amelinŭ ku totŭ staful sĕŭ, ankorĕ aproape de kartieru jeneralŭ francesŭ, spre a kombina ku jeneralul de kĕpetenie unŭ atakŭ jeneralŭ de ne anĕ ші ne zskatŭ în kontra Sevastopolului. La 14 (2), jeneralul Kanrobertŭ ku amiralul Amelinŭ avuръ o întrevedere, але kърога opinii ғъръ d'akordŭ pentru aceastĕ mare operaţie. La 15 (3), amiralii aflaţi în ғlote se revin în konsiliu pe fregata Moradoru, ші dispoziţiile atakului jeneralŭ ғъръ priimite de kĕtre toţi dintre opiniile jeneralilor de zskatŭ. Acest atakŭ jeneralŭ fu xotĕrîtŭ la 17 (5) octombrie, zioa destinatĕ de deskidarea foklui baterielor че înpresurаŭ oraшul.

Toate lucrările eraŭ aproape terminate; bateriile de lîngĕ mare eraŭ komandate de D. de Ценили, прекум se găseaŭ ашezate. Trupele eraŭ pline de ardoare ші nu aштeptaŭ de kît semnalul de atakŭ.

Ne zskatŭ, foklu a 'nчепut nînĕ 'n zioŭ ku o vivacitate snĕmînтĕtoare. Nu maї puţinŭ ші Rușii resпunseră ku bravură la acest atakŭ, ші artileriea lor de o kam datĕ kazuĕ o mare stripkъчune în armiea aliatĕ. Una din bateriile franţese a fost sfĕrîmatĕ ku totul prin kalibrările челе marї але tunurilor din чetate, aceea че ші fu silitĕ sĕ

www.dacoromanica.ro

înveteze foköл supe a se repapa. Ună din але лор бомбе, kiap în ачea dimineaцъ, fъkъ съ sae 'n bîntъ doъ ербъріі de батерie але Францезілор, dintpe kape ына se afла în pedътеле de лîngъ маре nъ depapte de Лъзъретъ.

Батеріиле de atakъ гъsindъ-se konstpuite în toatъ întindepea лінii de împpesъpape, Енглезіі formaъ naptea din dpeanta, unde foptifikaцiile se aflaъ маі слабе, ші bizaъ în noptъл miлitapъ, iap Францезіі formaъ naptea stîngъ kape ера чea маі бine întъpitъ de kъpte Pъшї.

Гapnisona din чetate bpînd съ npotite de avest momentъ, въzînd kъ o батерie a Францезілор fъ sfъpîmatъ, se 'nчеркъ a da unъ asaltъ, eшind afapъ din чetate, dap n'a isбътit a se sъsцine în kontpa fokълъї вînъторілор ші înвершъпареа kъ kape a fost înbpînчitъ înanoї. Іаръшї o пъвъліре din четате fъ esekътatъ маі tîpziъ, kape, din непорочіре, ші ачеasta nъ isбъti. Toatъ ачea zi s'a netpekът ast-felъ ne ъskatъ, ne'nчetînd de dimineaцa nînъ noantea a плоа віжеліеа de бомбе, гіълеле ші гpenade.

Întp'ачestea, dъnъ konsiліхріле ърmate ші neапъpata черере a лордълъї Раглапъ ш'a ценералълъї Капробертъ, аміралії флотелор аліате ераъ dečidaцї ka toate васеле съ ажъte atakъл чел de ne ъskatъ, atakînd ші еї батеріиле kape se 'ntindъ în naptea desnpe маре. Плапъл n'a лinsit d'a se esekъta пpekът s'a fost datъ, kъ oape kapeînsъ modifikaцie dъnъ kът a чepът чipkonstenцеле nosi-

www.dacoromanica.ro

щіі васелор: ast-fel s'a кртат ботбардареа forтерецелор de ла nordъ snpe sъdъ, kare bінъ într'o linie în faца nortлві.

Ъртътоареле base, sъbt komanda віче amiралві Dъndas, прекът: *Arametnonъ*, *San-Hapeліъ*, *Samsonъ*, *Tріbsna*, *Sfinksвл*, *Terібілві*, *Linksвл*, *Albіonвл*, *Londonъ*, *Apetona*, ажътate de kътre *Fipeвrandъ*, *Niцервл* ші *Tritonъ*, aъ atakatъ forтвл Konstandinъ ші batepiile de ла nordъ, ne kînd *Keenъ*, *Britania*, *Трафалгарвл*, *Banyansa*, *Podneї*, *Белefронвл*, kъ *Bezъввл*, *Fъpiovвл*, *Pestpibъціонвл*, *Xirfліервл*, *Snitfipвл*, *Snitелвл* ші *Чіелонвл*, snpiжinite de алте base, лъаръ gradatъ nosiцii, anponiindъ-se kit маї мълтъ de aчeste deskpise пънktърї.

Toate aчeste base бътеаъ desnpe nordъ forтвл Konstandinъ, batepiile de ла Телеграfъ ші търнвл Maksimilianъ.

Skadpa Францезъ, sъbt komanda віче amiралві Амелінъ, din kape o mape napte se aбла în anкоръ ла Качea ші Kamiekъ, aвînd kъ sine кнъ пътъръ de dobъ-zeчї ші шase base, din kape челе маї însemnate, sîntъ aчestea: *Віла Парівл*, *Карломanis*, *Монтебело*, *Fpiedлandъ*, *Mapenго*, *Могadopъ*, *Esmenida*, *Пістонъ*. *Вълтврвл*, *Роландвл*, *Napoлеонвл*, *Enpikъ IV*, *Жънітеръ*, *Іоан Баptъ*. *Баiapdъ*, *Валті*, *Віла Марсіліа*, *Алцеріа* ш. ч. л. t, авеаъ a bate desnpe sъdъ batepiile de ла Карантінъ, челе dobъ batepії але fortepeції Алeksandpъ ші batepiile de ла Артілерie.

Amipaлвл търчeskъ, kъ dobъ base чe i se гъ-

www.dacoromanica.ro

seaŭ atunчї disnonibиле, prekum: *Maxmudie, ші Terpifipe,* лъъ nosiцiea sa ла nordŭ de челе dosъ лініі але skadreї францезе, ші venia ла міжлокŭ între vaseле Енглезе ші Францезе.

O віжеліе de fokurї fъръ anrauеate маї întîiŭ, prin amiралъл Амелінŭ, de kътре Віла Парisъл, Монтебело, ші Fpiedlandŭ, Маренго ші Карломаніи. Челе-л-алте vase deskiserъ fokъл че-ва маї în urmъ. Komandanteле adresъ маї întîiŭ unŭ kuвîntŭ kътре ostipea marinъ, ші matелоцiї salutaръ fъkîndŭ de treї orї sъ ръsune ura!.. Atunчї semnалъл d'a se 'nчепе fokuріле fu arboratŭ ne unŭ katartŭ mare, ла strigъріле de: Тръiaskъ Împъратъл! Тръiaskъ amiралъл! ш'aчeasta s'auzia repetîndu-se în toatъ liniea de бътае.

Fokuріле începuръ ku atîta furie de ap îi pуminatŭ însu-шї trъsnetъл; urletъл boambелор ші al гіялелелор лъsa atuцite urletъл віжеліеї ш'al uragaнълї. Боамбеле sburaŭ mиерîndŭ ne d'asupra katarтелор întokmaї ka цipътъл aчелор nasърї хръnitoape, ші unde лoveaŭ лъsaŭ urme de destruкцie ші uчiderї. Din 'naintea aчestop cuene supъimîntътoape matелоцiї staŭ netimшкаї ла nostuріле лор, înfruntîndŭ ku nenъsape moartea че se deskidea sub пашiї лор; aчeї че, în lokŭ d'a tretura, ръsпundeaŭ ku pîsŭ ші prin niste цestурї mъkalite uпъл alтuia. Fumъл чел negrosŭ se 'ntindea ka o mînzъ de nu se маї vedea nimikŭ, ші numaї prin kalkulъл чел greŭ se tpimitea moartea ші ruinarea în edifiчiуріле rusештї, каре, ш'aчestea nu маї nuцinŭ,

www.dacoromanica.ro

ſъчеаѫ a se кѫтретѫра пѫмînтѫл ші mareа aрѫnкîndѫ o плоае de ſokѫ ші гівлеле рошіі aѫѫnра четъцілор плѫtitoape кѫ kape se лѫnтаѫ. Ловіріле, aчестї titanї, fiї aї ѫреї челеї ne `mпъkate detѫnаѫ do amîndoѫъ пърціле кѫ înвершѫнаре. Dap mateлоції енглезї ші franцezї, de kîte орї nenoрочіреа 'ш' întinde гіара sa чеа destрѫktoape în miжлокѫл eлементѫлуї fѫpiosѫ, eї împлineskѫ челе din ѫрмъ datopiї, penetîndѫ de treї орї ѫра: Трѣiaskъ peцina Енгліtereї ші împъратѫл Францеї; asemenea s'aѫdѫ ші mateлоцїї Рѫшї: „Боже-Царо!..“ Nѫ гъseште чіпева destѫле esnpesiї enepціче snpe a nѫtea deskpi aчeste amъnѫnte че înſъцішазъ snektakолѫл pesбeлѫлуї ne апъ! aчeastъ лѫnтъ kpînчепъ întpe doѫъ nѫtepї pівале, kape se isбeskѫ ka doї mѫnцї de oцелѫ; ші кѫ toatъ siлinца че 'шї nѫseръ d'a se nimічі ѫna ne алта, nepdepea epa nesimцітъ ne лînгъ aчeea ч'ap требѫі sъ хотъpaskъ neipea ѫneia din doѫъ. Ѳpekіле цівіаѫ de atîtea detѫnъpї ші inima бътea de перъбdape a шti kape de kape ва fi înвinsѫ. Fokѫpіле, кѫ toate aчestea, kpeштeаѫ ші маї tape; dintp'o napte ші dintp'алта девіneаѫ mѫлтѫ маї destрѫktoape; ші aша nînъ snpe seaръ, aчелеа de ла fopтѫpіле pѫseштї înчetaръ маї întîiѫ.

Dѫnъ sſîpшітѫл лѫnteї, odatъ кѫ kъdepea nonції, kъneteniile amбелор ostipї павале къѫtaръ кѫ destѫлъ mîxnipe a 'n peцistpa nepdepea atîtop бравї, чеї че маї 'nainte de лѫnтъ komплектаѫ nѫtъpѫл oфіцерілор ші soлдацілор лѫnтътopї, іар хіpѫpції ші medічії, kape nѫ лinseskѫ atît ne mape kît ші ne

www.dacoromanica.ro

ască, căutaă a da ajutoriuţ ui ăuărare acelor ce aruncaă semne de viaţă.

Într'acest chip, bombardarea începînd din toate părţile pe apă ui pe ască, mai că scade pe apă, care începe de cînd se apropie soarele sără, a ţinea nîpă în nontată, cînd flotele trebuiră să se tragă spre a se pune la adăpostipi-le destinate. Lupta a fost atît de mare ui energică în cît istoria nu va da multe esemple de felul acesta.

Ne cît timp a ţinută focul resbelnicăi, fie care vasă arborase aceste semne: „Franţa vă privească!“ În inţiala focului ui furia ce se 'ntinsese ca o nerdea de nuori, oprea d'a se mai cunoaşte tot-de odată stpikăciunea cassată asupra fortăreţilor inimice. Cu toate acestea, e aproape de zădecată că Ruşii trebuiră să fi avut unu mare număr de oameni morţi, căci nîpă în ţele din urmă, bateriile lor începeaă d'a lucra ui fortereţele, cu toată construcţiea lor cea tare de granită, eraă ne zămislate ruinate.

La 18 (6), 19 (7), 20 (8), 21 (9) octomvrie, focul a urmat fără 'ncetare în partea de ne ască. Englesii, într'acestea, isbutiră a face o spărtură în fortificaţiile murului care încunjură oraşul ui mai ales porţul despre estă-sudă. O mulţime a Ruşilor fugiră afară din cetate, în această direcţie, ase mai întiiă oare care sacesă. Inimicul nu să desfăşure vre o kîte-va mii de oameni, care înaintaă asupra bateriilor Englese. Dar o şarje teribilă a cavalerii,

www.dacoromanica.ro

dipiţeatъ de kътpe ţeneралъл Skapletъ, a 'nfpînt pîndъpile kazaчilop, kape s'aъ tpasъ în чea maї mape desopdine sъst protekţiea pedъtelop de lîngъ mъpъl чetъţiї.

Aчeastъ a lop eшipe 'i a kostatъ вpe o patpъ sъte de oamenї mopţї.

Ţeneралъл Tilderъ, de ţenie, profitînd de posiţiea sa, kape 'i nepmitea snpe a se 'ntinde nîpъ anpoape de noptъл militаръ, aшezъ ne o mъke de dealъ patpъ tъnърї de kîte 120, вnde fokвpile Pвшilop nв nвteaъ sъ ажвngъ, ш'aчestea dipiţeaъ bътaea-le asвnpa floteї. Ppin aчeasta a isbвtit a aвea вnъ вnъ pesвlтatъ, kъчї se ziче kъ doxъ treї вase pвsешtї aъ fost kвfвndate.

Artilepiea frанţesъ nв maї nвţinъ fъчea minвnї, шi kв toate kъ aвea din 'nainte-ї niste obstakole foapte mapї, a isbвtit a sвpna o mape parte a foptifikaţii.

Opaшвл a sвfepit mвltъ, шi kв toate kъ ofiţepїї fepeaъ npe kît sta în nвtinţъ лъkвinţele oamenilop чi nвmaї aşвnpa foptepeţelop îшї dipiţeaъ fokвpile, dap în шase шante pîndъpї s'a вzвt apdikîndв-se niste kolоane mapї de fвmъ, че doвedeaъ kъ opaшвл лвase fokъ în maї mвlte nвnktвpї.

Ла 18 (6), ne dвnъ amiazї, maї mвlte esnlosiї de epbъpїї s'aъ вzвt apdikîndв-se ka вnъ вîptežъ nîpъ ла чerъ.

Pesistenţa Pвшilop epa enepţikъ шi a fъkвt чea maї mape onoape гapnisoaneї шi ofiţepilop

www.dacoromanica.ro

kape o komanda. Ea a desvъlit чea maĭ prodiцoasъ aktivitate pre kît nu se uитea aштenta. În ție kape dimineaцъ, se vedea vre o вaterie nouъ, saŭ niskaĭ-va pedвte че se apdikaŭ neste noante. Ла deskidepea fokвrilor de ла 17 (5), uвtem zive kъ aŭ fъkвt destвlъ stpikъчivne asвpra вaterиilor armii aлiate.

Ne mare, este штivtŭ kъ a fost вnвл din fokвrile чele maĭ rarĭ. Nimikŭ nu uвtea ĭi maĭ snъimîntъtorŭ de kît atakвл flotelor în kontra вaterиilor din гura golfвлuĭ. Krîncena împotivire de amîndouъ părцile fъkв чea maĭ mare onoare marinarilor din vase.

Maĭ mвлte dintre vaseле kape se bъtкръ aŭ sвferitŭ marĭ stpikъчivnĭ, maĭ алes Віла Парisвл, vasвл amiralŭ. Ne kînd лвnta era în uвterea eĭ, o вombъ kъzînd în ел, d'asвpra dвneteĭ, (naptea чea maĭ înalтъ din napoia koръвii, sввt kape se aflъ лъkвinцele oficerilor ші kamera pentru konsiliврĭ), a pътрвnsŭ în pъвntrв, вnde ші плesni. Esплosivnea a apdikat nodeala de dîndъrtŭ, kape чea maĭ mare narte fв fъkвtъ цъndърĭ. Amiralвл, oficerii ші maĭ mвлцĭ oamenĭ гъръ sълtaцĭ în aerŭ.

Din nopочire amiralвл kъzв жosŭ fъръ a ĭi вътъmatŭ. Adiotantвл sъŭ însъ D. Someлie, a fost вчisŭ, prekвm ші D. de Лabвrdonie; вnŭ alтŭ oficerŭ, D. Zede, a avвt nічoareле sfîrîmate; magasierвл de пе bordŭ prekвm ші alцĭ doĭ eraŭ rъniцĭ. Вnŭ amikŭ al amiralвлuĭ че se гъsea пе bordвл vasвлuĭ fв asemenea вчisŭ. Vre o чînчi-

www.dacoromanica.ro

supe-zece oameni într'avea'sta 'ș'aŭ perdut viața ași alții eraŭ ruși. Vila Parisului a trebuit sŭ se 'ntoarne în Franța supe a se repara; Valmi, Fried-landŭ, Montebelo aŭ suferitŭ mari perderi. Alte multe base 'ș'aŭ avut katartele frînte și ș. a. t.

Vasele turcești s'aŭ arătatŭ nu kŭ mai puțin bărbățiie în aceastŭ lovire. Între atîți ofițeri și soldați morți și ruși, din amdele ostiri mapitime, se numără și fiul lui Osman-Paș'a cel ce a fost lovit de o ghiulea. Se știe însŭ tot-de odatŭ, kŭ 'ntre perderile ce aŭ avut și Rușii, aŭ kŭzut cîțiva generali ai lor.

Vasele engleșești, nu mai puținŭ suferiră și ele. Mai kŭ deosebire, Albionul, Keenŭ, Agamemnonŭ, San-Pareliu și Beligrodul, 'ș'aveaŭ mai toate katartele sfîrîmate. Albionul nici kŭ mai puțea sŭ se ție pe mare fără periculŭ și a trebuit sŭ ia drumul spre Engliter'a.

Într'aveștea, armiea ruseaskŭ, unŭ pan'fortŭ de 30,000 oameni, sub komanda generalului Lepranti venia de la Perikop kŭ marșŭ forsatŭ în apusul Sevastopolului.

Mareșalul ministru de resboiŭ al Franței a priimit de la generalul Kanrobertŭ, komandantele de kătetenie al armii din Orientŭ, alătura-tul raportŭ, kŭ data, din kartierul generalŭ din 'naintea Sevastopolului, 18 (6) oktombrie, 1854; a-vesta fache o jumătate dupŭ unŭ altul de la 13, kare s'a publikat în Monitorul universalŭ.

www.dacoromanica.ro

Domnule mareşale,

„Ieri, la ръзъріторі soarelui, deskiserъm focurile de odatъ cu armiea Engleză. Trebile tokmai merg bine, cînd de odatъ esplosiunea unei ербъріі a bateriilor, care, din neпорочіре, mînd focъ, a 'ndъrъtnicit atacul nostru. Cu atît avea esplosiune aua efektъ prekît bateriile noastre eraŭ grъmъdite înpreжurul avestui punctъ unde a isbucnitъ. Inimicul profitъ de aceasta ca sъ mъreasckъ numъrul focurilor sale, ші prin înţelegere cu ţeneralul komandantъ de artilerie, am гъsit de kuviinţъ kъ trebuea sъ oprimъ че-ва ne ale noastre spre a face репарації ші a komplekta, în dreanta noastrъ, sistemul de atakъ prin baterii noi care sъ fie apropiete de avelea ale armii Engleze.

„Aceastъ întîrziere ne a fъcut sъ perdem mulţi, însъ nu s'a putut altminteri; ші am luat toate mъsurile nevesarii spre a se repara kît mai îndatъ.

„Vetatea a ţinutъ focul prekît nu ne puteam aştepta; mърul ei cu ţigantika-i întindere într'o linie dreaptъ, îi permite d'a prelungi linia, aînd d'asupra-i toate tunurile de vel mai mare kalibru че le a putut lua din flotъ. La 17, trupele noastre luarъ posiţie pe înălţimea dealului ce se aflъ din 'naintea punctului de atakъ numitъ Bastionul Katartu, ne care 'l ші okuparъ; în aceastъ searъ, konstruirъm maska unei baterii cu dosъ-

www.dacoromanica.ro

спре-zече тѫнърї, шi daка ва fi прin пѫtinцъ вомѣ fорmaînkъ ѫna nentрѫ a doѫa батерiе каре se aflъ ла estpemitatea dpeantъ, d'asѫnpa въiї.

„Toate тiжлоачеле noastpe de atakѣ se aflъ konчentpate asѫnpa ачestвї бastionѣ, каре, прекѫm snep, требѫe a'л слъбi kѫ desъвîpшipe прin konkѫpsвл батерiилор enглезештї каре kontpa-батѣ naptea sa din stînга.

„Iерї ne ла zeче ope de dimineaцъ, гloteле аliate aѣ atakatѣ батерiile estepiope але четъцiї; dap n'am прiimit nînъ akѫm штipї каре ap' nѫtea sъ тъ fakъ a въ deskpi pesвлтатвл ачestвї atakѣ.

„Батерiile Enглese se aflъ în чea маї бѫnъ stape; еле прiiмipъ din nѫoѣ înkъ noѫъ moptiepe каре требѫeskѣ sъ npodѫkъ ѫnѣ mape efektѣ; kiap iерї aѣ anpinsѣ o ервърie în батepiea каре înkoнцѫpъ тѫpnвл sitѫatѣ desnpe naptea stînгъ a opaшвлвї; ачeasta a fost o esнлosie каре a требѫit sъ fakъ твлтѣ ръѣ inimikвлвї. Îndatъ dѫnъ ачeasta, ачea батерie a слъбit пpea твлтѣ, шi azї dimineaцъ aбia пѫтaї doѫъ тpeї тѫnѫpї se маї aѫziaѣ.

„Desnpe apтiea pѫseaskъ n'am нiчї o пѫвелъ de sirѫpѣ. Nimikѣ пѫ apatъ kъ sъ fi modifikat nosiцiile че okѫna ѫnde auntenta panfoptѫpї.

„Am прiimit nîn'akѫm маї toatъ sѫma de panfoptѫpї de infantepie каре auntentam de ла Галiполi шi Варна. Цепepaлвл Левaian a sosit akѫm kѫ staбвл sъѣ мажорѣ, каре noapтъ пѫтървл a чinчї dibisiѫnї de infantepie a apтii че am ачi sѫбt opdiниле меле.

www.dacoromanica.ro

„Stapea sanitapie a ostipeĭ se aflъ întpъ toatъ întpeţimea eĭ; moralъ 'i e esvelintъ. ши къ toţĭ sîntemъ, plinĭ de vea mape konfienţъ.“

Monitopъl adaogъ iaръшĭ къ gъvepnъl a priimit de la D. vice-amiralъl Amelinъ depeша ъpmътoape:

„Viла Паpisъl, лîngъ Kavea 18 oktombpie, 1854.

„Domnъle ministpъ,

„Upin skpisoapea mea de la 13 oktombpie, am anъnţat Esvelinţeĭ Boastpe къ m'am înbapkat къ totъ stabъl mажоръ пе fpegata *Moradops*, ka sъ ankopez kît s'o пътea maĭ anpoape de kъapti-pъl ţeneralъ fpanţesъ, spre a kombina къ ţenepalъl de kъnetenie ънъ atakъ ţeneralъ, къ пътepĭ navale ши de пе ъskatъ, în kontpa Sevastonoлълъĭ, totъ întp'o zi kînd ва înveпe fokъl батeriilop de împpesъpape.

„Ла 14, am авът, în adevъръ, o 'ntpevedepe къ ţenepalъl Kanpobertъ, a kъpъĭ пърере fъ konformъ къ a mea. Ла 15, o pevnivne de amiraliĭ skadpelop aliate s'a ърmat пе бopdъl fpegateĭ Moradopъl, ши disnosiţiile de atakъ ţeneralъ aъ fost npiimite întp'ънъ akopdъ kombnъ; dъпъ aveea fъpъ kombnikate ţenepalilop armii de ъskatъ, ши eĭ ле npiimiпъ къ mape împpesemîntъ.

„Avest atakъ ţeneralъ fъ xotъpitъ ла 17, zioa destinatъ nentpъ a deskide fokъpile батeriilop de avediъ.

www.dacoromanica.ro

„În aceea ce privește manevrarea skadrelor, a trebuit să fie în kipul următor:

„Skadra franțezu fu însărcinatu a se ține spre țărmul de la sudu, în apropiere de o mie stînjeni mi mai bine, ca să spre cele 350 de tunuri ale bateriilor de la Karantina, ale celor două bateriĭ de la fortul Aleksandru mi bateriile de la artilerie.

„Skadra engleză avea să combată, spre stînele de la nordu, mai în aceeași distanță, 130 tunuri ale bateriei Konstandinu; bateriile Telegrafului, mi turnul Maksimilianu de la nordu.

„Daka Escelința Voastră vă veți figura o linie trasă în gura Sevastopolului de la estu spre vestu, această linie despărte în două lokuri de atakă despre fie care skadră.

„Amiralul turcesku având mai două base, singure ce'i rămăsese disponibile, trebuea să apere ankora la nordu de cele două linii franțese, kum am ziče, într'o nosiție la mižlokă, între vasele englezești mi cele franțosești.

„La 17 dimineața, începu atakul bateriilor împrejurătoare de pe uskatu; iar timpul fiind prea liniștitu, a trebuit să se lețe vasele cele mari de fregatele ku vapor înainte d'a se desvălі din 'naintea Sevastopolĭ linieа čelor două-zečĭ mi mase de base ale skadreĭ aliate. Tot-de odată, de mi ku această anevoință mi frîncereа ce esista între vasele skadreĭ franțese, din care o mare parte se afla în ankoră la Kamiekă mi la

www.dacoromanica.ro

Качеа, ам опоаре д'а апънца Есчелінцеї Воаstре къ васеле întîеї поastре лінії înaintaă, пе ла жъмъtate dънъ amiazї, събt fokъл batepiilor Sebastoполълуї, ші înfрънtaръ пе челе dintîiă маї бine de o жъmътate оръ fъръ a pesпънde. Dънъ kîte-ва minъte, fъръ tpase че-ва маї anpoape ші detънaръ ънă чел маї snъîmînlъtopă atakă în kontpa ачелуї fokă че nъ nътea съ ле fakъ mълtă ръă fiind къ еле se гъseaă în nътърă mîkă. Маї tîpziă, челе-л-алте base fpanцese ші enrлese sosiръ ънъл dънъ алтъл ші atakъл se fъkъ цenepală.

„Пе ла doъ оре ші жънътate, fokъл batepiilor pъseшtї se domolі; iap чел de ла Karantinъ înчetъ de totă. Aчesta ера skonъл че 'шї unonъsese маї kъ deoseбipe skadpa fpanцesъ; atънчї fokъл fлotелор kpeштea kъ o 'ndoitъ nътepe ші цinъ fъръ 'ntpepънnepe nînъ noantea.

„În momentъл kînd skpiă Есчелінцеї Воаstре, nъ 'mї este kъnoskътă kape a fost sъчesъл armii поastре de împpesъpape; ал къpopa fokă a 'nчenът маї 'nainte de ал nostpъ; чел че бътea foptifikaцiile pъseшtї în naptea de пе ъskată.

„Daka Pъшiї n'ap fi авът înkisъ intpapea în noptă, npin kъfъndapea челор чінчї koръбіі ші doъ fperate, nъ sîntă de локă ла îndoealъ къ васеле skadpeї, dънъ че înfрънtaръ fokъл чел dintîiă, ap' fi nътpънsă nînъ 'nъънtpъ kъ mape sъkчesă, ші stpъбътîndă noptъл nînъ 'n fъndъ-ї, ap' fi dat mîna kъ armiea de пе ъskată? Поate къ n'am fi пердът atîцї oamenî пе kape авет a 'ї плînце акът.

www.dacoromanica.ro

Dар estpema тъsкръ пе kape inimikъл o adontatъ, sakpifikînd o пapte din вaseле sале, пe a silit sъ пe търцinimъ пътaї a бate în kъpsъ de чinчї opeбатериле de пe тare але Sebastoполялъї, ka sъ'л faчem, în тaї тълтъ saъ тaї skъptъ timпъ, a oкъna пe тaї тълцї oameпї din гapnisoanъ ла fokъ, ші прin aчeasta a da armii noastpe de вskatъ вnъ aжъторъ materiалъ kît ші moралъ.

„Astъ-zї, ла 18, aбia aвviъ timпъ ka sъ daъ Esчелinцeї Boastpe o idee цeнepалъ desпpe aчeste împpeцiкръpї, aчeea чe, dупъ opiniєa mea, faчe o тare opoare тapineї fpenцese; алътър пe лîngъ алteле ші o listъ nominativъ desпpe oameпiї чeї тopцї ші pъniцї пe бordял fie kъpвia бastimentъ; тaї tîpziъ въ boiъ tpimite вnъ pапortъ тaї kъ de amъpвntял desпpe toate faseле ataкълъї ші desпpe naptea чea тaї тълтъ saъ тaї пвцinъ aktivъ чe a лвat fie kape вasъ.

„În deбвtял aчesteї întpenpindepї, entвsiasmял a fost neste тъsкръ de тare; kвpaцял kъ kape тapinapiї înfpвntaъ moaptea epa de nekpezвtъ. Маї 'nainte d'a se 'nчene fokял, am apdikat semnalял skadpeї: „Fpanцa въ pivеште!“ semnalял aчesta fъ întвpъцiшatъ de kътpe toцї pin stpigъpї de вpa ші sъ tpiaskъ Împъpatял!..

„Віче amiралял komandantъ de kъпetenie ал skadpeї din Metitepania

„Ameliпъ.“

---

www.dacoromanica.ro

БАЛАКЛАВА. 23 октомвріе.

VII.

Балаклава este унъ оръшелъ че se stръvede într'унъ sînъ de апъ околитъ de stînчї марї. Kînd вine чine-ва despre маре, грътъdirea atîtop stînчї de neatръ ші църтвріле sale atît de kotiше ші перегвлате пе лasъ tot-de odatъ a se vedea гвра intрърії în пъвntрвл портвлвї. Ажвngînd мълтъ апроапе din 'naintea тврнвлвї Цеповесъ, каре е маї мълтъ рвinatъ ші dominъ църтвріле din preцiвръ, atвнчї, авіа se deskoperъ stрîmta ші sînвasa intrape каре dъ într'унъ порtъ унde adînчimea апеї noate adъnosti коръвії kît de марї. Aчeastъ disnosiцie natвралъ a портвлвї Балаклава se zіче kъ odinioaръ serveа de peʃвцiъ nentрв nірацї. Балаклава fв лъквітъ în вekime de o колоnie че se нвmea *Четвало*; котерцвл еї n'atвнчї ера чел маї înflorităъ; dap aчeastъ mikъ чetate s'a eklinsitъ маї тîрзіъ dвnъ че Ценевесіі întok-

www.dacoromanica.ro

mirъ atîtea amezъminte în mareа Metiterapъ, în Elesponтъ, ші în mareа Neagrъ.

Балаклава însъ astъ-zї n'are dekît unъ snektъ miserabilъ. Kîte-va kase ce se maї гъseskъ sîntъ klъdite ne înъlцimea stînчilor ші se koborъ nînъ la portъ; sîntъ ші kîte-va bisericї, kasarme ші ч. л. t. Гrъdiniile ші arborii fakъ singurъ orпamentъ al acestъ oraшъ ne жъmъtate rъinatъ. Aчi armiea engлesъ 'ші'a desbarkatъ materialъ eї de întrebuinцare. ші priimeшte ne'nчetatъ provisionareа-ї.

Pentrъ ast kъvîntъ, oraшul acesta fъ nъsъ în stare de apъrare. Fъrъ konstrъite шanцurї întrebuinцarъ-ї, în partea de ne жskatъ, ші în oare kare deпъrtare pedъte întъrite kъ tunurї.

Afarъ d'aceasta, este kъnoskutъ kъ armiea aliatъ formeazъ unъ semiчerkъ întrebuinцarъl Sebastopolului. Francezii se 'ntindъ de la kapul Xersonesъ, desnre mare, nînъ la rîul ce se varsъ în portul militarъ al Sebastopolului, iar Engлesii de la acest rîulecъ nînъ la ana Черnaia. La doъ lege ші жъmъtate în deпъrtare de la liniile întrebuinцъtoare se afлъ Балаклава, unde, prekum ziserъm, sîntъ magasiile de provisie, ші ne unde armiea kombnikъ kъ flota. Пъzirea acestuї oraшъ era konfiatъ unuї numъrъ de 1,200 oameni de infanterie marinъ, întrebuinцiцї prin o desпъrцire de kavalerie ші artilerie.

Într'o distanцъ de o mie de stînжenї, maї sъsъ de Балаклава, ne drumul kare duce supe Seba-

www.dacoromanica.ro

stonoлъ, ла капъtьл de unde se faче unъ alтъ drumъ че dъче supe Simferonoлъ ші în пъuntrъ Krimeii, se гъseskъ челе dintîiъ înълцimi de deaлърї але muнцilor Taврічї. Aчeste deaлърї kape dominъ desupe o парte Балаклава ші desupe alta kîmniile челе asupe, okunate de katuupiле aліацilor, eраъ întъpile kъ pedъte. a kъpora пazъ epa datъ unъi пumъrъ de 1,500 Tврчї. Sъst noaлеле deaлърilor, че-ва îndъrtъ de liniile armieї împresurъtoape, se aflaъ koruupiле destinate supe a цine snateле aчediлъї; de kътре Franцesї, divisiunea лъї Boske, ajutatъ din naptea desupe mare; desupe Enrлesї, divisiunea dъчелъї de Kambriцi, komnъsъ de гuardiea Kolдstream, пъшkaшї skoцienї ші Skoцieniї vineцї; iap ла estremitatea desupe dreanta, se aflaъ челе doъ brigade de kaвалерie sъst opdiniле лордълъї Лъkanъ, kape пъzea malърiле Черnaieї.

În skъrtъ, principл Menчikoвъ, în nosiцiea în kape 'л възврът ла finalл kanitълъї prechedentъ, npiimind panforturiле че 'ї adъчea цeнepaлл Лeпranti, хотърї съ лoveaskъ ne aліацї desupe dreanta, ka съ пъe ostipea întpesurъtoape întpe doъ fokърї ші tot-d'odatъ съ 'nчерче a faче unъ pasъ îndpъsneцъ apunkîndu-se asupa Балаклавеї. Daka ap fi issutit în пunktл aчesta, aліації ne maї nutîndъ komunika kъ flota de kît numaї ne ла kanл Xepsonesъ, ne maї aвîndъ drumъ deskisъ supe mape, ші nepzîndъ magasiile de provisie, nevoiцї tot de odatъ a pъsnunde ла fokърile din чetate ші a

www.dacoromanica.ro

se апъра прin шанцѵріле лор, fъръ 'ndoeалъ, ар' fi ръmasѵ шi eї aseменea întpeсѵраці de armiea pѵseaskъ.

Ценералѵл Лепranti, kѵ toate трѵпеле че і ле disпѵnea прinцѵл Менчіковѵ, înainтъ neste mѵнцїї de ѵnde kѵрце апа Черnaia, локѵл не ѵnde трекѵсеръ аліацїї маї 'nainte, kînd se авътѵръ de ла Болвекѵ supe Балаклава. Se вede kъ n'a лѵat kѵ sine aptilерie шi нічї кавалерie, каре, ачeasta, esплікъ іѵцеала шi гръвіреа операцiйлор sале. Întp'ачest kinѵ, a isвѵtit de minѵne a se apѵnka fъp' de вeste asѵпра armii аліате, лѵкрѵ foapte лесne întp'o царъ аша de чіѵdatъ ka ачeasta, прin niste локѵрї пліне de тѵнцї, деалѵрї шi въї, шi niste пъdѵрї сълвateче, непraktikaвіле, ѵnde e neste пѵtinцъ ka съ поатъ stpъвate кавалерiea d'a прівеrea de депарte. Тотѵл че пѵtea faче armiea аліатъ ера d'a se цine вine în întъpiріле sале; iatь пentpѵ каре sfîpшitь fѵ siлitъ a deskide atitea шанцѵрї шi a se 'nтъpi în маї тѵлте пѵnktѵрї de ла Черnaia пînъ ла Балаклава.

Din ачeastъ гpeѵtate a локѵpілор, ценералѵл Лепranti n'a пѵtѵt съ eseкѵte вine тѵввментѵл пъвъліїї sале asѵпра аліацiлор. Nегъsind dap ѵnь dpѵmь fькѵtь прin тіжлокѵл деалѵрілор шi ал пъdѵpілор, fѵ siлitь a anѵka пе dpѵmѵл каре dѵче de ла Sinferополь ла Балаклава, пе ѵnde 'ш' a tpas че-ва кавалерie шi тѵпѵрї, шia ша, ла 25 (13) oktomвpie, sosi пе înпъцiтiле челе апроапе de pedѵтеле пъzite de къtре Тѵрчѫ. Тѵрчії, орї къ пѵ

www.dacoromanica.ro

авъръ îndestълъ aktibitate supe a se ţinea вine, orĭ kъ пътъръл лор чел mikъ пъ ле permitea ka sъ se лъпte kъ o armie de чinчĭ-supe-zeче orĭ maĭ mape, пъръsirъ pedъteле ţintъindъ tъпъріле че авеаъ kъ dînпiĭ mi o лъаръ d'a fъra neste kîmпiĭ supe a da de вeste ла kopпъріле kape ţineaъ snateле înpresъrъrĭĭ, mi aчestea, ғъръ чea maĭ mikъ întîrziere. se пъseръ în mapшъ.

Dibisibnea de kabалерie вшоаръ, sъbt opdiniле лордълъĭ Kapdinanъ, ажънse чea maĭ întîie, mi se apънkъ aзънра Ръшiлор, kape atънчĭ skoбораъ deaлъріле în бънъ opdine гonindъ пе tърчĭ de пе ърmъ. Kъ totъ kъpaцъл че înfъţiше aчeste treĭ peţimente, din kape se komпънea aчeastъ ъpiradъ, îndeшertъ se'nчerkaръ d'a oupi маршъл рънiлор чeĭ че вmплъveръ kîmпiea ka niste пъorĭ. Dpaгoniĭ din гъapdie, kape veniръ пътаĭ de kît în ажътор, fъръ de o kamdatъ maĭ порочiţĭ. Iъцeала fълцерълъĭ пъ пътea fi maĭ mape de kît aчeea kъ kape s'a penezit kaвалерiea enrлезъ neste pîndъріле armii inimiче, dap în чело din ърmъ, ғъ sfъrîmatъ sъbt лoвiреа tъпърiлор че Ръшiĭ ле лъase din pedъte de ла Tърчĭ mi ne kape ле desţintъise.

Kъ toate aчestea, infantepiea вritanikъ, (вînътopiĭ skoţienĭ mi Skoţieniĭ вineţĭ) ажънse în линie. Se ţinъ tape din 'naintea foklълъĭ infantepii pъseшtĭ mi ал челъia de ла pedъte, nînъ kind dibisibnea Boske, kape epa foapte îndenъptape de teatpъл aчestъĭ pesbelъ, ажънse mi se fopmъ în линie de бътае. Atънчĭ aліацiĭ лъаръ ofensiва, ţinъръ вnъ

www.dacoromanica.ro

foкъ чел маї ізіе каре поате ſi, пînъ че înninseръ не Рѫшї înaпoї пе деалѫрї, ші ізбѫtіръ a лѫa înдърtъ доъъ pedѫte. Bînътopiї de Aſpika, ал къpopa stindapdъ e înkърkatъ de ſaute stpълѫчite, гькѫръ totъ întp'avest timпъ o шарже ſoapte глopioaъъ. Рѫшїї въzînдъ-se înвінші, stpikaръ poateле tвпѫpiлop de лa pedѫte ші se petpaseрт. Întp'avest kiпъ s'a sъвîpшit лѫпta aчesteї ziле de лa 25 (13) oktombpie. o лѫпъ ſoapte sînцeроазъ dap însъ пexoтъpîtъ пептрѫ zioa вііtoape. Hepдepea a fost simцitoape de amîndoъъ пъpциле apmiилop че se înkъepaръ. Рѫшїї пepдѫръ впъ тape пѫтъpъ din aї лор, dap ші кавалеpiea enrлesъ че s'a esпѫs ſoapte тѫлтъ кѫ шаржea каре гькѫ, stpъбътînd apmiea pѫseaskъ de лa впъ капътъ пîп' лa алтѫл, пepдѫ шase sѫte oaмeпї; гькînдѫ-шї tot-de odatъ впъ dpѫmъ кѫ saвiea în mînъ пpin міжлокѫл apмii pѫseптї, пpeкѫm se поate вedea aчeasta în paпopтѫл каре adpeseazъ лopдѫл Paглапъ къtpe гѫвepпѫл съъ.

Semeaца întpeпpindepe a цeпepaлѫлї Лепpanti, în тѫввѫmentѫл каре гькѫ aѫпpa apmii aліate, a къzѫt dintp'впѫ пѫnktъ de вedepe, пептрѫ къ n'a isбѫtit a пътpѫnde mînъ лa Балаклава, вnde aліацїї pътaseръ stъuînї пе noptѫл aчesta, aвîndъ tot-d'aѫna komѫnikaцiea deskisъ кѫ тapea ші тагasiile лор de пpoвisiвnї пе atinse; dap din алтъ пѫnktъ, oape кѫm isбѫtise, пептрѫ къ Рѫшїї se tpaseръ în sinrѫpѫл dpѫmъ каре dѫчe de лa Балаклава spre Sebastonoлъ ші лѫaseръ посиції пе niste înълцітї

www.dacoromanica.ro

kape veniaŭ în snateле ostipeї de împresъpape. Ла 26 (14) прінцъл Менчіковъ, ешind desupe чее-л-алтъ naple din Sevastonoлъ, fъkъ o mape пъвъліре asъupa liniilop enrlese ka sъ ле пъе înlpe doъъ foksрї; daka ap fi isььtit sъ ле konpinzъ, ші sъ 'шї dea mîna kъ ценералъл Лепranti. kape venia desupe naplea чее-л-алтъ în snateле armii împresьръtoape, atъnчї. în adevъръ, armiea aліатъ nъ 'шї maї гъsea mîntъipe ші se sokotea ka nepdътъ. Zioa de ла 26, nъse ънъ termінъ ла dopinцеле ценералълї pъsъ, kъчї, dъnъ o iste înkъeparе kъ armiea adversapie, fъ înbрînчітъ în пъunтръ Sevastonoлълї прin dibisiънea лъї sip de Лasi Еванъ, лъsind ne kîmпъ ла 1,000 de oamenї морцї.

Dъnъ doъъ zile în ърma бътъліі de ла Балаklава ші aчелїї бріліante ші fatale шарже a кавалерії enrlese. ънъ oфіцеръ a fost trimisъ în kampъл pъseskъ kъ ънъ stindapdъ парламentapъ ші kъ ънъ dpaгomanъ Armeanъ ka sъ чearъ вое d'a 'nmopmînta морцїї. Ажънгînd ла аван-postpї, nъ 'ia лъsatъ de o kam-datъ sъ s'anponie, dap maї ne ъртъ kemîndъ-ї, se гъsiръ în prezenцa ънъї oфіцеръ ценералъ. desupe kape, ле zîчea kъ e ценералъл Горчеakovъ. Ценералъл zise kътре oфіцеръл enrlesъ:

„Eъ sintъ aїчї ценералъл de kъnetenie, че вreї de ла mine, domnъle?" Oфіцеръл înгъцішînd skonъл misiънеї sale, ценералъл ръspunse kъ ънъ tonъ de sъnьраре. „Amъ înгronatъ морцїї! Snъne-ї лordълъї Рaглanъ kъ noї sîntemъ kpeшtinї. ші kъ,

www.dacoromanica.ro

kiap kînd ne ръѕвоімъ, штімъ а ne 'mплini dalopiea de крештінї; înгропътъ морцїї, ші авемъ înгріжіре de чеї болнавї.“ Dинъ че маї ворвіръ kît-ва, s'a fъгъdвit kъ ва da o релаціе desnpe пътеле oфіцерілор kъzвцї în тїїпеле лор, ші апгаце ne парламентарь ka съ вie a doва zi. Кътре sfîrшітвл конверсацїї, se арътъ че-ва маї кврtenitорь, ші тертінъ прін a zîче oфіцервлвї enглезь, апроno de шаржea кавалерії: „Мъ веї skвza daka воіь zîче kъ atakвл dвmneавoastръ de ла 25, ворвind ka вnь мілітарь, a fost вnь atakь dobіtoveskь“.

A doва zi, trimisвл віind іаръшї, îl înшtiinцъ kъ пв se afla de kît doї oфіцерї Enглезї în віацъ în тїїпіле Рвшілор, ш'amîndoї рънїцї; se маї aflaь înkъ 58 soлdaцї, din kape, чінчї-snpezeче ераь перънїцї. Este штівть însъ kъ afaр de чеї kъzвцї în aчeastъ skвrtъ бътълie s'a nepdвt 108 soлdaцї ші 11 oфіцерї. Чеї 15 soлdaцї kape пв ераь рънїцї 'ш'аь аввt каїї морцї. Enглезїї zikь kъ kazaчїї треbве съ fi оторîть рънїцїї dинъ resвелъ, кънї рътъseseръ маї мълцї. În aчea zi цeneралвл рвsь, ворвind іаръшї кв парламентарвл enглезь desnpe шаржea кавалерії вшoape, zise: „A fost o шаржъ de неbвnї!“

Komandantвл армієї тврчешть, чел че fвцї кв вnь колонелъ ал съь, лъsindв-шї арміea ші pedвteле în воea înтîmплърії, fв înвіноvъцітъ ші degradatь, іар o парte din soлdaцїї Тврчї s'a îmnърцітъ în amîndoвъ катнвріле ka съ'ї окване ла лвkрареа шанцврілор.

www.dacoromanica.ro

Nъ tîpziъ dъnъ avеasta, armiea kombinatъ лъъ îndъrътъ toate nosiцiile de ne înъlцimea dealъrilor kare le okъnase цeneralъl Lepranti, gonindъl dъnъ ъrmъ ші fъkîndъl a se depърta dinkolo de Черпаіа prin въile mъnцilor Таврічї.

Depeша лordъlъї Parlanъ adpesatъ kътre ministpъ de pesbelъ al Engliterїї S. Г. dъne.le de Neskastelъ.

„Din 'naintea Sebastopolълъї 28 oktombpie 1854.

„Milordъ dъne. am onoare d'a въ înforma Г. B. kъ inimikъl a atakat nosiцiea de лa Балаклава nînъ 'n zioъ dimineaцъ la 25.

„Шіръл dealъrilor ne se 'ntindъ în miжlokъl kîmpieї, la al kърора kapътъ se aflъ oraшъl, era proteцeatъ de patpъ mічї pedъte konstpъite ne prinъ. Treї din avestea, eraъ întърite kъ tъnърї, ші ne o 'nъlцime че-ва маї apdikatъ, din 'naintea satълъї Камара, înainte de aprna dpeantъ a noastpъ, era konstpъitъ o 'ntърipe че-ва маї importantъ.

„Aveste pedъte eraъ anърate prin tpъne търчешті; nъ avъsescm алеле în dispositie пentpъ aveasta.

„Inglanderїї din al 93-леа, era singъръл peцimentъ kape se гъsea în kîmpie, afarъ de o parte dintp'unъ баталіонъ komпъsъ din desnърцірї слъвіte, ші o батерie de artilerie de лa a 36-леа di-

www.dacoromanica.ro

visiune; ne miste înțelegĭ de deadreptul care vine din drumul nostru, se aflaŭ marinarii, care din întâmplarea amiralului Dundas tocmaĭ se desbarcaseră. Toate aceste trupe preună mi Turcii, eraŭ d'a dreptul sub ordinele maiorului jeneralŭ Sir Colin Kampbelŭ, ne care 'l numesem ku al 93-lea, la a 4-a divisiune.

„Îndatŭ ce aflaiŭ desupe mișcările inimicului, fiiŭ nevoitŭ sŭ trageŭ de din 'naintea Sevastopolului, 1-ea mi a 4-a divisiune, komandate prin locotenentul S. A. P. dușmane de Kambriĭ mi Sir Ț. Katkar. ne care 'i rugaŭ sŭ se skobească ne kîmnie. Jeneralul Kanrobertŭ ranforsă în urmă aceste trupe ku 1-ea divisiune de infanterie franțesă mi ku vînătorĭ de Afrika.

„Inimikul înceneză operațiile sale prin atakul întăriturile situate desupe naptea noastră, lîngă satul Katara, ne care 'l mi konprinse, dupe o slabă resistență. Dar în urmă mi celelalte treĭ pedestre, ne găsind resistență de kît numaĭ în una, mi'aceasta prea puținŭ timpŭ.

„Ile cea maĭ departată din aceste treĭ pedestre el n'o konservă, dar lăsarea de sine acelor-l-alte. Îĭ permise a pune mîna ne munte tunurile kare se găseaŭ întrînsele. Acelea kare se aflaŭ în urmă doă mici fortărĭ. Fără ținturile de kătre unŭ singurŭ artilerist Englesŭ ce se găsea la fie-kare.

„Kavalerica rușeascŭ înaintă într'unŭ mare nemărginit, ajutată de artilerie. O parte dintrînsa

www.dacoromanica.ro

atakъ frontъл de ла dreapta ал regimentълуї ал 93-леа, ші fъ nъmaї de kît înninsъ de fokъл чел tare ал ачестуї брав регimentъ, komandatъ de kъtre локotenentълъ-колонелъ Ainslі.

„Чeea-л-altъ masъ, mъltъ maї konsiderabілъ ла nъmъrъ, atakъ mareа kavalerie a M. S. ші dete okasie brigadierълуї ценералъ Skarлet, kare se aflъ sъbt direkцieа ценералълуї konte de Лъkanъ, d'a o preîntîmpina kъ orї-че preцъ. Локъл era preа desfavorabілъ пentrъ o шарже a dragonilor nostri, însъ nїчї unъ obstakolъ nu puteа opri marшъ-ле, ші пъvъліръ asupra kolonaelor rъseutї, чеї че kъ toatь sъperioritatea ч'aveaъ ла nъmъrъ, îndatь ші kъtaръ mîntuїreа prin fugъ.

„Шаржеа ачестеї briгade, una din челе maї fericite din kîte am въzut, nu fъ kît-ші de kît opritъ, ші vorbeшte kъ чел maї mare faворъ de-supra briгadierълуї ценералъ Skarletъ, desupra oficerii sъї ші soldaцї sъbt ordineле sale.

„Fiind kъ inimikъл se trъцea îndъrtъ din локъл че okupase pentrъ momentъ, fъkuїъ sъ înaintese kavalerieа, ajutatь de a 4-a divisiune, sъbt ordineле ценералълуї sir Г. Katkar, pentrъ ka sъ profite de orї-че okasie supe a лua îmпъцiniре deaлuлуї înaпoї.

„Acest skopъ neputîndu-se împlini îndatь, ші Puшїї încerkîndu-se a лua kъ dinшїї tunurile че le-a fost okupatъ, konteле de Лъkanъ priimi ordine d'a se penezi îndatь, sь goneuskь ne ini-

www.dacoromanica.ro

mikъ în petraţereа sa ші sъ kaъte a'л silі d'a nъ'шї împlini proekteле.

„În avest timpъ, Rъшіі aъъръ înlesnipea d'a se forma ne lokъл ce 'л okъnaръ, aшezîndъ artilepiea în frъntea-ле ші în flankърї.

„Dъnъ aceasta, printr'o pea înţelegere, de opdine a merge înainte, lokotenentъл ţeneralъ se sokoti îndatoratъ d'a ataka kъ orї-ce preţъ, ші opdonъ maiorълъї ţeneralъ konteле de Kardikanъ sъ înaintese kъ brigada de kavalerie ъшoaръ.

„Opdinea aceasta fъ esekъtatъ kъ cea maї e-nerţikъ maniеръ saъ bravъръ. Lordъл Kardikanъ fъkъ o шarje kъ cea maї mare frpie, atakъ o batepie ce fълţera aъnpa eskadroanelor sale. ші trekînd neste dînsa, kъzъ ne apiepa-gъardъ de kavalerie pъscaskъ; dap akolo, aceste trъpe de kavalerie fъръ atakate de infantepie, artilepie, prekъm tot-de odatъ ші de kavalerie, ші fъ silite a se traţe înapoї fъkîndъ ънъ drъmъ de sînţe n'între pîndъpile inimiче.

„Acest mъvъmentъ fъ operat fъръ amestekъ saъ konfъsie, dap avem însъ a plînţe o nerdere foarte konsiderabilъ de ofiţerї, soldaţї ші kaї. Aceastъ nerdere nъ noate fi kontra-balanţatъ de kît prin stръlucirea atakълъї ші bravъръ.

„Opdinea mi disciplina че aъ înfъţişatъ kavalepiea noastръ. fъcea ънъ kontrastъ snъimîntъtorъ ne lîngъ kondъita kavalerieї inimiче, aceea ч'avъ a se лъuta maї întîiъ kъ brigada cea mare.

„Bînътorii de Afrika înaintaръ ла stînga noa-

www.dacoromanica.ro

stpъ, ші totŭ asemenea fъкъръ o шарже aзъпра унеї батерії рзъешті. Ії німічі fокъл пентрз kît-ва timпŭ ші kз kiпъл avesta fъkз унŭ маре бine kавалеріеї енглезе.

„Am onoare d'a алъъра пе лîнгъ avest рапорtŭ o konie dзпъ ачела ал лъї sip Колiнŭ Катпбелŭ ші ал konteлъї de Лзkанŭ.

„Кет dap лзареа aminte a Г. В. aзъпра termenілор kз kape sip Колiнŭ Катпбелз ворбеште desпре лokotenentъл-колонелŭ Ainзлі. de ла a 93-леа, ші desпре kапitапъл Баркерз, de ла aptілеріеа peцeaskъ, asemenea прекзт ш'aзъпра лазделор че konteле de Лзkанŭ faче maiорълъї konte de Kapdiганŭ ші бrigadiерълъї ценералŭ Skapлетŭ. лаздe kape мерітъ a li pekomandate din totŭ пзnktъл de вedepe. Konteле de Лзkанŭ пе trimiцîndз-mї înkъ пзmеле челор лалцї oфіцерї kape s'aŭ distingзatŭ, sokotesk a ві ле komзnika kз okasiea вiitoape.

„Inimikъл n'a maї fъkзt унŭ алтŭ mзвзmentŭ înainte, ші ла sfîршітъл зілеї бrigada din гзardie de ла 1-еа ші de ла a 4-a dивisiзne se 'ntoapse în kamпъл de маї 'nainte, прекзт ші trзпеле franцese, afaръ de o бrigadъ de ла 1-еа dивisiзпе, че ценералъл Капробертŭ fз în destъл de бзпŭ ka sъ o лase sпре a sзцine пе sip Колiнŭ Катпбелŭ.

„Рецimenteле pestante але бrigadeї de Inглandepї se onpiръ asemenea sзбt поалеле dealълъї.

„A 4-a dивisiзne înaintase пînъ пе dealŭ, ші sip Г. Katkapŭ peokзпъ зна din pedзte прin Тзрчї,

www.dacoromanica.ro

dîndu-ле ажуторъ, ші профіцъ de okasiea karabinerілор съі a nimічi dosъ tunурї inimiче.

„Міжлоачеле de апъраreа nosiцii întinse че Търчіі o okупase de dimineaцъ, ne fiind îndestuле, гъsiiъ de kuвiinцъ. prin înцelegere ku цeneралul Kanroperъ, d'a ne traце ostiріle челе depъrtate prin deosebite пърцї але dealuрілор, ші întuлцindu-ле prin konsideraвіле uнterї mapine, че вот desbarka din base, prin konsimцîmîntul amiралuлуї Dundasъ, съ ле kончentrъm din 'naintea stpîmtoріі kape dяче supe Балаклава ші ne înъlцimea dealuрілор челор марї, ла dreanta noastrъ. ka ku kinul aчesta sъ maї skurtъm întindereа liніі челіі de апъраре.

„Біne воіцї a priimi ші ч. л. t.

„*Raглanъ.*“

---

www.dacoromanica.ro

БЪТЪ.ІА DE .ІА ІNKЕРМАNЪ.

VIII.

Ачestea sîntъ împreџiъrъріле ъrmate nîn'ачi, împreџiъrъrї însoџite de fante глorioase kape aъ kostatъ віаџa atîtor бравї. Ачestea sîntъ amърнтеле челе marї kъ kape пъmîntъл Krimeeї se ва 'nsemna într'o zi în istopiea nonoлilor. Însъ nъ e 'ndestъл ачeea че възърът nînъ aічї. în челе doъ бътълїї ретаркабіле, prekът чea de ла Алma шi чea de ла Балаклава, kît шi atîtea лovірї parџiale netrekвte maї în toate zilele ічї шi koлea. de kînd s'aъ 'nчenътъ operaџiile în kontra Sebastonoлълъї, чі ачeea че e шi maї isвitorъ nentrъ lektorї, e лъnta че васеле skadrелor вліate sъsџinъръ în kontra ръълъї timiъ, kape maї tot-d'aъna începe în лъnile ачestea, шi devine nerikolosъ nentrъ плътireа ne mareа Neaгър. Soapta trimise віжелiile челе maї marї, ръskolind sпътmîntътoareле валърї але елстентълъї fъriosъ, шi

www.dacoromanica.ro

челе маї марї base de kape ap' tpetяpa însяшї четъцile de гpanitъ sitяate ne тарцinea тъpiлор, fяpъ apяnkate de stînчї яnde 'шї въzяpъ neipea; алteле, лянtînds-se маї тялte zile шi попцї în тіжлокял янаї xaosъ de anъ шi întяnepikъ, se въzяpъ nevoite a apяnka totъ materialял, amяniцiea шi însя-шї тяняpile dяne dînseле пятаї ka sъ se mîntяiaskъ ne sineле шi ekinaцiял de ostipe чe transnoptaъ.

O asemenea soaptъ авя *Enpikъ* IV, чел маї таре basъ din skadpa franцesъ шi *Pestpibяцionял*, basъ englezeskъ. Aчi s'a черят чea маї înaltъ kanачitate a amiралilор, шi цenia чea маї npofяndъ a fost пяsъ în aktibitate nentpя a skъna флoteле de ла neipe. Sятъ de nedичї, sятъ de nenopочірї bîntяi armiile kombinate în тіжлокял търії шi ne яskatъ, яnde se гъseaъ d'asяnpa stînчілор челе тянtoase але aчesteї църї; шi kя toate aчestea, жярпалял fя tnkeeat de kътpe ministepeле атбелор пятерї ka kampaniea de iapnъ sъ kontinяe fъpъ întpepяnepe. Гяверпял Franцeї маї kя deoseбipe n'a лinsit d'a прокяpa ostaшілор sъъ tot felял de провisionape шi тіжлоаче, прекят întpъkътинцї sirяpe, кожоаче, flaneле, pemediярї în kontpa воалелор kontaцioase, пînъ шi къsяце noptative, konstpяite întp'adinsъ, supe a se пятea опяne ла aспpimea epniї шi a sяfepi маї kя яшяpinцъ kanpічіял яneї кліme kя kape пя sîntъ dedaцї. Ast-felъ епопееа kamnanii челії марї, ka шi aчeasta, яneste în sine mїї de атъпяnte шi epi-

www.dacoromanica.ro

sode trapiче, пе kape istopiea маї în ъртъ пъ ле ва treче kъ вedepea. Ъna însъ kape este ші маї fълдерътoape de kît челе че въzърът nînъ aчі, kъ kape anъл aчesta вoi паркъ a'шї kъnъna frъntea; чea маї enepдікъ ші маї terівілъ din kîte s'aъ netpekът în timшїї treкъдї, fъ aчeea de ла 5 noemвpie (24 oktomвpie), tot asemenea de колosалъ ші sînдeроasъ, dвnъ kът o zikъ чеї маї mълдї, ka aчeea de ла Baterло... бътъліа de ла Inkermanъ.

Маї 'nainte însъ d'a intpa în aчeastъ deskpiepe imлoptentъ, porъ лвareа aminte a лektopілop asвnpa aчestеї пъpдї de konpesnondendъ, kape e trasъ din жвrnaлвл înkonдiвpърії Sebastonoлвлві, шi'n kape вede чine-ва aчeea че 'і trebвe, snpe a'шї fa-че o idee de stapea în kape se aflъ ostipea okъnatъ ла konstpъkдiea шandъpілop sъbt mъpъл ce-тъдії челії împresъpate.

„3 Noemвpie, (22 oktomвpie).

„Timnъл e peче, вskочосъ ші senінъ. ші лъkpapea înainteasъ kъ чea маї mape înлesnipe într'вnъ пътînтъ kape este pretътindenea înдesatъ пъmaї de stînчї de neatpъ. S'a 'nчenът desnpe napтea stîngъ a se prelвnді a 3-лea паралелъ, ші se вptеazъ kъ sъnътъpa înainte snpe dpeanta, npin miжлokвл în ервърії ші npin nътepea a o sът de бpaце enepдіче, npin kasmaле ші вneлte de лъkratъ în stînчї. Napтea aчestеї лініі, kape face fadъ ла вngівл Bastionвлві Katapiъ, este маї toatъ formatъ

www.dacoromanica.ro

din savĭ de пъmîntĭ. Dîndu-ĭ лъpцiimea nevesapie, kъutъmĭ tot-de odatъ a nerfekцiona komunikaцiea de din anoĭ.

„Sumъ de прожектиле de totĭ felюл, dipiцeate în totĭ minuцюл asupra baterиilor noastre, nu înveteazъ a kъdea ka плоаea d'asupra avestor шanцurĭ, însъ ne fakĭ prea nuцinĭ rъĭ, шi armiea aбia noate numъra ne toatъ zioa ka ла doиъ-zevĭ de oameнĭ kъzuцĭ. Artилeriea noastrъ, de шi e mюлтĭ maĭ inferioaru ла numъrĭ, de kît aveea din vetale, însъ ръsunde ku sukvesĭ, doboaru metereseле de d'asupra murюлuĭ, dъ fokĭ ла erbъriĭ шi ла orĭ ve maĭ гъseшte, шi fъru îndoeaлъ kauseasъ iniмikюлuĭ mюлtĭ maĭ marĭ stpikъчunĭ de kît ел noъ. Maĭ алesĭ baterиea чea din urmъ a noastrъ fiind armatъ ku tunurĭ de marinъ, varsъ чел maĭ spъimîntъtorĭ fokĭ. Aveste tunurĭ nutemĭ zive kъ sîntĭ de чел maĭ маре kaлiбru, din kîte se гъseskĭ în korъбiile noastre. Dar aveea ve este maĭ de miраре e mъriшea шi kalitatea бombelor ve arunkъ; una dintr'avestea, spъrîndu-se în локюл unde a kъzut, a uvis unĭ-spre-zeve tunarĭ.

„4 noemвrie (23 oktombrie).

„Timпюл e плoiosĭ în aveastъ dimineaцъ, kare adaogъ шi maĭ mюлtĭ ла гrevtatea ostenелilor шi devvementюл бравilor nostri soлdaцĭ, чeĭ ve, din patru nonцĭ numaĭ una se notĭ odixni suut tenteле лор. Într'avestea, administraцiea se silешte прekît noate a îndюлчi aste гrevtъцĭ, împъrцiind, прekît 'i e 'n

www.dacoromanica.ro

пътинцъ, d'але mînkърiї ші бъътърĭ, гъkînd ші гра-тifikaцiї aчestop лъкръторĭ inimoшї. Жоia ші dъ-mineka лi se dъ ла fie-kape kîte вnъ пахаръ de вinъ, ші 'n kît timпъ se гъseskъ ла лъкръ, лi se dъ kîte 60 de чentime пe кърsъ de doвъ-spre-zeче ope zioa, iap пentрв noaпte kîte 70, kîte o порцie маї мълтъ de пesmeцĭ ші pakiъ. Aчeasta din вртъ se тъпînkъ ші se вea înъвntрв п'în шанцърĭ, ш'апоĭ съ маї вezĭ че веселie пe oaменĭ; ші toatъ гля-ma пe eвte asвпра doampелор гiвлеле ші бомбе че пe вinъ de ла Рвшĭ, kape, în fie че пвпktъ, вnde se aflъ вре вnъ soлdatъ, kade чел пвцinъ kîte o жвмътate dвzinъ пe fie-kape minвtъ. Крez, прiп вртape, kъ пвtem ziче, kъ de kînd s'a inвentat пра-fвл de пвшkъ, нiчĭ odatъ пв s'a konsвmat atît de мълтъ; ші aчeastъ konsвmape se пape kъ мерце kpeskînd, înkît, de вре o чinчĭ-spre-zeче ziле în-koa, раръ s'a 'ntîmплat în вре o seaръ съ пв se zikъ: „Astъ-zĭ s'a apвnkat de kît tot-d'aвna маї мълте fokврĭ.“ Sîntъ niste ope neste zi în kape пвtem ziче kъ e вnъ adевъратъ notonъ. Aseмeнea, azĭ dimineaцъ, în kърцere de чinчĭ minвte, пвтв-рътъ пвтъра чinчĭ обвse ші fokвл пв înчetъ de kîtъ tokmaї noaнtea, kape timпъ Рвшiї 'л amпло-iasъ spre a репara stpikъчвпеле вртate în батерiile лор de кв zioa ші a konstpвi алтеле пвоĭ.

„Find kъ akвm пe aflътъ în anpoпiepe de dînшiї ka ла o sвtъ ші kîte-ва metpe, se aвdъ kвm лвkpeazъ; ші пвtem kîte odatъ, пвind вpekea ла пътînтъ, a aвzi kît ші a вedea кв okiї че лвkpeazъ.

www.dacoromanica.ro

În ţeneralъ, eï fakъ lartъ mъlţъ, dar nъ alît kît fakъ niste bande de kîinï miserabilï, ce sîntъ goniţï din pъdurь cetăţii ka niste gărï nefolositoare, ši kare s'aŭ refugiatъ aproape de noï n'în kase părăsite kare se găseskъ afarъ din oraš. La noï se petrekъ poporile într'o tăcere religioasъ; fie-kare štie kъ nerzînd unъ minutъ noate kosta viaţa unui kamarad al său de arme, ši pentru aceea, kare de kare se 'ntreče a lăkra kъ o nesnsъ ardoare. Ox! kît de mulţъ atunčï resbelul, ne kare čeï maï mulţï dintre ăï înţelepţï îl blestemaŭ, dă omenireï kare se găseše împovărată kъ greutăţile lui, niste suţete de o mîndrie leşitimă ši niste marï ši sublime lekţiunï! Aša dar, voï kare spekulaţï statul kъ čele maï mičï servicii ši în plînţeţï în gura mare kъ n'aţï fostъ răsplătiţï, čerîndъ slujbe ši rangurï de aceea kă aţï sakrifikatъ unъ firъ de părъ če vi s'a alăit în kapъ-vъ totъ în aceladă ši 'n aceladă postъ, ia veniţï aičï să vedeţï ne viitorul minerъ kum lukreazъ stîlpindu-se sudătorile skobitorile stîlpilor ne kare le udă kъ sudoarea frunţii sale. Statul 'i a dat azi diminea unъ nesmetъ ši o bukăţikă de slănină ši el dă ţării sale viaţa fără a murmura: o bombă vine de 'l lovešte kare se sparge neste korpul său če nu 'l lasă de kît numai niste bukăţele. Kamaradii săi adunъ d'aci unъ braţ, de dinkolo unъ picior, maï dinkolo unъ če kare seamănă ka o kărăţină, denunъ kărnurile sale čele sînţerînde în akoperemîntul morţilor ši se unъ

*

www.dacoromanica.ro

iаръшї ла лъкрѫ. Fi-ва оare глоріea kare ва ръ-sилъti ачeastъ обѕkкръ вiktimъ?... Маї azї dimi-neaцъ îmї sпѫseseръ în treakъtъ пѫmeле лъї ачeї ka-re'ї пѫrta ръmъшiцеле, dar пînъ seapa, în momen-tъл kînd skріъ ачeste лiniї, 'i 'л am ші вitat.“

Ла 5 noeмвріе (24 oktoмвріе), fѫ вna din челе маї вріліante ші sînцeроase ziле în kare am-веле ostipї тъіаръ sпeранца armii рѫseшtї d'a пѫ-tea skъna Sebastonoлъл. Fѫ вna dintр'ачеле ziле kare kѫ totъ dpentъл kѫвîntъ îї пѫtem ziче kъ kom-плекta aktъл алтреілеа ал ачesteї traцedїї вnів'рsале.

Peзервеле челе тарї disпonibiле але armii рѫseшtї sosiръ desпре пърцiле Dвпърїї, Dniestрѫ ші de ла Бopistenъ, ші kѫ ачeste трѫпе de pan-foptъ але armii din Krimeea, îmпъratъл Nikoлае trimise neînsвшї doї fiї aї sъї, тарii-dвчї Niko-лае ші Міхаілъ ka sъ aцîцe ші sъ noatъ esaлta моралitatea ostipeї prekѫm ші a гarnisoaneї.

Шапцѫріле îmпreцiѫrъл тѫrълвї четъцїї fiindъ апroniate ka ла жѫmъtate бъtae de пѫшkъ; бate-piile nentрѫ брешъ epaъ konstрѫite ші armate; doѫъ din бastioaneле орашълвї se aглаъ sfърîmate ла вneле пърцї de kътре tвпѫріле enrлese ші franцese, ші пѫ se aштenta de kît a se хotърî zioa nentрѫ asaлtъ.

În ачeastъ zi, 5 noeмвріе, desпре amîndoѫъ пѫnktѫріле de вnde se 'nчenъ liniile îmпresѫръ-toape, armiea рѫseaskъ, esekѫtъ kѫ toatъ пѫtepea вnъ atakъ din челе маї terівіле kare ap' fi пѫtѫt

www.dacoromanica.ro

продъче азънра артіі аліате чеде маї непорочіте ъртърї, дака нъ ера пре'нтîмпінатъ ші німічітъ прін ачел кърацій неште нътереа омеческъ де таре.

Прінцъл Менчіковъ ші цепералъл Данінбергъ, дін прежпъ къ fii îmпъратълъї, цінъръ маї întîiъ жнъ консілій, прін каре, în ъртареа планълъї че se зіче къ s'ар fi dat de însъшї împъратъл Николае, ла Sînt-Петресъргъ, s'a хотърît планъл de атакъ.

Дънъ бътъліеа de ла 25 октомвріе, în каре цепералъл Лепранті fъ бътътъ, къ тоате редътеле че ле лъасе, ші пердереа ачелъї нътъръ de оаменї ал кавалерії енглезе, ачест цепералъ възъ къ нъ поатĕ къ нічї жнъ кінъ съ калче în ачест пънктъ редътеле лініі челїї марї de întърire, але къріїа посіцій, претътіндепї ераъ апевое de апропіатъ. Аша дар, цепералїї ръшї, атакîндъ întр'ачеастъ зі къ нътерї нътероасе, арміеа енглезъ деспре франкъл дрептъ, де чеea парте de апа Черпаіа, се паре къ воіаъ съ сілеаскъ лініеа întpeсърърії, ші înaintîndъ ла міжлокъ, întр'ачеаста кît ші întре лініеа остіреї de обсерваціе, апої жнідъ-se къ арміеа цепералълъї Лепранті, съ се арънче азънра Балаклавеї. Дака ар' fi ісбътіт în ачеастъ маневръ, арміеа ръсеаскъ ліа din снате атît întърірі-ле шанцърілор кît ші посіцііле редътелор чеде естеріоре de апъраре. Ші 'n ачел тімпъ, кînd трънеле енглезе s'ар fi аflатъ къ тотъл înкъерате къ арміеа ръсеаскъ чеа de ажъторъ, гарнісоана сне-

www.dacoromanica.ro

ціалъ а Sebastopolвлвї, era decîsъ a faче o пвterпікъ пъвъліре în kontra лініі de împresвраре a ostireї franцese, ші Dвmnezeŭ штie че s'ar fi maї întîmplatŭ....

Ценералїї de kъпetenie aї ostirilor aліate fвръ înшtiinцaцї de nвoвл panfoptŭ pвseskŭ, prin вaseле kape se aflaŭ staцionate ла Перекопе. Era dap kвnoskвtŭ kъ aчeastъ armie, kondвsъ de kътре ценералвл Danenвергŭ, вnвл dintre ценералїї kanaвілї aї Pвsii, ші de kътре amвїї fiї aї împъratвлвї, marїї dвчї Mіхаілŭ ші Nikолае, se komпвnea din a 10-леа, a 11-леа ші a 12-леа dівisівne; fie kape din aчeste korпврї aвînd kîte 16 bataліoane de infantepie, 2 batepiї de aptілepie, dap kaвалepіea nв se nвtea шti întokmaї ka ла kîtъ ввmъ se вrka: în totalŭ, 30,000 soлdaцї kape вeniръ, adвшї în kъpцe de noштie, dвпъ че 'ш'aŭ fost лъsatŭ maї întîiŭ вaгaцівл ла Nikолaeiŭ.

Ажвnгînd întp'o пъdвpe ka ла dovъ леге snpe nopdŭ-estŭ ал Sebastopolвлвї, armiea se onpi aчi, ші чеї doї marї dвчї, fiї aї împъratвлвї, se nвse în komвnikaцie kв прinцвл Menчikovŭ, чел че veni îndatъ snpe a'ї întîmnina.

Гъseskŭ d'o neanъratъ imnopтenцъ a deskpi întp'aчeasta panгвл че okвпŭ în armiea pвseaskъ astї doї прinцї, fiї aї împъratвлвї Nikолае, че veniръ în fpвntea ostirilor saле ла Sebastopolŭ.

Mapeле-dвче Nikолае, ал чinчilea пъskвtŭ ш'ал treilea fiŭ ал împъratвлвї, se aflъ în вîpstъ

www.dacoromanica.ro

de doвъ-zeчї шi трeї de anї. Este insnektopъ цeнepaлъ de цenie, adiotantъ împъrъteskъ, întitвлatъ колопелъ ал вnвї peцimentъ de dpaгonї, ал вnвї peцimentъ de гpenadipї ш' ал вnвї peцimentъ de квipasipї de Astpakanъ. Întpe алтеле, маї este шi пponpietapъ de ал 2-лea peцimentъ de хвsapї aвstpieчї шi кънetenie ла ал 5-лea peцimentъ de квipasipї пpвsienї.

Мapeле-двче Міхаілъ, ал шase-лea пъskвtъ ш'ал natpв-лea їй ал împъpatвлвї, e în вîpstъ de doвъ-zeчї шi doї de anї. Ape titвла de kaptiepъ maistepъ цenepaлъ de aptилepie, e komandantъ de a 2-oa вpigadъ de aptилepie a гвapdii împъpътeшtї, колопелъ de вnъ peцimentъ de лънчepї, de вnъ peцimentъ de dpaгonї шi de вnъ peцimentъ de вînътopї кълъpeцї. E înkъ пponpietapъ de ал 20-лea peцimentъ de infantepie aвstpiakъ шi кънetenie de ла ал 4-лea peцimentъ de хвsapї пpвsienї.

Цinвpъ aчi konsiлiвл de pesвелъ, ла 3 noemвpie, ла kape esistapъ nвmaї fii împъpatвлвї, ppinцвл Menчikoвъ шi цenepaлвл Гopчakoвъ. Întp'aвesta s'a хотъpît ka dвnъ doвъ зiле aлiaцii съ fie atakaцi. Apmiea съ se dipiце snpe Inkepmanъ, съ konpinzъ вatepiile foptifikate че kopona вîpfвpiле deaлвpилop de вnde se faче kîmniea Inkepmanвлвї; шi d'aчi, съ калче naptea opientaлъ de întъpipea Fpanцesилop, desnpe чee-лалъ kîmnie kътpe Балаклава.

Tot-de odatъ întp'aвest timnъ, съ se esekвtese шi o eшipe a гapnisoanii. S'a хотъpît ka a-

www.dacoromanica.ro

veasta съ se ѫrmeze între ſopterepea Karantina ші ſopterepea de ла sădă, (aveea пе kare soldaції ſranцesї o пѫmіръ ſopterepea Kataptѫl). O nарte din гarnisona oraшѫlуї ші a ſopterepeї de ла sădă съ atave ші съ stріve 1-ea ші a 2-oa batepie ſranцesъ, kare fъvea vel maї mare ръă oraшѫlуї. Negліцearъmă însъ într' alteле a aръta ш'aveasta kъ oraшѫl se afla într'o stape kă totѫl deплorabілъ. Lіпsa de anъ, пentrѫ kъ ostіріle alіate aбъtъръ kѫrsѫl a kîte-va pîѫrї, se simцia kă deosebіre, ажѫtîndă-se пѫmaї din peservele de anъ de плoae ші ve-va isvoare kare se гъseskă în nъѫntrѫ oraшѫlуї. Afaръ d'aveasta, moptalitatea vea terібілъ; snitalѫrіle fiindă înkъrkate kă ръniцї ші bolnavї; moartea ші destrѫkцiea, desola пе bіеції vetъцenї; femeї ші bърbaцї plînцeaă d'o potrівъ ші se rѫgaă lуї Dѫmnezeă a le ardika bічіѫl aveста de пе kapă-le. Гarnisoana însъ kă artele în mînъ era gata d'a 'nъbъші orї ve ръskoalъ ші a imnѫne tъvere în inimile tѫtѫlor, pînă ve sosipea ажѫtoarелор ші iлѫstrії oasnї, însѫші nepsoana fiілор împъratѫlуї, deштentъ înkъ odatъ sneranца în inima împresѫraцілор, ші kă o nesnѫsъ înflъkъrare toцї aштentaă semnalѫl.

Lѫkrѫріle fѫръ regѫlate kă kipѫl maї sădă aръtată, ші prinцѫl Menчіkovă onpi пе seama sa komandarea колоанелор d'a esi din vetate. Armіea ші ажѫtoарелe fѫръ date sѫbt opdiніle цeneralуї Горчаковă, Daninbergă ші ч.л.t.; пentrѫ kъ armіea de operaцie priimi aseменea ші trѫne

www.dacoromanica.ro

din пъвпірв Sevastonoлвлвї. Iap чеї doї marї-dвчї, fъчеаѫ în armie naple din staввл mажорѫ ценералѫ.

Toate disnosiцiile черѕte, fъръ чea maї mikъ amînape saѫ întîpziepe, fвръ лвate nentрв a asigвра èsekвцівnea плапвлвї ачesta.

Ла 5 noemвріе, o чeaцъ întвnekoasъ akonepea toatъ цара. Ile ла natрв ope de dimineaцъ, ценералвл Boske nріimi mtiinцъ desnpe anponiepea Рвшілор; dвnъ snвsa iskoadелор sale, inimikвл înainta snpe dpeanta ostiрелор aлiate, вnde se 'ntindea estpemitatea лinii de ла a 2-oa dibisiвne fpanцesъ. Лордвл Раглапѫ mi ценералвл Капробертѫ, înmtiinцацї desnpe ачeasta, алергаръ nвmaї dekît în miжлоквл ostipeї, nрііміръ papopтвл ценералвлвї maї sвsѫ zisѫ mi opdonaръ a 'nainta panfoptвріле.

Ile kînd se onepa ачeste пpenapative, a 6-лea mi a 7-лea dibisiвne pвseaskъ ешia din 'пъвпірв Sevastonoлвлвї mi se pевпia лînгъ estpemitatea пъdвpeї kв a 10-лea, a 11-лea mi a 12-лea; nвmъpвл totalѫ ал ostipeї se вpka mînъ ла 50,000 ostaцi mi авеаѫ 80 de твпврї. Kontinвaръ d'aчi маршвл лор asвnpa aлiaцiлор, snpe Inkepmanѫ. Întiia miшkape fв întp'adinsѫ onepatъ ka съ ameцeaskъ ne aлiaцї, mi mъptвpisind adевъpвл, isввtise de minвne mînъ ла вnѫ локѫ. Ажвnгîndѫ eї întp'o distanцъ oape-kape, se авъtвръ snpe dpeanta, mi în локѫ d'a цine dipekцiea kape tpеввea съ'ї dвkъ neste a 3-лea dibisiвne fpanцesъ, deteръ пъвалъ asвnpa вnвї dealѫ întъpitѫ kв kîte-ва

www.dacoromanica.ro

лънърї dintre kape doъ ераѣ de ънѣ калібрь таре, ші апъратe прin 100 de Енглесї.

Ачeastъ mînъ de oamenї fiind koплешітъ de kътre ънѣ пътърѣ таре че вeni aзънръ-ле, înnлini kь вравъръ datopiea лор. Мълцї dintr'înшiї fъръ ъчішї n'în tenteле лор, iар чeї-л-алцї se fortaръ în линie ѕѣѣt fokъл inimikълві ші цінъръ оаре kape pesistenцъ. Рѣшii înцелегîndѣ kъ n'аѣ din 'nainteле de kît ънѣ прea mikѣ пътърѣ de soлdaцї, лъаръ no-siцiea ачeasta kь fronтъл. Енглесiї апгаџеаръ плinї de kъраціѣ astъ лънтъ neste пътinцъ de sъѕцінътѣ, ші în kърînd, kъzъръ тоцї ѕѣѣt глоапцеле ші баіо-нетеле Рѣшілор, fъръ ka вре ънъл съ 'шї пъръ-seaskъ nostъл. Stътъръ ne локѣ ші se sakriбiaръ mînъ ла чел din ъртъ, iар epoikъл лор девъементѣ пь лъзъ nimълві kъвîntѣ d'аї kritika nentрь ачeasta ka de o nepozie.

Рѣшii intрîndѣ în nosesiънea astъї deалѣ, înaintaръ kътre ънѣ алтѣ kорпѣ de Енглесї, kь ачea anpindepe kape dъ ѕѣkчесъл întîiѣ, iар ачesta, îї прiimi totѣ kь ачea enepцie în nosiцiile сале. Ast kорпѣ, fъkînd napte din a 2-oa dівisіъne енглезъ, пътъра 2,000 de oamenї. Pesistenцa sa fь admi-раѣілъ ші опрі ne Рѣшї în локѣ. În kърцере маї ѣine de o оръ, inimikъл, крezînd kъ аре a фаче kь o пътере таре, пь kътesa съ se destinzъ, ші перdь прin ачeastъ ѕїіічъне fрѣктъл челъї маї бріліантѣ деѣътѣ.

Kь toate ачestea, ast kорпѣ, пѫ пътea съ цie тълтѣ timпѣ o лънтъ inегалъ; zioa înченea a se

www.dacoromanica.ro

їві, ші чеде dintîiŭ paze але soapeлвї пвtea съ împръштie negвра ші kв aчeasta înlesnia armii pвseшtї miжлoaче mвлтŭ întinse. Enrлesiї temîndв-se dap a nв fi koплешиць, epaŭ rata a se traце îndъръtŭ ka съ se вneaskъ kв divisivnea чea mape, kînd de odatъ aflaръ de sosipea panfoptвpilop.

Epa шase ope de dimineaцъ. Dвчеле de Kambpiци sosi maї întîiŭ kв Inrlandepii, rpenadipi Peцini, 2,000 de oamenї; лopdвл Katkapŭ kв 2,000 oamenї de ла a 4-a divisivne; anoї цeнepaлвл Бpовнŭ kв 2,500 oamenї, prekвm ші aptилepie. Aste koлoane pesnite formaŭ în totalŭ 7,000 soлdaцї.

Pвшiї priimiръ întîia лор лoвipe fъръ a se da kît o iotъ îndъръtŭ. Ръзboivл se aцîцъ kв toatъ fвpia, se anraце în toatъ întindepea линii, ші dвпъ o жвmътate oръ fв o лвптъ чea maї înвepшвnatъ în kape Enrлesiї ші Pвшiї ажвnseръ a se лва ла вaionetъ kв чea maї kpînчenъ връжтъшie.

Kв toate aчestea, komandanцii de kъnetenie, foapte mîxniцї, aштentaŭ în tъчepe pesъpsapea inimikвлвї din maї мвлte пъpцї, ші neштiindŭ че skimбape a fъkвt în dipekцie, tpimiseръ adiotanцii лор npetвtindenї. Aflîndŭ de чеде че se netpечea atвnчї, nopniръ îndatъ iskoade съ вazъ daka Pвшiї veniaŭ în faцъ-ле saŭ ле tpekвse în snate, ші nвseръ sъ întpebe nвmaї de kît ne лopdвл Katkapŭ daka ape nevoe de ажкtopŭ.

Se asigвръ kъ цeнepaлвл enrлesŭ, плinŭ de aчea konfiенцъ чe 'i însnipa бpaввpa soлdaцilop sъi, pъ-

www.dacoromanica.ro

sunnse adiotantulul tpimisŭ de ţeneralul Boske: „Da, însъ nu въ гръбіцї.“ Oficerul franţesŭ kare nutea duce ştiinţъ despre stareа lucrurilor, alergъ înграбъ kътre komandantul de kъpetenie; ші ţeneralul Boske priimi ordinŭ de la ţeneralul Kanpoбertŭ ka sъ misче ostipea kit maї kurînd în aţutorul korpulуї челуї anraţatŭ.

În timpul aceла, inimikul fъчea înaintърї marї. Челе douъ aripї але enrлesilor eraŭ atakate, ші îndatъ o desfъşurare foapte întinsъ a unеї колоане puseştї, komandatъ, prekum se zice, de însuşї ţeneralul Горчеаковŭ în nepsoanъ, ле околі ku totul. Enrлesiї formaţї în kareurї, priimeaŭ ku чел maї mare sîrţe рече ші nemişkare din локŭ шаржеле Pушилор. Eї îї пъвъleaŭ de toate пърţіле, îї stpiveaŭ din че în че maї mulцї ші luпta deveni în adevърŭ sпъїmîntъtoare.

Enrлesiї se vedeaŭ nepduţї: lordul Katkarŭ kъzu, dучеле de Kamбріџ kъzu omopîndu-i-se kalul, ţeneralul Бровпŭ prekum ші alцї oficerї superiorї kъzuръ ne pînd unїї duпъ alцїї, ші ajutoareле пumaї soseaŭ. Toatъ silinţa în disperaţiunea epoikъ a soldaţilor nu era în stare sъ run черкul чел de ferŭ ші de fokŭ kare 'ї stpînuea din toate пърţіле. Требueaŭ orї sъ se dea upinшї orї sъ moarъ ku toцїї! A se da, nimї kъ trечea kui-ва n'în minte. Se renezіръ dar ka tърbaцїї asupra pîndurilor inimiче; baioneteле lor se 'nkovoiaръ, se frînseръ, se serviръ ku patуriле пушчилор ka ku niste uarї; ш'avestea fuръ sfърîmate; luaръ de жosŭ netre ші

www.dacoromanica.ro

орї че гъзіръ sпре a'шї ръзбъпа de mînie шi de търбаре... Грътезіле de морцї шi ръпіцї se ardikaз ka niste pamparтърї din 'naintea inimikълъї.

Într'avest kinз terівіла dpamъ цinз ka ла treї ope. Disперацiea se зркъ пînъ ла кълтea чea маї înaлтъ kape noate fi, шi nimълъї пътаї ръmînea minte ka sъ шtie че требъea sъ fakъ! Însfîrшitз, o лартъ de denapte ka тъцiреа вîntълъї лові авъзл челор disперацї:

„Кърацiз Enrлезї! Тръiaskъ Împъратл! Тръiaskъ Enrлезii!..“ Aчesta ера зпетл шi лартa че fъчea fрпtea колоанеї a ценералълъї Boske, kape вenea în fзгъ, însзfлецitъ fiind de însз-шї nersoana sa; 4 компанії de вînъторї, 6 компанії din ал 2-лea баталіонз шi din ал 3-лea de zвавї, 5 компанії de Търко шi 1-іял баталіонз шi ал 2-лea, прекът ш'ал 50-лea de лinie, panfopsate прin ал 6-лea шi ал 7-лea лецере.

„Ура!..“ ръзпънseръ de treї орї Enrлезії; шї însзfлецiцї прin бравії лор компаніонї de арме, se apънkaръ din пъоз ka леіі asкпра pîndърілор ръseштї шi ле snapseръ kъ o енерцie neste natъra omeneaskъ; алте pîndърї se formaз ka niste четъцї înpreцърз лор шi пъ'і слъбea kîtз-шї de пъцinз, fъkîndз-se înkъepapea шi маї satanikъ.

Desпре naptea зnde soseaa ценералл Boske, nз se zъpea прin tpîmба пъdърілор de арме, de kît o мълцime нетърцinitъ de оатенї. Трънеле franцese soseaз kъ іщеала topentълъї шi se formaз în лinie sзbt fokъл чалор 42 тънърї рзseштї. „Nз daцї

www.dacoromanica.ro

fokъ, konii, stpira цeneралъл; пъ daцi fokъ, kъ ловiцi пe Enrлesi. Ла baionetъ! ла baionetъ бъецi! Трiaskъ Împъratъл!“

O лartъ пetърцinitъ se apdikъ de odatъ kape atяцia sromotъл бътълii, ші ka ловiреa tъпetълъї eї kъzъpъ înвершънацї asъnpa Pъшilop. Pîndъpile avestopa slъбipъ ші se snapseръ sъбt ловiреa чea teribilъ a ostipeї Franцese. Цeнepaлiї Pъшї se лъntaръ kît пътъръ a pesista în kontpa avestop topente de ostipї tърbate; bataлioane-ле лор însъ se sterцeaз din faца пътîntълъї ka sъ лase локъ inimikълъї d'a treче. Kъ a fълцerълъї sklinipe trъneле цeнepaлълъї Boske fъръ pesnite, ші ънъ atakъ de frontъ silі armiea pъseaskъ sъ ia defensiва ші a se petpaце. Epa zeче ope de dimineaцъ!

În miжлокъл atitop katastpofe греле, лъnta ші тъчелърiea чea sînцeроазъ a amбелор ostipї, fърiea soлdaцilор ші înklештarea чea neazzitъ a Enrлesilор, Franцesї kъ Pъшї, ърлетъл iadълъї ші блestemъл чел din ърtъ kъ kape черъл împoвърне fii пъkatълъї пъ пътea fi maї terибilъ de kît disnepaцiea цeнepalilор de ла nopdъ kape se лъntaз a sssuine ш'a 'nзблецi kъpaцiъл soлdaцilor sъї; aчeї че, de ші înвinшї oape kъm, însъ petipada лор ера o petipadъ de ferъ saз de neatpъ, пе kape пътaї kъpaцiъл чел sънpa-natъpalз al ostipilor de ла oчidentъ a пътt-o ърni din локъ.

Doъъ-zeчї ші natpъ de ope s'aз netpekътъ în aчest kinъ ші чeї maї mълцї dintpe ostaшї kape

www.dacoromanica.ro

пѣeaѫ съ спѵе сѵтъ de лѣкрѵрї пetpeкѣte în aчea-
stъ sînцeроasъ вѣтѣлie, aѫ къzѵtѫ ka niste eрої,
aѫ къzѵtѫ пentрѵ onoarea stindapdѵлѵї, fie kape
în пърціле лор.

O îmпpeцiѵpape însъ desпpe kape пѵ taчe
konpesпondenцeле desпpe teatрѵл pesвелѵлѵї, пѵ
e de ѵпѫ mikѫ interesѫ спре a mѣлцѵmi kѵpiosi-
tatea domnілор лektорї. Ѳпѫ oфiцерѫ kape dѵчea
stindapdѵл peцimentѵлѵї No. 6, se apѵпkъ înainte
nentрѵ ka sъ atрагъ soлdaції dѵпъ dînsѵл; ѵпѫ
глонцѫ пѵmaї de kît îл kѵлkъ лa пъmîntѫ. Pѵшії
isвѵtіръ a пѵпe mîna пe stindapdѫ пe kape dîndѵл
din mînъ 'n mînъ aжѵnse în miжлokѵл ostaшілор.

Krѵdъ disperaцie a soлdaцілор de лa aчest
peцimentѫ; колопелѵл, D. Fiлхолѫ de Kamaѵ, пъ-
вълі neste pîndѵріле pѵseшїї ші kъzѵ mortѫ în-
пѵnsѫ de вaionete. Soлdaції алергаръ пѵmaї de kît
dѵпъ dînsѵл: „Лa stindapdѵ, въецї!“ stpigъ ko-
лопелѵл înainte d'a mѣpi. „Лa stindapdѫ! лa stin-
dapdѫ!“ stpigaръ întp'ѵna oфiцерії ші soлdaції. Pѵ-
шії sîntѫ грътъdиї sѵвt aчest atakѫ prodиioѕѫ.
Doї oфiцерї, лokotenentѵл колопелѫ ші ѵпѫ ko-
mandipѫ de вataліonѫ, anѵkaръ stindapdѵл stpi-
rîndѫ: „Трѣiaskъ Împъratѵл!“ asemenea amîndoї
fѵръ лoвицї ші kъzѵръ moрцї kѫ stindapdѵл пe ka-
pe 'л pekîшtigaръ. O колоапъ de soлdaцї fѵръ
aчi пe лokѫ ші stindapdѵл se въzѵ fiлfiind întp'o
mînъ fpanцesъ, aчeea a ѵпeї aлtѫ komandipѫ de
вataліonѫ, saѫ a ѵпeї kъшitanѫ kape înfepbîntase
пe soлdaцї. Stindapdѵл aжѵnsesc în чeле din ѵp-

www.dacoromanica.ro

тъ semnalвл вneї pedвte a inimikвлвї.

Toate avestea aŭ цinвtŭ kîte-ва minвte. Fв însъ вna dintpe fanteле челе глopioase kape se sinвne kв inima nalnitîndъ, iap nana nв e 'n stape a o deskpi.

În aчел momentŭ se aрътъ цeнepaлвл Mone, în fpвntea вneї жвmътate вpigadъ din a 5-a dibisivne: npinцвл Nanoлeonŭ, kв o alтъ вpigadъ a sa, гata a'л вpтъpi kind ва чepe nевoea. Цeнepaлвл Mone penede tpвneле sale, natpв komnanii de bînътopї, вnŭ bataлionŭ din ал 2-лea peцimentŭ de zвaвї ші doъ bataлioane de infantepie mapinъ, ші îmninгŭ ne Pвшї kape se гъseskŭ din 'naintea лop. În ast timnŭ 400 oamenї, bînътopї de Afpika, binŭ îndatъ dвnъ avest mввmentŭ, ші stpibeskŭ sввt nічoapeле kaiлop лop totŭ чe pesistъ din 'naintea înfвpiatвлвї лop atakŭ. Inimikвл atвnчї înчenв a se petpaце kв чea maї mape desopdine.

Цeнepaлвл Гopчakoвŭ ажвnгînd лîngъ mika pedвtъ ne kape o лвase ла înчenвtвл bътълii, se 'nчepkъ ka sъ 'nsвflецeaskъ tpвneле, sъ'шї pегвлese opdinea bътълii ші a лва iapъшї ofensiva. Însъ Enглesiлop atîta ле ера ka sъ ia îndъpътŭ nosiцiea чe o nepdвseъ; ші kв вnŭ sборŭ de чea maї înfokatъ apdoape, înaintaъ neste гътeziле de Pвшї. Гopчakoвŭ алергъ пвmaї îndatъ ла пвnktвл ачела, pe 'ntoapse tpвneле sale în колоane stpînse ші ле penezi asвnpa deaлвлвї.

Enглesiї se tpaseъ îndъpътŭ, ші pedвta fв înk'odatъ nepdвte. Eї s'ap ŭi tonitŭ nînъ ла вnвл,

www.dacoromanica.ro

daka komandanteле de къцetenie nв da opdinъ цeneралвлвї Boske d'a esekвta внъ мввментъ de flankъ kape dвчea внъ peцimentъ de линie ші ne zвавї în faца pedвteї. Întp'o клinъ de okiъ dealвл fъ іarъ-шї konpinsъ ші solдацїї fpanцesї, neonpindв-se de локъ, se 'ntinseръ пînъ de чeeaл-алtъ napte ne повîрnішвл onвsъ ал dealвлвї, înninrîndъ ne Рвшї din 'naintea лоръ.

Peserва pвseaskъ че înaintъ ші ea nв пвtв faче nimikъ. Bataлioaneле fiindъ înninse din toate пърцile npin мввментвл de din anoї asвnpa челор .dintîiъ колoane, nв пвteaъ a 'шї faче локъ ші se грътъdeaъ внвл neste алtвл. Требвіръ în чele din врmъ a se desfaче пentpв a лъsa локъ ostipeї, kape nв înveta în petpaцere a 'nfъцiша чea маї ввпъ opdine ші solidъ pesistenцъ. Dap însъ, fв atakatъ dintp'o napte npin aptилepiea англо-fpanцesъ, kape fiind denвsъ ла капtъ saъ ла внвл din flankвpile inimikвлвї, îї fъчea чea маї simцibilъ stpikъчvne întpe pîndвpile sale; ші fiind întp'avest kinъ întp'o mikъ distanцъ anezatъ, врma прогресivъ мввментвл petipadeї, nелъsîndв-ї timnъ d'a se penвsa saъ a 'nveta fokвл.

Кв toate neрderile чele марї, Рвшїї se petръцeaъ прekît пвteaъ, în ввпъ opdine, цiindъ o fрвmoasъ pesistenцъ ла roana че 'ї daъ aліацїї. Dap ажвnrîndъ ла гвра внеї pînoase въї, ачі se грътъdeaъ în мвлцime ka sъ tpeakъ; skoвopîpъ квm e маї ръu, înninшї de dindъpтъ, de kътpe Fpanцesї ші Enrлesї, ші бътвцї în flankъ npin вatepiea de

www.dacoromanica.ro

артилерие кълареацъ, але къриеа вчигътоаре фокърї domina тоатъ валеа. Ынпинтї дар кв кипвл ачеста прin баионетъ шї прin внъ фокъ че пв'ї слъбеа делокъ, фъръ силицї а се 'н вклзі ін stрîmtорiле ачестеї въї, неавîндъ dе кît внъ sinгъръ drвmъ пе вnde трebвеаъ съ трeакъ, черкîндъ челе маї марї непорочірї шї перdерї de sпеriatъ.

Din ачел momentъ, армiea рвseaскъ пв înfъцiша de кît о adевъратъ împrъштiere; pîndвріле сале fiindъ спарte, къвtîndъ fie-каре квm пвtea съ скапе, арвпкîndъ артеле шї орї че поваръ спре а fi маї вшорї. Întр'ачестea, fвndвл въїї пв înfъцiша de кît вnъ stратъ акоперitъ de морцї шї ръпiцї.

E неste пвtinцъ d'a пвtea чine-ва a 'шї înkiпві fъръ a'л вedea ачest спektaколъ sînцеросъ; ворбеле п'аъ îndestвлъ еперцie пентрв a'л deskрi шї inima se 'simte stрibitъ de dврере прibind ачeste непорочірї втане. Чea маї маре парte din трвпеле рвseшtї, къzвte пе ачest кîmпъ de бътълie, перiръ în ачea sпъimîntътоаре шї înfiорътоаре тъчелърie.

În petрацереа лоръ арseръ пвntea чea маре de ла Inkerмanъ, sinгвра пвnte каре ле 'nlesnea komвnikaцiea кв Sebastoполвл neste апа Черпаіа. În вртъ фъръ силицї a faче вnъ маре околъ пе ла валеа de ла Болбекъ.

Întр'о маре distanцъ, парtea че маї рътъsese din dibisiвnea a 6-ea шї a 7-ea рвзъ, se dipiце фвind спре Sевастополъ, вnde ачестї непорочицї гъsiръ вnъ asilъ dвпъ че перdвръ o свтъ de оameпї, în-

www.dacoromanica.ro

пъшкаџї прin реџimenтъл ал 3-леа de zъавї, бомбардаџї прin artилeриea че 'ї лoвea în snate, шi чеї маї мълџї înекаџї în апа Черnаia, iар чеiалџї, fъръ гoниџї întр'o лъnгъ deпъртare лъsîndъ ърme de морџї пe toate noтечиле.

Afаръ d'aчeasтa, în timпъл пe kînd se пeтpечeaъ aчeste sînџeроase enisode ла estpemitatea desupe dpeaнta, гapnisona opaшълъї fъkъ шi ea o пъвъліре emind din чetate пe лînгъ pîna чел de ла Karantinъ, ла estpemitatea stînгъ, asъnpa шanџъpилор întъpite шi okъnate de Fpanцesї. Însъ fъ пътаї dekît pe'nninsъ прin цeнepaлъл Лъpтел. Aчeastъ emipe kombinatъ kъ ataкъл чел de ла dpeanta fъ îndestъл de eneрџikъ kъчї ажънsese съ stpiче kîte-ва din întърipї шi a џintъi kîte-ва тънърї але Fpanцesилор.

Прinцъл Menчikoвъ apatъ în panoptъл съъ kътpe împъpatъл, kъ aліaцii, гonindъ гapnisona pъseaskъ nînъ sъbt тъpъл foptifikaцiилор, aъ шi datъ инъ felъ de asaлtъ kape n'a isбътit. Aчeasta kъpце din kaвsъ kъ мълџї din soлdaцї, în iнцeала лор чea таре шi 'n amestekъ, aъ anъkatъ d'aъ intpatъ dinnpeвnъ kъ Pъшii nînъ 'n pedъteле лор, saъ în вре o napte a foptepeцii kape se afла маї слабъ. Dap kiap aчeastъ чipkonstenцъ npoвeazъ npintp'o manieръ îndestъл de stpълъчitoape kъ Pъшii aъ fostъ înninшї din toate пъpцiле. Aша dap, Алma, Балаклава шi бътъліea de ла Inkermanъ, 5 noeмвpie (24 oktombpie), тъpтъpiseskъ sъneріopitatea чea netъгъдъїтъ a Англілор — Fpanцesї a sъnpa-

www.dacoromanica.ro

трѫпелор рѫсешть, каре ін треї пінджрї аў фостў бътѫте, кѫ тотў авантацілл че'л авеаў де внў пѫтърў мѫлтў маї маре.

Пентрѫ а фі інсъ сінчерї, пѫ требѫе а тъчеа адевърѫрї че інсѫ-шї офіцерії остіреї аліате пѫ інчетезў д'але мъртѫрісі асѫпра авантацелор пѫтерії рѫсешть. Дака солдацій рѫшї п'аў ін інима лор, ка солдацій остіреї аліате, ачесте сімцімінте де амбіціе, ші оноареа патрії, дака п'аў ка діншії ачеа адмірабілъ енерціе каре паште дін сімціментеле ачестеа, аў кѫ тоате астеа авантацілл мѫлцімеї че пѫ се маї слеіеште ін пъмънтрл църії лор, ші мерітл д'а песиста кѫ хотърîре ш'а мѫрі. Артілеріеа лор е індестл де бѫнъ, німені пѫ поате тъгъдѫі ачеаста, къчї фііnd пѫтероасъ ші тарe, апоі е біне сервітъ; ла Алма ші ла Інкерманў, пѫтем зіче къ а фъкѫт чеа маї маре стрікъчіѫне асѫпра армії комбінате. Інфантеріеа де ші пѫ е ін дестл де денрінсъ кѫ ачесте сънъмінтътоаре атакѫрї а ле інфантерії Англо-Францезе, неавънд ціне мѫлтў ла баіонетъ, каре есте реціна артелор, аре інсъ оамені кѫ енерціе, каре сѫфърў асѫпрітеле тімпѫрї маї мѫлтў де кît орї каре остіре ші сінтў хотърîцї ла орї че, кінд е воеа командірѫрї лор. Авем де есемпл кѫраціоаса інтрепріндере а локотенентѫрї Палілофў, чел че інсоцит де кîцї-ва оамені къльк шанцѫріле францезілор сѫпре а ле цінтѫі тѫнѫріле; інсъ плъті кѫ віаца-ї. дінпрежнъ кѫ тоцї комнаніонії съї, о асеменеа фантъ неште мъсѫръ кѫраціоасъ. Тръсѫріле

www.dacoromanica.ro

унуї ast-feliŭ de kъraţiŭ, fakŭ unŭ eko de лaudъ în i-nimiле челе ţeneroase a unor soldaţї d'o naţie чівілisatъ; ші tътъror ле пъrъ ръŭ desnpe moar-tea avestuї bравŭ ofiţerŭ, kare ші 'n minътъл mor-ţiї sale, înfъţiша o novілъ търіе de inimъ ші se rъga ka sъ nu 'i se fakъ nічї unŭ felŭ de între-баre desnpe stapeа armii rъseшtї din четate.

Kîte-ва ворбе însъ че'ї skъnaръ fъръ voea sa, dete a se 'nţelege skonъл kare 'l avu.

— „Че, aї vrut sъ ne ţintъeшtї tunъріle? îl întrebъ чine-ва. — Nu tunъріle, ръsnunse el, vorbind npeа bine franţoseшte, чі numaї moptie-реле. — Въ face mulŭ ръŭ? — Da... Dar nu mъ maї întrebaţї, въ рог nentru numele luї Dum-nezeŭ, aveasta mi e datopiea ші onoarea mea ka sъ nu въ ръsnunzŭ. — Fu transnoptatŭ numaї de kît la snitalŭ, în sala чea mare a ofiţerilor, ші ţeneralul Kanpobertŭ îї trimise npin adiotan-ţiї sъї totŭ felul de лaude ші mînfîerї în momen-tul kînd îшї da ultima ръsuflare; el a fost рă-nitŭ de maї multe loviturї de baionetъ.

Zioa de ла 5 noembріе, ръmîne glorioasъ nen-tru armiile aliate, în kare arътаръ inimikuluї kъ sîntŭ rata ла orї че evenimentŭ. Dar din nenoro-чіре, ne lîngъ bukuріea trіumfuluї vinŭ ші durerile nerderiї... Ne aчела че'l vedem aчі plinŭ de sъ-nътate, într'o sekundъ plътemte ku viaţa sa sukcesul urmatŭ. Fiзlelele ші gloanţele nu ikonomiseskŭ ne nimenї; dar nerderile trupelor aliate sîntŭ foarte mичї ne lîngъ aчelea ale inimikuluї.

www.dacoromanica.ro

Englesii mai kъ deosebire aъ plътitъ skъmnъ krapcioasa lor pesistencъ de la cea dintîiъ lovire. Aъ avътъ patrъ ceneralї morcї ші treї rъnicї, o sътъ ші mai bine de ofiцerї morcї ші rъnicї; perderea lor în totalъ se apdikъ la mai bine de dozъ mii oameni. Francesii aъ perdътъ ka la o mie cinчї sъte. Asemenea aъ avътъ ші neporочirea ka ceneralъl Kaproбertъ sъ fie rъnitъ, prinzъl Napoleonъ ші alцii, iar dъcele de Katбriцi, de tpista impresibne che'i fъkъ bъzînd ne atîцї amicї ofiцerї sъneriorї kъzъцї împreцiъръl sъъ, 'l a adъs la disperaцie d'ашї nerde mintea.

Perderea Pъшilor rъnicї ші morcї, kъzъцї ne kîmpъl de бътъlie, fъr a esaцera nъmъръl lor, se ърkъ la zeve mii de oamenї.

În kърцere de o sъptъmînъ ші mai bine se îngroparъ morцii ші nъ le mai da de kъptîiъ, rътîindъ n'în mai mъlte lokърї kadavre fъr în-mormîntape. Între nъmъръl morцilor s'a gъsit ші Xatmanъl Kokstofъ.

Жърnaleле komnletеazъ sfîrшitъl avesteї бътъliї, deskpiindъ ka la dozъ-zevї de mii de nъшчї ale Pъшilor kъzъte în miînele aliaцilor. Adъserъ matelocii din vaseле de transportъ kape se aflaъ în portъl de la Балаклава ші Чърчina pentrъ a kърцi kîmpъlъ de бътъlie. Ънъ mape nъmъръ dintpe nъшчї fъr sfърîmate în fърioasa înkъerape a avesteї zile; ші soldaцii ostipeї aliate avъr lemne din aveste sfърîmътърї ka sъ fearbъ бъkateле în kърsъ de treї zile. Snitalърiле nъ mai

www.dacoromanica.ro

aveaŭ лokŭ de mълцimea рънiцiлор ши kît maї îndatъ nopniръ dintp'înшiї ла snitaлърiле de ла Konstandinonoль. A kostat foapte skъmnŭ ne Pъsia врînd sъ dea în npesenца a mapiлор-dъчї ънŭ atakŭ în kontpa Англо-Францезiлор.

Бътълiea de ла Inkermanŭ noate în adevърŭ лъa nъme de бътълie. Aчeasta a цinst în kърцere de zeчe ope, ши a konpins o întindepe de чînчїsnpe-zeчe kiлometpe. Inimikъл a meditat în destъл de mълтŭ aчeastъ лoвiре, ши nentpъ ka sъ noatъ deвisa ostipea aлiatъ, înbърбътатŭ fiind npin npesenца fiилор împъpatълuї, ши peънind aчi toate nътepiле saле disponibiле, a atakat-o din treї nънktърї de odatъ.

Sъ вenim akъm ла a doua пацine a deskpiepiї чe 'mї am npoiъs în ъвpaцiъл aчesta, aъnpa kamnanii din Kpimeea: kъnoaштemŭ kъ nimikŭ de estpaopdinapŭ nъ se maї netpekъ în kîmпъл pesбeлълuї nînъ dъuъ înkeepea anълuї aчesta, afapъ de niste miчї лoвipї ърmate ne iчї ne kolea întpe nostърї ши гapnisona чetъцiї, kape se 'ntîmплъ maї ne toate ziлele.

Însъ nentpъ a komплekta ши maї тълтŭ глopia armii ovidentaле, esnъsъ fiind ла o kamnanie de iapnъ, ne ънŭ пътîntŭ denъptatŭ, sъst o zonъ atît de вiжелioasъ, ал kъpia nazŭ, neste тъsъpъ цiganteskŭ, прекът nъ uътem вedea тълte esemпle în istopie, авъ a se лънta kъ елементе atît de pevoлtate але timnълuї kît ши челе maї kpъde nenopочipї ърmate nînъ akъm. Aktivitatea însъ ши kъ-

www.dacoromanica.ro

раціля трупелор пе о лъсъ а se dispera, ке toate аче-stea, ші fokepіле батерііlор ашezate прin шанцe-pіле de лîngъ мерял Sevastopolялуї, пе 'nчetaръ d'a бate орашял. Рeшіі іаръшї прin protekціea atîtor марї тeнepї че аў în dîsnosiціea лорў, konstpeіръ eтъ de батерії пeої каре se въdў пе toate zi-леле apdikîndў-se, ші se foptifikў прekît notў, de-sволtîndў o enepціkъ pesistenцъ. Бътаea тeнepілор че ostipea împresвръtoare a прііmit маї în вртъ, din преепъ ке panfoptepї, e мялтў маї сeперіоръ de kît ачелор împresвраці, ші efektял прожektілеї лор este въzвt tot-d'aвna, însъ fiind треввінцъ de o лвпгъ блокаре se чере неапъратў ші маї мялтў timnў пептрв a da вnў pesвлtatў хотърîторў.

Dap, din непорочіре, плоіле челе марї каре înчeпвръ odatъ ке іарпа, fpігял ші віжеліile че вртаръ вna dвпъ алта, kontpapie foapte мялтў о-перацііле аліацілор. Întpe toate челе-лалте, вnял dintpe челе маї віжеліoase врагане, каре ва ръmî-nea înpeцistpatў în апалеле Кpітееї, îmвръціше вskatял ші mapea, adвkînd ке sine челе маї марї непорочірї: kase вekї d'o konstpвkцie tape, fвръ de-skonepite, арворії despъdъчinaцї; kamnвріле ostъ-шештї fвръ sгвdвite ші слабеле колівї de nînzъ fвръ smвлse în aерў, nenвtînd a da нічї вnў felў de adънostipe віецілор солdацї. Dap, ке toate a-чestea, nimikў în лвme пе se вîtъ аша de îndatъ ka misepiea; kîte-ва зіле de soape ap fi îndestял snpe a вska лаквріле ші шіроаеле ерпеї, a snap-це desolaціea întpeцеї natврї, ші o zi de fepічі-

www.dacoromanica.ro

ре, ва sterце atîtop martipî trekътъл челръ!.. Toate s'ap fi renapatъ ші s'ap fi ъitatъ maï лesne daka nъ era katastpofeле челе греле ъrmate ne mape. Флota Англо-Францезъ прекът ші чea tъrчeaskъ aъ sъfepitъ mълtъ ші o sътъ de base fъръ sfъrîmate în kontpa stînчилор. Маї mълte base че beniaъ kъ провisiї, îmbръkътинцї пentpъ ostaші, кожоаче ші ч л t, прекът ші nътрецъ пentpъ кавалерie, fъръ sfъrîmate ші nepdste kъ totъл kînd era sъ intpe în noptъл Балаклавії. Baseле tърчештї, întpe kape se aфла Мъftapъ Чехатъ, komandatъ de kътре amipaлъл Xasan eцinteanъ, прекът ші Maxmъdie ші Баiederъ fъръ înnekate anpoape de Карабърнъ. Enpikъ IV fъ apънkat ne църтъ anpoape de Eънatopia, ънde komandantъл Жехенъ se silі пре kît nътъ ka sъ'л skane de жefъipca бandелор de kazaчї kape пъвълеаъ asънpa лъї. Kîte-ва алте base apънkate fiindъ sъбt stînчї anpoape de Sebastonoлъ fъръ прada глакърилор ka sъ nъ kazъ în mîїниле Ръшилор.

Марешалъл, ministpъ de pesбелъ ал Францеї, пriimi de ла D. Цeнepaлъл Капробертъ, komandanteле de кънetenie ал армиеї din Opientъ, ъrmъtopъл panoptъ.

www.dacoromanica.ro

Kartiersa ieneralŭ, dinaintea Sevastopolsiĭ, la 7 noemvrie, 1854.

Domnsle marešale,

„Am onoare d'a vă konfirma depeša mea telegrafikă ku data de la 6 noemvrie, prekum urmeazŭ.

„Armiea Rusească, întărită prin panfortări venite de la Dunăre, prin reservele rusite din provinciile meridionale, ši înkuraĝiate prin prezenĝa marilor-duchi Mihailŭ ši Nikolae, a atakat eri partea dreaptă a nosiĝii engleze lîngă Sevastopolŭ.

„Armiea engleză a susținut lupta ku mare mai remarkabilă bărbăție. Alergaiŭ îndată spre ajutora-i ku o parte din divisiunea Boske, kare s'a bătut ku mai mare bravură, prekum ši alte trupe kare se găseaŭ în apropiere.

„Ku toate kă inemikul era multŭ mai numeros̆ de kîtŭ noi, fu însă silitŭ a se trage îndată ku niste perderi suținîntătoare, kare se urkŭ la 8, saŭ 9,000 oameni.

„Această luptă sîngeroasă a ținut toată zioa. Despre partea stîngă a noastră, ieneralul Forei a trebuit să îmninge îndărătŭ o eșire a garnisonei. Eneriĉele trupe komandate de kătre dinsul, aŭ întrînkitŭ ne inimikŭ nînă în năuntrul cetăĝii, kare a lăsat ne kîmnŭ o mie de oameni.

www.dacoromanica.ro

„Aveastъ zi briliantъ, kape nu s'a kъutirat de kъtpe aliaţi fъrъ marĭ perderĭ, fave veа maĭ mape onoape armii noastpe.

„Aveastъ fantъ ale kъpiea amъrънte se konpindŭ în xosŭ alътъrateле linii, fu una dintpe veле maĭ briliante ші disnutatъ de lumea întreagъ. ш. ч. л. ш. ч. л.

(Sunt-însemnatŭ) *Капоберtŭ.*

Opdinŭ de zi kътpe ostipe desnpe bътъliea de la 5 noembpie.

„Soldaţi,

„Aţi avutŭ astъ-zĭ înkъ o zi glopioasъ.

„O mape napte a armieĭ Rusieĭ, nріn favoapea nonţii ші o veaţъ întunekoasъ, a nътut nътrunde, ku o artilepie nuternikъ, nînъ d'asupra dealuluĭ la estpemitatea nosiţiilop noastpe din dpeanta. Dox dibisiunĭ enflese aŭ ţinutŭ o luntъ inegalъ, ku avea bъrbaţie kape e kunoskutъ desnpe aliaţii nostpi, nînъ ve o napte din dibisiunea Boske, kondusъ nріn avеastъ bpavъ kъnetenie, ші artilepiea vea kъlъreaţъ, sosi în ajutopul lop, ші nъvъlirъ asupra inimikului ku o intileţinţъ ші kupaţiŭ foapte mape, nentpu kape meritъ avi veле maĭ stpъlucitoape laude.

„Inimikul fiind ku desъvîpşipe îmbînvit nînъ în valea Черnaieĭ, a lъsat la vre-o 4,000 moptĭ

www.dacoromanica.ro

ne kîmnъ ші o тълціme de прizonierї, afaръ de moрцїї ші ръніцїї че-ї a пътът apdika în kървъл бътъліеї.

„Пe kînd se neтречеаъ toate ачestea, гарnisona din Sевastonoлъ fъkъ, desnpe stînga ataкърілор noastpe, o ешіре, че sілі трънеле kорпълъї de întpesърare, ші маї kъ deoseвіре a 4-a дівізіюне komandatъ de kътре ценералъл Fopeі, a da inimікълъї o лекціе терібілъ. Трънеле челе kemate snpe a întnінце astъ ешіре a гарnisoaneї, deteръ довезї de o енерціе каре ле дъ вnъ рапгъ маї тълтъ ла пътеле че-л аъ desnpe statopnічіea kъ каре аъ sвferітъ asnpеле ші глopioaseле лъкрърї але ачедівлъї.

„Ашъ пътea sъ пътeskъ kорпърї întpeцї, de мілітарї свв totъ felвл de apme ші маї тълте градърї, чеї че s'аъ deoseвітъ kъ бравъръ în ачeastъ zi; ачeasta însъ воіъ faче-o kвnoskът Fpанцеї ші Împъратвлъї. Dap am врът ka kiap de astъzї a въ тълцъмі în пътеле лор, ші sъ въ арътъ kъ авецї a adъога o пацine търеацъ în istopiea ачesteї kaмпанії aневoiase.

Din kъapтipъл ценералъ de лîнгъ Sевsтoноль, 5 noeтвpie, 1854.

Dепеша лордълъї Рагланъ kъ data din 6 noeтвpie, înштiinцeaзъ челе врътъoape:

„Inimikъл a atakat ерї nînъ 'n zioъ, flankъл дpentъ ал nосіцієї Enглesілор, de ла Sевastoноль,

www.dacoromanica.ro

ка о пътере че ковîрша пътърял ostipiлор noastre. Ачeastъ nosiцie a fost sъsцinътъ de kътre noї, de a 2-a diвisiune ші de вrigada de гвardie, ла kare s'a maї adъorat ші o parte din a 3-a divisiune. În лъnta noastrъ, a sositъ ші divisiunea Францезъ a цeneралюлюї Boske, kare prin însemnътoarea вравъръ ші ажютoареле сале, a kontriвuit ла terminarea ачестеї stрълучite лъnte.

„Цeneралюл Капробертъ, a sositъ îndatъ în kîmpul бътлиеї, kare fъ foarte în ажюторъ, atîtъ prin вравеле сале трупе, kît ші prin iлustra sa kapaчitate.

„Лъnta fъ sîngeroasъ; însъ nu fъ ka пътинцъ a silі pe inimikъ a se petrage de kît dupъ amia-zї; dupъ че inimikul пъръsi kîmpul de бътлie, лъsъ în urmъ-ї o mulцime de grъmezї de kadavre, nesokotind însъ ші perderea a kite-va sute de prisonierї.

„Nemърял inimikuluї че-л am înвins erї, a fost mulтъ maї mare de kît aчela din бътлiea de ла Alma, prin urmare ші perderea sa a fost foarte mare.

„Însъ ші perderea noastrъ a fost simцitoare. Цeneралюл sir Георге Бровнъ, цeneралюл Betinrъ, ші цeneраліі de вrigadъ Adams, Бътлеръ ші Фловерs sîntъ rъniцї însъ nu periколосъ.

„Бравъра, kураціюл ші sîngele рече, ka kare s'aъ пърtat трупеле noastre, în kontra unuї inimikъ ka unъ пътъръ аша de însemnътorъ, sîntъ vredniче de mirare.

(Sъbt-însemnatъ) *Raглanъ.*

www.dacoromanica.ro

Împăratŭl Napoleon, adaogŭ Monitorŭl Ŭniversalŭ, a adpesatŭ ţeneralŭlŭĭ de kătetenie al armieĭ din Orientŭ, ărmătoarea skpisoare:

Palatŭl de la Sint-Kladŭ; *24 noetŭrie, 1854*,

„Ţenerale,

„Raportŭl D-tale asŭpra înpinţerii de la Inkerman, m'a mişkat foarte mălţŭ. Espimă în nŭmele meŭ, armiĭ, măldămirea ce simţŭ pentrŭ krăţiŭl ce a desvălitŭ, pentrŭ eneryiea de a sŭfepi ostenelĭ mi priväţiŭnĭ, mi pentrŭ kăldăroasa kordialitate ce are kătre aliaţiĭ nostrĭĭ. Măldămeşte din parte-ne ţeneralilor, ofiţerilor, mi soldaţilor pentrŭ bitežaska lor kondŭită. Arată-le kă simnatisez prea mălţŭ pentrŭ dŭpereile ce cearkă, pentrŭ krŭdele perderĭ ce aŭ aŭst, mi kă cea mai d'întîiŭ a mea îngrijire va fi totd'aŭna spre a îndălči amărăčiŭnea-le.

„Dŭnă bătăliea de la Alma, speraiŭ ună momentŭ kă armiea inimikă cea înfrîntă n'ar fi nŭtŭt aşa de îndată a'şĭ repara perderile sale, mi kă Sebastopolŭl ar fi kăzŭt frăr întîrziere sŭbt loviріle noastre; dar vrăžmăşaska defensare a ačesteĭ četăţĭ mi panfoplŭріle sosite armieĭ Rŭseştĭ. opresk pentrŭ măţinŭ kărsŭl bŭčesălŭĭ nostrŭ. Prea bine aĭ făkŭt kă aĭ pesistat la čereріle ostaşilor d'a da asalŭl, pentrŭ kă ačeasta ar fi kostat prea marĭ perderĭ.

„Gŭvernele Englese mi Franţese beriezŭ kŭ

www.dacoromanica.ro

чea маї кълдъроасъ лъаре aminte aзъпра armiiлор din Opientъ. Sъmъ de base къ вапоръ stръватъ търіле ka съ въ adъkъ panfoptърї konsideравіле. Astъ adъoцire de ostirї въ ва îndoi пътеріле ші въ ва пermite d' a лъa ofensiва. O пътernikъ пъвъліre se ва опера în Basarабіа, ші sînt плinъ de înkredinцare kъ, din zi în zi, oniнia пъвлікъ, din stpeinътate, ni se face тълтъ маї faворавілъ. Daka Eвропа прівї ғъръ teamъ вълтърії nostpi, kape în atît timпъ inspira spaїmъ, desволtîndъ-se kъ atîta stрълъчire, ea штie вine kъ noї ne лъпът astъ-zї пentpъ neatîrnapea eї. Daka Франца 'шї a релъat panгъл kape-ї este dat, ші daka глоріа вine a iлъstpa iаръшї stindapdeле noastpe, aчeasta, o почіъ deклара плinъ de mîndpie, sîntъ datop пътаї patpiotismълві ші бравърeї челеї марї a armieї.

„Trimiц пe цeпepaлъл Monteвело, впъл dintpe adiotanціі меї, ka съ adъkъ armieї pekompenseле че ле meritъ.

„Întpъ aчeasta, Цeпepaле, por пe прea пътernikъл Dъmnezeъ a trimite aзъпръ-ці sfînta sa вегере.

„Напо.леоп.“

FINE:

www.dacoromanica.ro

ТАБЛЪ DE МАТЕРІЙ.

		Паціна.
I.	Крітеea	1
	Харта Крітеeї	17
II.	Desбаркъа ostirilor аліate în Крітеea	21
III.	Бътъліа de ла Алма	36
IV.	Марешалъа de Sînt Apnodъ . . .	54
V.	Împresърареа ші foptifikaţiile Sebasto-поліеї	66
VI.	Бомбардареа Sebastoполіеї . . .	80
VII.	Балаклава 25 Oktombріe	96
	Таблоъ: Прівіре цепералъ аъпра teaтрьа resбелієї	97
VIII.	Бътъліа de ла Inkermanъ	110

NB. Маї tîrziъ, astorьа aчestьї meторіалъ istopikъ, konforт kъ тьлцъmîреа ші înkъpaţeареа пьлікъ, пъ ea linsi a da ла лътінъ snъ ssnliмentъ, în kape se ea konpinde toate fanteле челе intepesante nînъ ла finitьа Kamnaţii.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro